

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Α . Δ Ι . Π .
ΑΡΧΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ & ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ
ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

HELLENIC REPUBLIC
H . Q . A .
HELLENIC QUALITY ASSURANCE
AND ACCREDITATION AGENCY

**Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης
Προγράμματος Σπουδών
Ακαδ. Έτη 2015-2016, 2016-2017**

Πανεπιστήμιο ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Σχολή ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

Τμήμα ΙΑΤΡΙΚΗΣ

Ημερομηνία ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2018

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΣΥΓΓΡΟΥ 44 - 117 42 ΑΘΗΝΑ
Τηλ. 210 9220944
Ηλ. Ταχ.: secretariat@adip.gr

44 SYNGROU AVENUE – 11742 ATHENS, GREECE
Tel. 30 210 9220944
e-mail : secretariat@adip.gr

Πίνακας περιεχομένων

1. Ιστορικό	1
1.1. Δημιουργία Νέου Προγράμματος Σπουδών.....	2
1.2. Προηγούμενες πιστοποιήσεις / αξιολογήσεις.	4
1.3. Εσωτερικές διαδικασίες.....	4
1.4. Παρούσα Κατάσταση	5
2. Περιγραφή Προγράμματος Σπουδών	6
2.1. Τίτλος του Προγράμματος Σπουδών	6
2.2. Σκοπός και αντικείμενο του Προγράμματος Σπουδών.....	6
2.3. Μαθησιακά αποτελέσματα του Προγράμματος Σπουδών	6
2.4. Σύνδεση των στόχων του Προγράμματος Σπουδών με την αγορά εργασίας	7
2.5. Συμβατότητα σε σχέση με το Ευρωπαϊκό και Διεθνές Περιβάλλον	8
2.6. Δομή του Προγράμματος Σπουδών	8
3. Περιγράμματα Μαθημάτων Προγράμματος Σπουδών	11
4. Οργάνωση του Εκπαιδευτικού Έργου	14
4.1. Στελέχωση του Τμήματος.	14
4.2. Συνοπτικός Πίνακας Διδασκόντων.	16
4.3. Πίνακας αντιστοίχισης Διδασκόντων - Μαθημάτων	17
4.4. Διδακτικό Έργο	18
4.5. Σχέδια Βελτίωσης.....	22
5. Ερευνητικό έργο του τμήματος	26
6. Υποδομές – Υποστηρικτικές υπηρεσίες	31
6.1. Υποδομές που χρησιμοποιεί το τμήμα για την υποστήριξη του διδακτικού έργου	31
6.2. Αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών.....	33
6.3. Υποστηρικτικές υπηρεσίες	35
7. Διοίκηση και Στρατηγική Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης	36
7.1. Διοίκηση του τμήματος.....	36
7.2. Στρατηγικός σχεδιασμός	37
7.3. Συνεργασίες του τμήματος με κοινωνικούς / πολιτιστικούς / παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς .	40
7.4. Διεθνής Διάσταση του Προγράμματος Σπουδών	43
7.5. Επιπρόσθετοι Πόροι - Βιωσιμότητα	45
8. Πίνακες	47
9. Βιογραφικά Μελών ΔΕΠ / ΕΠ και υπολοίπων διδασκόντων	62
10.Προτάσεις	63
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α.....	65
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β.....	70
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ	73

Η σύνταξη της Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος Ιατρικής για τα ακαδημαϊκά έτη 2015-2016 και 2016-2017, έγινε από την Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜ.Ε.Α) του Τμήματος. Η σύνθεση της ΟΜ.Ε.Α ορίστηκε από τη Συνέλευση του Τμήματος Ιατρικής στην αριθ. συνεδ.863α/11-7-2018 και έχει την εξής σύνθεση:

- Γιαννόπουλος Σωτήριος, Καθηγητής
- Μάκης Αλέξανδρος, Αναπλ. Καθηγητής (Συντονιστής)
- Μπατιστάτου Άννα, Καθηγήτρια, Πρόεδρος Τμήματος
- Νάκα Αικατερίνη, Αναπλ. Καθηγήτρια
- Ντζάνη Ευαγγελία, Αναπλ. Καθηγήτρια
- Παππάς Περικλής, Αναπλ. Καθηγητής
- Πολίτου Αναστασία, Αναπλ. Καθηγήτρια
- Σκαπινάκης Πέτρος, Καθηγητής

Για τη σύνταξη της Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης η ΟΜ.Ε.Α συνεργάστηκε με την Επιτροπή Σπουδών, τη Γραμματεία του Τμήματος, τη ΔΑΣΤΑ και το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης, την Επιτροπή Erasmus, το Κέντρο Μηχανοργάνωσης και τη Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟΔΙΠ).

Η Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης εγκρίθηκε από τη Συνέλευση του Τμήματος Ιατρικής στην αριθ. συνεδ. 876α/13-12-2018, κοινοποιήθηκε και αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

1. Ιστορικό

Το Ιατρικό Τμήμα Πανεπιστημίου Ιωαννίνων λειτουργεί από το 1977 με το νόμο 641/77 που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 200/22-7-77. Το Πρόγραμμα Σπουδών καταρτίζεται από τη Γενική Συνέλευση (ΓΣ) του Τμήματος σύμφωνα με τα άρθρα 24 και 25 του Ν. 1268/82 και το Ν.2083/92. Αναθεώρηση του προγράμματος μπορεί να γίνεται κάθε Απρίλιο, μετά από εισήγηση της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών. Ο Πρόεδρος του Τμήματος συγκροτεί Επιτροπή Προγράμματος από μέλη του Τμήματος με ετήσια θητεία. Η Επιτροπή αυτή υποβάλλει σχετική εισήγηση στη ΓΣ αφού προηγουμένως κωδικοποιήσει τις προτάσεις των Τομέων. Η απόφαση της ΓΣ για το Πρόγραμμα Σπουδών κοινοποιείται στο αντίστοιχο Υπουργείο και δημοσιεύεται στον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος.

Από την ίδρυση της Ιατρικής Σχολής, το προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών (ΠΠΣ) αποτέλεσε αντικείμενο εκτεταμένων συζητήσεων στις αντίστοιχες Επιτροπές Σπουδών και στις ΓΣ των Τομέων και του Τμήματος, ώστε να ανταποκρίνεται στις εξελίξεις της Ιατρικής και των συγγενών βασικών επιστημών και να ενσωματώνει τις σύγχρονες τάσεις διδασκαλίας και εκπαίδευσης. Πέρα από την ανάπτυξη των βασικών γνωστικών αντικειμένων της επιστήμης της Ιατρικής, οι προσαρμογές του ΠΠΣ όλα αυτά τα χρόνια είχαν στηριχθεί και στην ποσοτική και ποιοτική αύξηση του ανθρώπινου δυναμικού, καθώς και την οργάνωση των βασικών και κλινικών σπουδών κοντά στα διεθνή πρότυπα. Το πρόγραμμα αναπτυσσόταν σε 6 έτη αρχικά, και σε 12 εξάμηνα στη συνέχεια, λόγω προσαρμογής στο νομοθετικό πλαίσιο. Επιτυχής ολοκλήρωση των μαθημάτων οδηγούσε και οδηγεί σε πτυχίο Ιατρικής, με πλήρη επαγγελματικά δικαιώματα.

Η πρώτη Επιτροπή Σπουδών με συμμετοχή καθηγητών και φοιτητών ορίστηκε το 1991 με κεντρικούς άξονες δράσης: 1) την ιεράρχηση των παρεχόμενων στο φοιτητή γνώσεων με βάση τις ανάγκες ενός γενικού γιατρού, 2) τη σύνδεση κλινικών και προκλινικών μαθημάτων και 3) την εναρμόνιση του ΠΠΣ με τα διεθνή πρότυπα. Τα πρώτα χρόνια (1999-2001), κύριο μέλημα της Επιτροπής ήταν η αύξηση του χρόνου κλινικής άσκησης των φοιτητών με αποτέλεσμα ήδη από το ακαδημαϊκό έτος 2004-2005 οι φοιτητές να απασχολούνται στις κλινικές από το 4^ο έτος

σπουδών και στην κλινική εκπαίδευση να συμμετέχουν όλες οι κλινικές του Νοσοκομείου, ακόμη και οι πολύ μικρές.

Με στόχο τη μεγαλύτερη εξοικείωση του φοιτητή με τα πρακτικά προβλήματα που θα αντιμετωπίσει αμέσως μετά τη λήψη του πτυχίου, το ΠΠΣ αναμορφώθηκε κατά το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008. Ήδη με την εφαρμογή του ΠΠΣ αυτού από το έτος 2008-2009 δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην εκπαίδευση των φοιτητών στη Γενική Ιατρική και στην Επείγουσα Ιατρική.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 ξεκίνησε η συζήτηση για την αναμόρφωση του ΠΠΣ με κύριο στόχο την άμεση έκθεση των φοιτητών σε κλινικές γνώσεις, τη σταδιακή δόμηση κλινικής εμπειρίας από το πρώτο κιόλας έτος σπουδών, καθώς και την εστίαση του γνωστικού ενδιαφέροντος των βασικών μαθημάτων προς την κλινική ιατρική. Η αναμόρφωση του ΠΠΣ αποφασίστηκε στις 10/7/2014 και ήδη από το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 εφαρμόζεται το πλέον πρόσφατο ΠΠΣ.

Με την υπουργική απόφαση αρ. Φ5/89655/Β3, τεύχος Β' αρ. φύλλου 1466/2007 εφαρμόστηκε στα Ελληνικά Πανεπιστήμια το Σύστημα Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων (ECTS). Το Σύστημα αυτό βασίζεται στο συνολικό φόρτο εργασίας του φοιτητή καθώς και στα μαθησιακά αποτελέσματα και τις ικανότητες που πρέπει να αποκτηθούν από το φοιτητή. Σε κάθε έτος αντιστοιχούν 60 πιστωτικές μονάδες ή 30 για κάθε εξάμηνο. Η απόφαση του Τμήματος για το τελευταίο (και ισχύον) ΠΠΣ ήταν ο συνολικός αριθμός των ECTS του Τμήματος να φθάνει τα 375 αντί για τα 360. Με στόχο την πλήρη εναρμόνιση με την τρέχουσα νομοθεσία, η ΓΣ του Τμήματος μετά από εισήγηση της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών ενέκρινε αναπροσαρμογή των ECTS του ΠΠΣ (απόφαση ΓΣ 863α/11-7-2018) με ελάχιστο αριθμό για όλους τους αποφοίτους τις 360 ECTS.

1.1. Δημιουργία Νέου Προγράμματος Σπουδών

Ποιο ήταν το έναυσμα για νέο ΠΣ ή για τον ανασχεδιασμό ενός υφιστάμενου ΠΣ. Σε ποιες ανάγκες αυτό ανταποκρίνεται

Το ισχύον ΠΠΣ του Τμήματος εφαρμόζεται από το έτος 2014-2015. Το περιεχόμενό του εκτιμάται ότι είναι σύγχρονο και πλήρες όπως επιβάλλεται προκειμένου να εξασφαλιστεί ο ακαδημαϊκός χαρακτήρας εκπαίδευσης. Στόχος είναι αφενός μεν η απόκτηση ενός ισχυρού υποβάθρου γνώσεων αλλά και η εισαγωγή των φοιτητών στην κλινική άσκηση από το 4^ο έτος σπουδών ώστε οι απόφοιτοι του Τμήματος να είναι ικανοί να ειδικευτούν σε οποιονδήποτε τομέα επιθυμούν και να έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθούν τις τρέχουσες εξελίξεις. Ανάλογη ακαδημαϊκή προσέγγιση υπάρχει και για τις μεταπτυχιακές σπουδές.

Το κύριο έναυσμα στη μεταβολή του ΠΠΣ ήταν η βελτίωση της κλινικής άσκησης των φοιτητών μας. Η κλινική άσκηση αποσκοπεί στην απόκτηση κλινικής εμπειρίας και δεξιοτήτων. Στοχεύει δηλαδή στο να αναλάβει ο φοιτητής την υπευθυνότητα των ασθενών που επιβλέπει, δρώντας ουσιαστικά ως ειδικευόμενος χωρίς όμως να έχει τη δυνατότητα υπογραφής ιατρικών οδηγιών. Μέχρι πριν την τελευταία μεταβολή του ΠΠΣ, ήταν κοινή πεποίθηση στο Τμήμα ότι η κλινική άσκηση δεν ήταν ιδιαίτερα επιτυχημένη ως εκπαιδευτική διαδικασία κύρια γιατί οι φοιτητές συχνά προσέρχονταν στην κλινική ανεπαρκώς προετοιμασμένοι, χωρίς δηλαδή να διαθέτουν τις θεωρητικές γνώσεις (από τα προκλινικά και τα από έδρας κλινικά μαθήματα) που είναι απαραίτητες για την κατανόηση της διάγνωσης και θεραπείας των διαφόρων ασθενειών. Σημαντικό μέρος του προβλήματος σχετιζόταν με το γεγονός ότι η διδασκαλία των από έδρας κλινικών μαθημάτων γινόταν ανεξάρτητα από την κλινική άσκηση των φοιτητών στο νοσοκομείο. Η μεταβολή του ΠΠΣ εστιασθηκε σε μεγάλο βαθμό στον καλύτερο συντονισμό και την πιο ισχυρή σύνδεση ανάμεσα στα κλινικά μαθήματα και στις κλινικές ασκήσεις. Αυτά διδάσκονται πλέον ενιαία στη διάρκεια 5 εβδομάδων για κάθε γνωστικό αντικείμενο και σε μικρότερες ομάδες φοιτητών. Δυστυχώς, λόγω του μεγάλου αριθμού των φοιτητών που δέχεται το Τμήμα σε ετήσια

βάση, οι ομάδες αυτές παραμένουν της τάξης των 30-40 περίπου ατόμων. Το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 εισήχθησαν με διάφορους τρόπους (πανελλήνιες, κατατακτήριες, μετεγγραφές, κοινωνικοί λόγοι, αλλοδαποί) 171 φοιτητές και το 2016-2017 περισσότεροι (228).

Σημαντικά σημεία του τρέχοντος ΠΠΣ είναι:

- 1) η εισαγωγή των φοιτητών από το 4ο έτος στις κλινικές (άρχισε άμεσα από το ακαδημαϊκό έτος 2004-2005). Επιπλέον, για την αποτελεσματικότερη διδασκαλία από το αμφιθέατρο των κλινικών αντικειμένων, αποφεύχθηκε η διδασκαλία σε μεγάλα ακροατήρια αλλά επιδιώχθηκε η διαίρεση της αντίστοιχης τάξης σε ομάδες με μικρό αριθμό φοιτητών, καθώς και σε συνδυασμό με την κλινική άσκηση. Οι ομάδες ακολουθούν ένα σύστημα κυκλικής εκπαίδευσης για όλα τα κλινικά έτη (4^ο-6^ο)
- 2) η εισαγωγή του μαθήματος Γενική Ιατρική από το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009
- 3) η εισαγωγή κλινικής άσκησης με αντικείμενο την Επείγουσα Ιατρική από το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009
- 4) η κλινική άσκηση στο αντικείμενο της Εντατικής Θεραπείας από 2 εβδομάδες (2004-2005 έως 2009-2010) σε 4 εβδομάδες από το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011
- 5) δίνεται η δυνατότητα στους φοιτητές να εμβαθύνουν σε επιμέρους επιστημονικούς τομείς, μέσω των προσφερόμενων μαθημάτων επιλογής.

Το ΠΠΣ του Τμήματος Ιατρικής ανταποκρίνεται ικανοποιητικά στους στόχους του Τμήματος όπως αυτοί περιγράφονται στο Εδάφιο 2.3.2. της έκθεσης της εσωτερικής αξιολόγησης του Τμήματος 2005-2010 (www.med.uoi.gr/old/pdf/esoteriki_axiologisi.pdf). Ανταποκρίνεται επίσης στις απαιτήσεις της κοινωνίας με: 1) την υψηλού επιπέδου μόρφωση και εκπαίδευση με τον κύκλο των υποχρεωτικών μαθημάτων και των εργαστηριακών ασκήσεων καθώς και με την εξειδικευμένη γνώση σε τομείς αιχμής με τους κύκλους των επιλεγόμενων μαθημάτων, 2) την κλινική εμπειρία με την καθημερινή κλινική άσκηση από το 4ο έτος σπουδών (σύστημα κυκλικής εκπαίδευσης). Η Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών παρακολουθεί τις εξελίξεις και εισηγείται στη ΓΣ του Τμήματος τη βελτίωση και επικαιροποίηση του ΠΠΣ ανάλογα με τις τρέχουσες εξελίξεις και ανάγκες. Το Πλήρες Πρόγραμμα Σπουδών με το αναλυτικό περιεχόμενο του συνόλου των μαθημάτων δημοσιεύεται στον Οδηγό Σπουδών (http://med.uoi.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=29&Itemid=165&lang=el).

Περιορισμοί του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος. Τυχόν μεταβολές που επήλθαν στις ακαδημαϊκές δομές τμήμα / σχολή, τα αποτελέσματά τους σε σχέση με το νέο ΠΠΣ (χρησιμοποιήθηκε η εσωτερική αξιολόγηση).

Με βάση τη σημερινή υποδομή και στελέχωσή του, το Τμήμα θεωρεί ότι οι περισσότεροι στόχοι του έχουν επιτευχθεί σε ικανοποιητικό βαθμό χάρη στις συνεχείς προσπάθειες των μελών του. Όμως, η παραγωγικότητα σε συνδυασμό με την υψηλή ποιότητα του εκπαιδευτικού και ερευνητικού του έργου καθώς και των υψηλών υπηρεσιών υγείας που προσφέρει πρέπει όχι μόνο να συνεχιστεί αλλά και να γίνει καλύτερη. Το Τμήμα έχει καταφέρει να επιτύχει σε μεγάλο βαθμό τους στόχους του και μάλιστα κάτω από καθεστώς υποχρηματοδότησης και ανεπάρκειας προσωπικού και υποδομών. Όμως, τα τελευταία έτη, τα προβλήματα τεχνικής υποστήριξης αλλά κυρίως η έλλειψη χρηματοδοτήσεων για την ανανέωση και συντήρηση της εργαστηριακής υποδομής, η αδιαφορία από την πολιτεία καθώς και η δυσλειτουργία λόγω του υπάρχοντος θεσμικού πλαισίου, δρουν ανασταλτικά στην πορεία του Τμήματος. Είναι πολύ σημαντική για τη συνέχιση και τη βελτίωση του έργου μία γενναία αύξηση του προσωπικού του καθώς και βελτίωση των υποδομών του.

Η διαρκής και ανατιολόγητη αύξηση του αριθμού των εισακτέων φοιτητών στο Τμήμα δημιουργεί σημαντικό πρόβλημα στις προσπάθειες για βελτίωση των σπουδών, ιδιαίτερα δε σε

συνδυασμό με την έλλειψη ανάλογης αύξησης του προσωπικού και των υποδομών. Προβλήματα υπάρχουν ήδη τόσο στην εξάσκηση των φοιτητών στα εργαστηριακά μαθήματα όσο και στις κλινικές ασκήσεις καθώς οι εργαστηριακοί χώροι και οι κλινικές έχουν περιορισμένη δυνατότητα υποδοχής φοιτητών και εκπαίδευσής τους. Τα κύρια προβλήματα εστιάζονται στους χώρους παραμονής των φοιτητών, τους χώρους διδασκαλίας και φύλαξης των πραγμάτων τους κύρια στο Νοσοκομείο.

Όπως αναφέρεται και στην έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης 2005-2010, είχε επισημανθεί η ανάγκη να συντηρηθούν οι κτιριακές υποδομές των βασικών εργαστηρίων και σε ορισμένες περιπτώσεις να επεκταθούν ώστε να εξυπηρετήσουν καλύτερα το πρόγραμμα σπουδών αλλά και την έρευνα. Όσον αφορά τις προπτυχιακές σπουδές, οι αίθουσες διδασκαλίας αναβαθμίστηκαν σε κάποιο βαθμό ενώ έγινε προσπάθεια η διδασκαλία να μπορεί να γίνει και με νέες μεθόδους (με χρήση internet). Επίσης σπουδαίο ρόλο θα παίξει η δημιουργία Τμήματος Νοσηλευτικής που θα ενσωματωθεί στη Σχολή Επιστημών Υγείας, πάγιο αίτημα του Τμήματός μας.

Ποιες πηγές και διαδικασίες χρησιμοποιήθηκαν για την άντληση πληροφοριών σχετικά με το σχεδιασμό του προγράμματος σπουδών;

Η πλέον πρόσφατη έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης 2005-2010, πρακτικά συνεδριάσεων των Επιτροπών Σπουδών των τελευταίων ετών (μετά το 2012), οι Οδηγοί Σπουδών από το 1992 και μετά (κύρια για την ιστορική αναδρομή), πρακτικά Γενικών Συνελεύσεων της Σχολής στις συνεδριάσεις της οποίας συζητήθηκε το Πρόγραμμα Σπουδών.

1.2. Προηγούμενες πιστοποιήσεις / αξιολογήσεις.

Στην έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης του Τμήματος 2005-2010 (www.med.uoi.gr/old/pdf/esoteriki_axiologisi.pdf) (συντονίστρια ΟΜΕΑ: κ. Μ. Τζαφλίδου, καθ. Ιατρικής Φυσικής), σχολιάζεται και αναλύεται η έλλειψη αποτελεσματικότητας της κλινικής άσκησης των φοιτητών. Η κλινική άσκηση αποσκοπεί στην απόκτηση κλινικής εμπειρίας και δεξιοτήτων. Στοχεύει δηλαδή στο να αναλάβει ο φοιτητής την υπευθυνότητα των ασθενών που επιβλέπει, δρώντας ουσιαστικά ως ειδικευόμενος χωρίς όμως να έχει τη δυνατότητα υπογραφής ιατρικών οδηγιών. Η εσωτερική αξιολόγηση κατέληξε (εδάφιο 3.1.5) ότι η αποτελεσματικότητα της κλινικής άσκησης επηρεάζεται από το γεγονός ότι οι φοιτητές συχνά προσέρχονται στην κλινική ανεπαρκώς προετοιμασμένοι, χωρίς δηλαδή να διαθέτουν τις θεωρητικές γνώσεις από τα προκλινικά και τα από έδρας κλινικά μαθήματα που είναι απαραίτητες για την κατανόηση της διάγνωσης και θεραπείας των διαφόρων ασθενειών. Μέρος του προβλήματος σχετίζεται με το ότι η διδασκαλία των από έδρας κλινικών μαθημάτων γίνεται ανεξάρτητα από την κλινική άσκηση των φοιτητών στο νοσοκομείο. Ένας τρόπος βελτίωσης θα ήταν ένας καλύτερος συντονισμός και πιο δυνατή σύνδεση ανάμεσα στα κλινικά μαθήματα και στις κλινικές ασκήσεις.

1.3. Εσωτερικές διαδικασίες

Από το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 ξεκίνησε η συζήτηση για την αναμόρφωση του ΠΠΣ με κύριο στόχο την ταχύτερη δυνατή έκθεση των φοιτητών σε κλινικές γνώσεις. Μετά από διαβουλεύσεις της Επιτροπής με μέλη ΔΕΠ, εκπροσώπους των φοιτητών του Τμήματος, υπεύθυνους μαθημάτων (ανά έτος σπουδών για τον καλύτερο συντονισμό), συζήτηση του προτεινόμενου ΠΠΣ σε επίπεδο Τομέων και ΓΣ της Σχολής, αποφασίστηκε τελικά και με ενσωμάτωση βελτιωτικών προτάσεων (κύρια για την καλύτερη κλινική εκπαίδευση των φοιτητών σε μικρές ομάδες παρά την κλίνη του ασθενούς) η αναμόρφωση του ΠΠΣ στην ΓΣ με αριθμό

755^α/9-7-2013. Με στόχο την πλήρη εναρμόνιση με την τρέχουσα νομοθεσία, η ΓΣ του Τμήματος μετά από εισήγηση της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών ενέκρινε αναπροσαρμογή των ECTS του ΠΠΣ (απόφαση ΓΣ 863α/11-7-2018) με ελάχιστο αριθμό για όλους τους αποφοίτους τις 360 ECTS.

1.4. Παρούσα Κατάσταση

Ήδη από το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 εφαρμόζεται το πλέον πρόσφατο ΠΣ. Το νέο πρόγραμμα ακολουθούν όσοι φοιτητές εγγράφησαν ως πρωτοετείς το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 και αργότερα. Οι φοιτητές που το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 εγγράφησαν στο 2ο, 3ο και 4ο έτος μετέβησαν στο νέο πρόγραμμα στο 4ο έτος σπουδών τους, ενώ για τα πρώτα τρία χρόνια σπουδών ακολουθούσαν το παλαιό πρόγραμμα. Οι φοιτητές που το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 εγγράφησαν στο 5ο, 6ο έτος ή είχαν υπερβεί τον ελάχιστο χρόνο φοίτησης ακολουθούσαν εξολοκλήρου το παλαιό πρόγραμμα σπουδών.

Γίνεται αντιληπτό ότι πρόκειται για παράλληλη εφαρμογή ουσιαστικά 3 διαφορετικών εκδοχών ΠΠΣ στο Τμήμα. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με τη μεγάλη μείωση του διοικητικού και υποστηρικτικού προσωπικού τα τελευταία χρόνια καθώς και την έλλειψη προσλήψεων νέων μελών ΔΕΠ, αύξησαν πολύ το φόρτο εργασίας των μελών ΔΕΠ που ανταποκρίθηκαν ωστόσο με μεγάλη επιτυχία στα καθήκοντά τους.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2018-19 άρχισε η εφαρμογή του τροποποιημένου Προγράμματος 2014-2015 (360 ECTS) για όλα τα προπτυχιακά έτη εκτός του ΣΤ' που θα αποφοιτήσει με το παλαιό πρόγραμμα Σπουδών (375 ECTS). Η ένταξη όλων των φοιτητών στο τροποποιημένο ΠΠΣ, έχει σαν αποτέλεσμα:

1. ρύθμιση των εξαμήνων σε 30 ECTS και το έτος σε 60 ECTS, συνεπώς ο φοιτητής να γνωρίζει τον φόρτο εργασίας του
2. κατανομή των κατ' επιλογήν στα αντίστοιχα εξάμηνα, όπου οι φοιτητές ξέρουν τι να επιλέγουν, η εναρμόνιση των κατ' επιλογήν στην ήδη υπάρχουσα γνώση (πχ. το κατ' επιλογήν Βλαστικά κύτταρα στο Γ' έτος όπου οι φοιτητές έχουν διδαχθεί Βιολογία – Βιοχημεία)
3. δυνατότητα άμεσης λήψης του Diploma Supplement στο τέλος των σπουδών, που σημαίνει ο κάθε απόφοιτος που θέλει να πάει στο εξωτερικό να μην έχει καμία δυσκολία.
4. Πρόγραμμα Προπτυχιακών σπουδών ανταγωνιστικό με τις άλλες Ιατρικές της Ελλάδας και του Εξωτερικού.

2. Περιγραφή Προγράμματος Σπουδών

2.1. Τίτλος του Προγράμματος Σπουδών

Ο τίτλος είναι: Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Ιατρικής.

Όπως φαίνεται και από την ιστοσελίδα του Τμήματός μας (<http://www.med.uoi.gr>), από το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 εφαρμόστηκε το νέο πρόγραμμα σπουδών, προσαρμοσμένο στις σύγχρονες εξελίξεις της Ιατρικής Επιστήμης με κύριο χαρακτηριστικό την άμεση έκθεση των φοιτητών σε κλινικές γνώσεις και σταδιακή δόμηση κλινικής εμπειρίας που αρχίζει από το πρώτο έτος σπουδών, ενώ παράλληλα ενδυναμώνει και εστιάζει το γνωστικό ενδιαφέρον προς την κλινική ιατρική στα βασικά μαθήματα. Στο τρέχον ΠΠΣ συμμετέχει μόνο το Ιατρικό Τμήμα.

2.2. Σκοπός και αντικείμενο του Προγράμματος Σπουδών

Οι βασικοί στόχοι του ΠΠΣ του Τμήματος Ιατρικής είναι αφενός να προσφέρει στους φοιτητές Ιατρικής ολοκληρωμένη θεωρητική και πειραματική γνώση του ανθρώπινου οργανισμού στη φυσιολογική και παθολογική του κατάσταση και αφετέρου να τους παράσχει άρτια επιστημονική κατάρτιση για το ιατρικό λειτούργημα που θα ασκήσουν στη σταδιοδρομία τους. Το τρέχον ΠΣ καλύπτει όλα τα βασικά γνωστικά αντικείμενα της σύγχρονης Ιατρικής (από τις βασικές επιστήμες (ανατομία, βιολογία, βιοχημεία, φυσιολογία, παθοφυσιολογία κ.α), έως τα βασικά αντικείμενα της παθολογίας, της χειρουργικής, ψυχιατρικής, παιδιατρικής, κ.α), καθώς η εστίασή του είναι γενική. Παράλληλα όμως και κύρια από τα επιλεγόμενα μαθήματα που προσφέρονται στο Τμήμα, δίνεται η δυνατότητα στο φοιτητή να έρθει σε μια ουσιαστική πρώτη επαφή με ποικίλες εξειδικεύσεις στην Ιατρική (ειδικότητες).

Οι απόφοιτοι του Τμήματος Ιατρικής με την απόκτηση του πτυχίου Ιατρικής λαμβάνουν αυτοδίκαια την άδεια άσκησης ιατρικού επαγγέλματος στην Ελλάδα με πλήρη επαγγελματικά δικαιώματα και μπορούν να εργαστούν ως ιατροί ή να συνεχίσουν την εξειδίκευσή τους. Λίγοι από τους απόφοιτους επιλέγουν να συνεχίσουν τη σταδιοδρομία τους ως ερευνητές σε κάποιο από τα επιστημονικά πεδία των βασικών επιστημών π.χ. Βιολογία, Φυσιολογία, Επιδημιολογία, και άλλα.

2.3. Μαθησιακά αποτελέσματα του Προγράμματος Σπουδών

Τα μαθησιακά αποτελέσματα του ΠΠΣ περιγράφονται αναλυτικά για κάθε μάθημα στο Περίγραμμα του αντίστοιχου μαθήματος, που φαίνονται στο σύνδεσμο <http://bit.ly/Περιγράμματα>.

Όπως φαίνεται, οι φοιτητές που ολοκληρώνουν επιτυχώς την εκπαίδευση αναμένεται να:

- έχουν αποδεδειγμένη βασική γνώση και κατανόηση θεμάτων στα γνωστικά πεδία της Ιατρικής Επιστήμης και απόψεις για τις ταχέως εξελισσόμενες σύγχρονες εξελίξεις
- είναι σε θέση να χρησιμοποιούν τη γνώση και τις δεξιότητες με υπευθυνότητα που να δείχνει τη μελλοντική επαγγελματική επάρκεια για ανάπτυξη επιχειρημάτων και επίλυση προβλημάτων
- μπορούν να συγκεντρώνουν και να ερμηνεύουν συναφή με την Ιατρική Επιστήμη στοιχεία διαμορφώνοντας προβληματισμό για συναφή κοινωνικά, επιστημονικά ή ηθικά ζητήματα.
- είναι σε θέση να κοινοποιούν πληροφορίες, ιδέες, προβλήματα και λύσεις τόσο σε ειδικευμένο όσο και σε μη-εξειδικευμένο κοινό.

- έχουν αναπτύξει εκείνες τις δεξιότητες απόκτησης γνώσεων, που τους χρειάζονται για να συνεχίσουν σε περαιτέρω σπουδές, π.χ λήψη ιατρικής ειδικότητας ή ερευνητική εξειδίκευση, με μεγάλο βαθμό αυτονομίας.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 εφαρμόστηκε αναμορφωμένο ΠΠΣ, προσαρμοσμένο στις σύγχρονες εξελίξεις της Ιατρικής Επιστήμης με κύριο χαρακτηριστικό την σύγχρονη εκπαίδευση σε βασικά προκλινικά μαθήματα και την άμεση έκθεση των φοιτητών σε κλινικές γνώσεις και σταδιακή δόμηση κλινικής εμπειρίας που αρχίζει από το πρώτο έτος σπουδών, ενώ παράλληλα ενδυναμώνει και εστιάζει το γνωστικό ενδιαφέρον προς την κλινική ιατρική στα βασικά μαθήματα. Με τη διαδικασία αυτή οι απόφοιτοι του Τμήματος είναι ικανοί να ειδικευτούν σε οποιονδήποτε τομέα επιθυμούν και έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθούν τις τρέχουσες εξελίξεις.

Προτείνεται η ενίσχυση της αμφίδρομης σχέσης και συνεργασίας μεταξύ βασικών και κλινικών μαθημάτων με συμμετοχή στο πρόγραμμα των βασικών μαθημάτων κλινικών μελών ΔΕΠ και αντίστροφα.

2.4. Σύνδεση των στόχων του Προγράμματος Σπουδών με την αγορά εργασίας

Ανταπόκριση του Προγράμματος Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας.

Το ΠΠΣ ανταποκρίνεται τόσο στους στόχους του Τμήματος για παροχή ολοκληρωμένων θεωρητικών-εργαστηριακών-κλινικών γνώσεων και δεξιοτήτων, γενικών και εξειδικευμένων, στην επιστήμη της Ιατρικής, όσο και στις απαιτήσεις της κοινωνίας σε σχέση με το ιατρικό λειτούργημα.

Η στόχευση, αυτή, υλοποιείται μέσα από το ΠΠΣ το οποίο παρέχει υψηλού επιπέδου μόρφωση και εκπαίδευση με τον κύκλο των υποχρεωτικών μαθημάτων και των εργαστηριακών ασκήσεων καθώς και με την εξειδικευμένη γνώση σε τομείς αιχμής με τους κύκλους των επιλεγόμενων μαθημάτων. Επίσης, το πρόγραμμα υποστηρίζει την κλινική εμπειρία με την καθημερινή κλινική άσκηση από το 4ο έτος σπουδών. Η εκπαίδευση συμβαδίζει με τις τρέχουσες επιστημονικές εξελίξεις, ενώ παράλληλα δίνεται έμφαση στη σημασία της πρόληψης και της ορθής ιατρικής πρακτικής σύμφωνα με τις κοινωνικές αξίες.

Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικά αξιοποιήθηκαν στη διαδικασία σύνταξης του προγράμματος.

Το Ιατρικό Τμήμα υποστηρίζεται από τη ΔΑΣΤΑ (Δομή Απασχόλησης και Σταδιοδρομίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων) που ιδρύθηκε τον Ιούλιο 2010 με στόχο σύνδεση του ΠΠΣ με την αγορά εργασίας και σταδιοδρομίας. Απώτερος σκοπός της είναι να αποτελέσει την κύρια πύλη σύνδεσης του Πανεπιστημίου με την απασχόληση. Στο πλαίσιο αυτό, η ΔΑΣΤΑ συντονίζει τις δράσεις του Ιατρικού Τμήματος που ασχολούνται με τη σταδιοδρομία και απασχόληση των φοιτητών και αποφοίτων και υλοποιεί σειρά οριζοντίων δράσεων στοχεύοντας στην όσο το δυνατό καλύτερη στήριξη των φοιτητών και αποφοίτων σε θέματα απασχόλησης και σταδιοδρομίας.

Συγκεκριμένα, υπό το συντονισμό της ΔΑΣΤΑ λειτουργούν οι εξής υπηρεσίες: Γραφείο Διασύνδεσης, Γραφείο Πρακτικής Άσκησης και Μονάδα Καινοτομίας & Επιχειρηματικότητας. Το Πρόγραμμα Mentoring απευθύνεται σε απόφοιτους, τελειόφοιτους και μεταπτυχιακούς φοιτητές του Ιδρύματος και σε επαγγελματίες με πλούσια επαγγελματική εμπειρία και αποτελεί μια ευκαιρία για τη δημιουργία μιας σχέσης συνεργασίας μεταξύ ενός έμπειρου επαγγελματία (Mentor) και ενός νέου ανθρώπου (Mentee), η οποία επιτρέπει την ανταλλαγή εμπειριών, απόψεων, πληροφοριών και πρακτικών συμβουλών για ένα συγκεκριμένο τομέα επαγγελματικής δραστηριοποίησης. Το έτος 2015-2016 συμμετείχαν 4 φοιτητές και 7 φοιτητές το 2016-2017.

Το πρόγραμμα της Πρακτικής Άσκησης που είναι ενσωματωμένο στο ΠΠΣ, έχει μεγάλη ανταπόκριση τόσο στους φοιτητές του Ιατρικού Τμήματος όσο και σε δημόσιους φορείς υγείας και αναδεικνύει τη σύνδεση του Π.Σ. με τις ανάγκες της κοινωνίας και τις πραγματικές συνθήκες εργασίας.

Αναφερθείτε σε διαπιστωμένες (από κλαδικές ή άλλες μελέτες / έρευνες) ανάγκες των προσόντων των αποφοίτων του ΠΣ στην αγορά εργασίας. Αναζήτηση και επισημάνσεις / προτάσεις από επιστημονικές οργανώσεις και επαγγελματικούς φορείς.

Στην Ελλάδα δεν υπάρχουν μελέτες/έρευνες για τα αναγκαία προσόντα του πτυχιούχου Ιατρικής στην αγορά εργασίας. Όμως, οι απόφοιτοι του Ιατρικού Τμήματος έχουν τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα για να καταστούν ειδικευμένοι επιστήμονες της Ιατρικής και των παράλληλων ειδικοτήτων της. Αυτό φαίνεται ότι επιτυγχάνεται καθώς οι απόφοιτοι του Ιατρικού Τμήματος του Π.Ι. έχουν υψηλή αναγνωρισιμότητα και ζήτηση ως ερευνητές ή ειδικευόμενοι ιατροί τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Επίσης, όπως φαίνεται και από την ανταπόκριση φορέων υγείας στο πρόγραμμα της Πρακτικής Άσκησης και της επαγγελματικής απασχόλησης των πτυχιούχων του Τμήματός μας, εκτιμάται ότι τα προσόντα των αποφοίτων μας έχουν ιδιαίτερη απήχηση.

2.5. Συμβατότητα σε σχέση με το Ευρωπαϊκό και Διεθνές Περιβάλλον

Παρά το γεγονός ότι δεν υπάρχει επίσημη συγκριτική προτυποποίηση (benchmarking) του προγράμματος σπουδών με άλλα προγράμματα Ιατρικής στην Ελλάδα ή το εξωτερικό, η κεντρική φιλοσοφία και δομή του ΠΠΣ του Τμήματος Ιατρικής είναι ενιαίο και αντίστοιχο με ευρωπαϊκά προγράμματα ιατρικής εκπαίδευσης που του επιτρέπει την ισότιμη συμμετοχή στην Ευρώπη, όπως φαίνεται από τη συμμετοχή στο πρόγραμμα ERASMUS. Η Ιατρική Σχολή Ιωαννίνων από το 2010 συμμετέχει στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ιατρικών Σχολών MEDINE2 που αποτελεί συνέχεια του MEDINE (Medical Education in Europe). Για την εγγύηση της πλήρους αναγνώρισης και ισοτιμίας των μαθημάτων που παρακολουθούν οι φοιτητές προγραμμάτων ανταλλαγών, χρησιμοποιούνται οι ακαδημαϊκές μονάδες ECTS (European Credit Transfer System). Το Τμήμα συμμετέχει σε διεθνή προγράμματα σπουδών ανταλλαγής φοιτητών, όπως για παράδειγμα η πρόσφατη σύναψη συμφωνίας συνεργασίας με το University of Chicago, Illinois, USA.

2.6. Δομή του Προγράμματος Σπουδών

2.6.1. Ποιο είναι το ποσοστό των μαθημάτων γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου και ειδίκευσης στο σύνολο των μαθημάτων; Συμπεριλαμβάνονται μαθήματα γενικών γνώσεων και μαθήματα ανάπτυξης δεξιοτήτων στο ΠΣ;

Ο ελάχιστος αριθμός μαθημάτων για απόκτηση πτυχίου είναι 71.

Τα μαθήματα γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου και ειδίκευσης καθώς και τα μαθήματα γενικών γνώσεων και μαθήματα ανάπτυξης δεξιοτήτων φαίνονται στα Περιγράμματα Μαθημάτων (<http://bit.ly/Περιγράμματα>).

Με βάση τα στοιχεία από την ΑΔΙΠ υπάρχει ο ακόλουθος διαχωρισμός: α) μαθήματα με φροντιστήριο (1), β) μαθήματα με εργαστηριακή άσκηση ή εργαστηριακά (17), γ) μαθήματα με κλινική άσκηση ή κλινικά (31) και δ) μαθήματα με άσκηση υπαίθρου (1).

2.6.2. Πόσα μαθήματα ελεύθερης επιλογής προσφέρονται; Ποιο είναι το ποσοστό των υποχρεωτικών μαθημάτων / μαθημάτων υποχρεωτικής επιλογής / μαθημάτων ελεύθερης επιλογής στο σύνολο των μαθημάτων;

Προσφέρονται 57 μαθήματα ελεύθερης επιλογής. Για τη λήψη πτυχίου χρειάζονται 62 υποχρεωτικά μαθήματα (87%) και 9 ελεύθερης επιλογής (13%).

- 2.6.3. Πώς κατανέμεται ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων;

Στα μαθήματα με εργαστηριακή άσκηση η ποσοστιαία κατανομή σε θεωρία-άσκηση είναι κατά προσέγγιση 40%-60%, ενώ στα μαθήματα με κλινική άσκηση 20%-80%. Τα ποσοστά αυτά παρουσιάζουν διακυμάνσεις ανάλογα με το γνωστικό αντικείμενο.

- 2.6.4. Παραθέστε τη διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων;

Συζήτηση μεταξύ των διδασκόντων και ακολούθως απόφαση/εισήγηση του Τομέα που παρέχει το μάθημα προς την Επιτροπή Σπουδών και τη Γ.Σ. του Τμήματος για αναπροσαρμογή και επικαιροποίηση της ύλης των μαθημάτων.

- 2.6.5. Εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων; Ποιο είναι το ποσοστό μαθημάτων που εντάσσονται στο σύστημα;

Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα.

- 2.6.6. Αναφέρονται και τεκμηριώνονται:

Ο βαθμός ανταπόκρισης των μαθημάτων και του περιεχομένου στο είδος και το επίπεδο των σπουδών

Οι ιατρικές σπουδές είναι εναρμονισμένες τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε Ευρωπαϊκό. Το ΠΠΣ του Ιατρικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων ακολουθεί σε γενικές γραμμές τις βασικές αρχές όλων αυτών των διεθνών προτύπων.

Η καταλληλότητα του περιεχομένου για την επίτευξη των επιδιωκόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων

Σε όλα τα μαθήματα προβλέπεται οδηγός μελέτης που εξασφαλίζει την επιτυχή ολοκλήρωση/επίτευξη των μαθησιακών στόχων που έχουν τεθεί από το διδάσκοντα.

Η επάρκεια του εύρους του προγράμματος για την εξασφάλιση των μαθησιακών αποτελεσμάτων
Σε όλα τα μαθήματα προβλέπεται οδηγός μελέτης που εξασφαλίζει την επάρκεια του εύρους του προγράμματος για την εξασφάλιση των μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Η ανταπόκριση του περιεχομένου στα τελευταία επιτεύγματα / εξελίξεις στην επιστήμη, τις τέχνες και την τεχνολογία

Το πρόγραμμα των ιατρικών σπουδών είναι προσαρμοσμένο στις καθημερινές κλινικές ανάγκες των ασθενών που εξυπηρετούνται από το Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ιωαννίνων, αλλά και στις τρέχουσες επιστημονικές εξελίξεις σε κάθε γνωστικό αντικείμενο. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα τη συνεχή ανανέωση και επικαιροποίηση των παρεχόμενων γνώσεων ώστε να ανταποκρίνεται στα πιο σύγχρονα επιστημονικά επιτεύγματα.

Η ευελιξία επιλογών / δυνατότητα προσαρμογής στις προσωπικές ανάγκες ή απαιτήσεις των φοιτητών σε συνάρτηση με τη συνεκτικότητα των επιλογών αυτών ως προς το συνολικό πρόγραμμα του φοιτητή

Οι φοιτητές έχουν να επιλέξουν από έναν ικανοποιητικό αριθμό μαθημάτων επιλογής με βάση τις δικές τους προτιμήσεις και διαμορφώνουν το προσωπικό τους προφίλ, σύμφωνα με τις ανάγκες τους και τη συνοχή με το υπόλοιπο πρόγραμμά τους. Η ενσωμάτωση των μαθημάτων επιλογής καλύπτει τις σύγχρονες απαιτήσεις της Ιατρικής επιστήμης. Η

καθιέρωση του θεσμού του Ακαδημαϊκού Συμβούλου θα συμβάλει στην ομαλή πορεία των φοιτητών στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Η διεθνής διάσταση του προγράμματος σπουδών (βλέπε κεφάλαιο 7.4)

3. Περιγράμματα Μαθημάτων Προγράμματος Σπουδών

Τα περιγράμματα μαθημάτων του ΠΠΣ του Τμήματος Ιατρικής είναι ανηρτημένα στο σύνδεσμο <http://bit.ly/Περιγράμματα>.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ			
ΤΜΗΜΑ			
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ			
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ		ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων			
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:			
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

--

--

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.		
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές		
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Σύνολο Μαθήματος	
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.		

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία : -Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

4. Οργάνωση του Εκπαιδευτικού Έργου

4.1. Στελέχωση του Τμήματος.

- 4.1.1. Υφιστάμενη στελέχωση του Τμήματος και κατά την τελευταία πενταετία (ποσοτικά στοιχεία) σε διδακτικό, και εργαστηριακό προσωπικό, και πρόβλεψη μεταβολών κατά την επόμενη πενταετία (υποχρεωτικές και πιθανές αποχωρήσεις / συνταξιοδοτήσεις).

Στελέχωση του Τμήματος κατά την τελευταία 5ετία				
Ακαδημαϊκό έτος	Μέλη ΔΕΠ	ΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ	Διοικητικό προσωπικό	Λοιπό προσωπικό
2015-16	163	31	10	1
2016-17	154	30	11	1

Η πρόβλεψη μεταβολών στα μέλη ΔΕΠ κατά την επόμενη πενταετία (υποχρεωτικές και πιθανές αποχωρήσεις / συνταξιοδοτήσεις) είναι: 2017-2018: 11, 2018-2019: 11, 2019-2020: 6, 2020-2021: 8

- 4.1.2. Ποσοστό κάλυψης διδακτικού έργου από τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του τμήματος, Μέλη ΔΕΠ/ΕΠ άλλων τμημάτων, άλλων διδασκόντων (ΠΔ407, Συνεργατών, Υποτρόφων). Εξηγήστε.

Το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 δεν υπήρχαν συμβασιούχοι με διδακτικά καθήκοντα, ούτε μέλη ΔΕΠ/ΕΠ άλλων τμημάτων, οπότε το 100% του διδακτικού έργου καλύπτονταν από μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος.

Το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 ο αριθμός των ενεργών μελών ΔΕΠ/ΕΠ μειώθηκε (όπως φαίνεται στον Πίνακα 4.1.1) λόγω αφυπηρετήσεων και μη ενεργοποίησης νέων προσλήψεων, οπότε κρίθηκε αναγκαία η πρόσληψη 10 συμβασιούχων με διδακτικά καθήκοντα. Επίσης, δεν υπήρχαν στο πρόγραμμα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ άλλων τμημάτων.

- 4.1.3. Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του τμήματος διδάσκουν μαθήματα που δεν εμπίπτουν στο στενό ή ευρύτερο γνωστικό τους αντικείμενο;

Κανένα μέλος του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος δεν διδάσκει μαθήματα που δεν εμπίπτουν στο στενό ή ευρύτερο γνωστικό του αντικείμενο.

- 4.1.4. Πόσα (και ποια) από τα μαθήματα γενικού υποβάθρου και ειδικού υποβάθρου διδάσκονται από μέλη ΔΕΠ/ΕΠ των δύο ανώτερων βαθμίδων;

Τα μαθήματα γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου και ειδίκευσης φαίνονται στα Περιγράμματα Μαθημάτων. Στο ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 τα προσφερόμενα μαθήματα (υποχρεωτικά και επιλογής), διδάσκονταν από 102 μέλη ΔΕΠ των δύο ανώτερων βαθμίδων σε σύνολο 163 μελών ΔΕΠ (75%). Στο ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 τα προσφερόμενα μαθήματα (υποχρεωτικά και επιλογής), διδάσκονταν από 102 μέλη ΔΕΠ των δύο ανώτερων βαθμίδων σε σύνολο 154 μελών ΔΕΠ (66%). Η μείωση οφείλεται στις αφυπηρετήσεις και στη μη ενεργοποίηση νέων προσλήψεων.

- 4.1.5. Τι ποσοστό μαθημάτων διδάσκεται από μη Μέλη ΔΕΠ/ΕΠ

Το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 δεν υπήρχαν μη Μέλη ΔΕΠ/ΕΠ (συμβασιούχοι με διδακτικά καθήκοντα).

Το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 προσελήφθησαν 10 συμβασιούχοι με διδακτικά καθήκοντα (πρόσληψη πανεπιστημιακών υποτρόφων στο πλαίσιο του έργου Απόκτησης Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας Νέων Επιστημόνων), στο σύνολο 154 μελών ΔΕΠ (6,5%)

- 4.1.6. Προϋποθέσεις ως προς την επιστημονική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού προσωπικού σε σχέση με τις απαιτήσεις για την περαιτέρω ανάπτυξη του προγράμματος σπουδών

Όπως φαίνεται στην ενότητα 5 και στον Πίνακα 8-8, η επιστημονική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού προσωπικού του Τμήματος Ιατρικής είναι πολύ υψηλού επιπέδου και διαρκώς βελτιούμενη, παρά την οικονομική κρίση που πλήττει τα τελευταία χρόνια τη χώρα μας. Επιπλέον οι ερευνητικές δραστηριότητες των μελών ΔΕΠ σχετίζονται άμεσα με τα γνωστικά τους αντικείμενα. Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος παρακολουθούν τις διεθνείς εξελίξεις τόσο στις βασικές επιστήμες όσο και στις κλινικές ειδικότητες και ανάλογα διαμορφώνουν τις κλινικές και ερευνητικές τους δραστηριότητες. Το Τμήμα ενθαρρύνει και διευκολύνει την κινητικότητα των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό εγκρίνοντας εκπαιδευτικές και ερευνητικές άδειες. Με τον τρόπο αυτό τα μέλη ΔΕΠ του τμήματος παρουσιάζουν σημαντική κινητικότητα κυρίως για ερευνητικούς σκοπούς στο πλαίσιο συνεργασιών και συμμετοχών σε επιστημονικά συνέδρια. Τα παραπάνω έχουν ισχυρή θετική επίδραση στο σχεδιασμό και εφαρμογή ενός σύγχρονου Προγράμματος Σπουδών.

Ωστόσο, λόγω της οικονομικής κρίσης υπάρχει σταδιακή υποστελέχωση - καθώς μέχρι στιγμής δεν αναπληρώνονται οι θέσεις αυτών που συνταξιοδοτούνται - και σημαντική υποχρηματοδότηση με ταυτόχρονη αύξηση του αριθμού των εισακτέων φοιτητών. Ελπίζουμε ότι αυτή η εικόνα θα αναστραφεί στο άμεσο μέλλον και η πρόσληψη νέων συνάδελφων ταυτόχρονα με αυξημένες δυνατότητες χρηματοδότησης της έρευνας και της κινητικότητας των διδασκόντων θα συντελέσει σε περαιτέρω ανάπτυξη του ΠΠΣ του Τμήματος Ιατρικής.

- 4.1.7. Αριθμός και κατανομή των φοιτητών σε κατευθύνσεις και έτη σπουδών. Αναλογία Φοιτητών / Διδακτικού Προσωπικού

Στο ΠΣ του Τμήματος Ιατρικής δεν υπάρχουν κατευθύνσεις.

Αριθμός και κατανομή φοιτητών σε έτη σπουδών		
Έτος σπουδών	Ακαδημαϊκό έτος 2015-2016	Ακαδημαϊκό έτος 2016-2017
1ο	164	200
2ο	186	154
3ο	185	170
4ο	172	175
5 ^ο	148	177
6 ^ο	67	92
>6ου	373	394
Σύνολο φοιτητών	1295	1362

Αναλογία Φοιτητών/μελών ΔΕΠ
2015-16: 1295/163=7,9/1
2016-17: 1362/154=8,8/1

4.2. Συνοπτικός Πίνακας Διδασκόντων.

Πίνακας (Παρατίθεται στο Κεφάλαιο 8) που περιλαμβάνει τα παρακάτω στοιχεία για όλους τους διδάσκοντες στο πρόγραμμα (Μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του τμήματος, Μέλη ΕΠ άλλων τμημάτων, Διδάσκοντες ΠΔ407, Επιστημονικοί & Εργαστηριακοί συνεργάτες κ.λπ.).

- Ονοματεπώνυμο
- Βαθμίδα
- Έτη πριν την υποχρεωτική αφυπηρέτηση
- Τμήμα στο οποίο ανήκει
- Έτος διορισμού
- Γνωστικό Αντικείμενο Διορισμού
- Ερευνητικά Ενδιαφέροντα
- Ιστοσελίδα Βιογραφικού

Τα στοιχεία για τα Ακαδημαϊκά έτη 2015-2016 και 2016-2017 είναι διαθέσιμα στα επισυναπτόμενα αρχεία EXCEL από την βάση δεδομένων της ΑΔΙΠ, καθώς και στην ιστοσελίδα του Τμήματος

4.3. Πίνακας αντιστοίχισης Διδασκόντων – Μαθημάτων

Τα στοιχεία για τα Ακαδημαϊκά έτη 2015-2016 και 2016-2017 είναι διαθέσιμα στα επισυναπτόμενα αρχεία EXCEL από την βάση δεδομένων της ΑΔΙΠ.

Αντιστοίχιση των διδασκόντων στα μαθήματα του προγράμματος σπουδών όπως στον παρακάτω ενδεικτικό πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ – ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ								
	ΑΑΑΑΑΑ	ΒΒΒΒΒΒ	...	...					
Υποχρεωτικά		X							
Εισαγωγή στη	X		X						
Γενική		X							
.....									
Επιλογής									
Μεθοδολογίες.....	X								
		X							

4.4. Διδακτικό Έργο

- 4.4.1. Ποιότητα και αποτελεσματικότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας: Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μέθοδοι χρησιμοποιούνται;

Η παρούσα αξιολόγηση έγινε με βάση τα Περιγράμματα Μαθημάτων που έχουν στείλει τα υπεύθυνα μέλη ΔΕΠ (<http://bit.ly/Περιγράμματα>).

Η διδασκαλία των περισσότερων βασικών/προκλινικών μαθημάτων γίνεται με διαλέξεις στο αμφιθέατρο, ενώ των κλινικών μαθημάτων με διαλέξεις σε αίθουσες του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου όπου γίνεται η κλινική άσκηση και με εκπαίδευση σε μικρές ομάδες παρά την κλίνη. Οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται διαφοροποιούνται ανάλογα με το αντικείμενο του μαθήματος (προκλινικό, κλινικό), το επίπεδο σπουδών (προπτυχιακό ή μεταπτυχιακό) και τον διδάσκοντα. Γενικά, στις διδακτικές μεθόδους χρησιμοποιούνται Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών (παρουσιάσεις PowerPoint, προβολή videos, e-course). Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΑΔΙΠ, το σύστημα e-course (ηλεκτρονική τάξη) χρησιμοποιείται από το 60-80% των μελών ΔΕΠ. Προφανώς το Τμήμα πρέπει να καταβάλει προσπάθεια έτσι ώστε όλοι οι διδάσκοντες να το χρησιμοποιούν.

Επίσης χρησιμοποιούνται το e-mail και το διαδίκτυο ως βοηθήματα της διδασκαλίας (επίδειξη ιστοτόπων, αποστολή σημειώσεων, ασκήσεων κλπ.). Εποπτικά μέσα και εργαστηριακός εξοπλισμός χρησιμοποιούνται επιπλέον στα βασικά/προκλινικά μαθήματα. Στα αρκετά από τα κλινικά μαθήματα υπάρχει η δυνατότητα παρακολούθησης εφημεριών και χειρουργείων σε υποχρεωτική ή προαιρετική βάση. Σε πολλά από τα μαθήματα υπάρχει εκπαίδευση στη μεθοδολογία παραγωγής επιστημονικού έργου, εκπόνηση βιβλιογραφικών ανασκοπήσεων, παρουσιάσεις ενδιαφερόντων περιστατικών, συμμετοχή σε διενέργεια πειραματικών ή κλινικών εργασιών. Πολλές από τις μελέτες αυτές ανακοινώνονται στο ετήσιο Πανελλήνιο Φοιτητικό Συνέδριο ή σε άλλα επιστημονικά συνέδρια, ενώ υπάρχουν και δημοσιεύσεις σε διεθνή ιατρικά περιοδικά με τη καθοδήγηση των μελών ΔΕΠ. Οι φοιτητές ενθαρρύνονται επίσης να συμμετέχουν σε εκπαιδευτικά σεμινάρια και συνέδρια που διοργανώνει το Τμήμα και με τον τρόπο αυτό εξοικειώνονται με την έννοια της συνεχιζόμενης ιατρικής εκπαίδευσης. Παρέχεται, επίσης, η δυνατότητα της Πρακτικής Άσκησης σε νοσοκομεία ή άλλες δημόσιες δομές υγείας.

Γενικά, οι διδάσκοντες έχουν την ελευθερία να επιλέξουν τη διδακτική μέθοδο που εκείνοι θεωρούν καταλληλότερη για την επίτευξη των μαθησιακών στόχων ωστόσο ενθαρρύνεται ο εκσυγχρονισμός και η βελτίωση των μεθόδων και των μέσων τα οποία χρησιμοποιούνται.

Υπάρχει διαδικασία επικαιροποίησης του περιεχομένου των μαθημάτων και των διδακτικών μεθόδων;

Στο τέλος κάθε εξαμήνου συζητείται σε συνεδριάσεις των Τομέων η αποτίμηση του διδακτικού έργου με σκοπό την επικαιροποίηση του περιεχομένου των μαθημάτων και των διδακτικών μεθόδων. Στη διαδικασία αυτή λαμβάνονται υπόψη οι απαντήσεις και τα σχόλια των φοιτητών στο ερωτηματολόγιο αξιολόγησης.

Ο τρόπος αξιολόγησης των φοιτητών στα μαθήματα συνδέεται με τα μαθησιακά αποτελέσματα κάθε μαθήματος; Το σύστημα και τα κριτήρια αξιολόγησης των επιδόσεων των φοιτητών στα μαθήματα είναι σαφές, επαρκές και σε γνώση των φοιτητών;

Τα μαθησιακά αποτελέσματα καθώς και ο τρόπος εξέτασης του κάθε μαθήματος συμπεριλαμβάνεται στην αναλυτική περιγραφή του περιεχομένου του μαθήματος στα Περιγράμματα (<http://bit.ly/Περιγράμματα>). Όπως φαίνεται από την περιγράμματα μαθημάτων, ο τρόπος αξιολόγησης των φοιτητών συνδέεται με τα μαθησιακά αποτελέσματα κάθε μαθήματος. Το περιεχόμενο των μαθημάτων, η εξεταστέα ύλη και ο τρόπος αξιολόγησης βρίσκονται αναρτημένα και στο e-course. Σε κάθε περίπτωση, στις εναρκτήριες παραδόσεις των μαθημάτων γίνεται και προφορική ενημέρωση. Το σύστημα και τα κριτήρια αξιολόγησης των επιδόσεων των φοιτητών στα μαθήματα κρίνονται σαφή, επαρκή και είναι σε γνώση των φοιτητών.

Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και ποια είναι αυτή;

Το Τμήμα καταβάλλει προσπάθειες για να εξασφαλιστεί η διαφάνεια και ακεραιότητα της διαδικασίας των εξετάσεων των φοιτητών καθώς και να αναπτύξει μηχανισμούς ελέγχου και αξιολόγησης. Σε συνεδριάσεις των Τομέων συζητείται η αποτίμηση της εξεταστικής διαδικασίας με σκοπό την βελτίωση. Στη διαδικασία αυτή λαμβάνονται υπόψη οι απαντήσεις και τα σχόλια των φοιτητών στο ερωτηματολόγιο αξιολόγησης.

- 4.4.2. Ποιο είναι το ποσοστό των φοιτητών που συμμετέχουν στις εξετάσεις; Ποια είναι τα ποσοστά επιτυχίας των φοιτητών στις εξετάσεις; Εξηγήστε τις αποκλίσεις.

Το ποσοστό συμμετοχής των φοιτητών στις εξετάσεις ήταν, κατά προσέγγιση για όλα τα μαθήματα, πάνω από 80%, ποσοστό που κρίνεται ως πολύ ικανοποιητικό. Τα ποσοστά επιτυχίας των φοιτητών στις εξετάσεις είναι ανάλογα. Αυτό αντανακλάται και στη μέση διάρκεια σπουδών που είναι 6,5 έτη.

- 4.4.3. Εσωτερικοί κανονισμοί και άλλες διαδικασίες διασφάλισης και βελτίωσης της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου που υπάρχουν και λειτουργούν στο Τμήμα. Πως κατανέμονται οι ευθύνες για τη λήψη αποφάσεων και την παρακολούθηση της υλοποίησης του προγράμματος;

Το Τμήμα Ιατρικής έχει διαμορφώσει και ακολουθεί τους παρακάτω εσωτερικούς κανονισμούς που περιλαμβάνουν και τις διαδικασίες διασφάλισης και βελτίωσης του εκπαιδευτικού έργου:

- Εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας εργαστηρίων
- Κανονισμός προκήρυξης και εκπόνησης μεταπτυχιακών σπουδών
- Εσωτερικοί μηχανισμοί των επιμέρους μεταπτυχιακών μαθημάτων
- Ο κανονισμός προκήρυξης και εκπόνησης διδακτορικών σπουδών συντάσσεται από την αντίστοιχη επιτροπή και θα είναι σύντομα διαθέσιμος

Η παρακολούθηση υλοποίησης του προγράμματος διενεργείται αρχικά από τους αντίστοιχους Τομείς με δήλωση κάθε μέλους ΔΕΠ για το εκπαιδευτικό έργο που είχε αναλάβει και συζητείται και εγκρίνεται στην ΓΣ του τμήματος. Την γενική εποπτεία έχει το διοικητικό συμβούλιο του τμήματος που απαρτίζεται από τον πρόεδρο και τους διευθυντές των Τομέων.

- 4.4.4. Οργάνωση και Διαδικασίες Διπλωματικής / Πτυχιακής Εργασίας:
Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για την πτυχιακή/ διπλωματική εργασία; Ποιες; Με ποιο τρόπο το τμήμα διασφαλίζει τη διαφάνεια στη διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της πτυχιακής/ διπλωματικής εργασίας;
Στο Τμήμα Ιατρικής δεν υπάρχει Διπλωματική / Πτυχιακή Εργασία

4.4.5. Οργάνωση και Διαδικασίες Πρακτικής Άσκησης

Υπάρχει ο θεσμός της πρακτικής άσκησης των φοιτητών; Είναι υποχρεωτική η πρακτική άσκηση για όλους τους φοιτητές;

Το πρόγραμμα ΕΣΠΑ Πρακτική Άσκηση Φοιτητών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων απευθύνεται και στους φοιτητές του τμήματος Ιατρικής που βρίσκονται στο 4^ο έτος φοίτησης και αποσκοπεί στην απόκτηση εργασιακών εμπειριών κατά την διάρκεια των σπουδών. Η πρακτική άσκηση είναι ενσωματωμένη στο ΠΠΣ ως προαιρετικό μάθημα.

Αν η πρακτική άσκηση δεν είναι υποχρεωτική, ποιο ποσοστό των φοιτητών την επιλέγει; Πώς κινητοποιείται το ενδιαφέρον των φοιτητών; Πώς καλλιεργείται το ενδιαφέρον των φοιτητών σε περίπτωση που η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική;

Το ποσοστό των φοιτητών του 4^{ου} έτους σπουδών που την επιλέγει είναι 16,3% (2015-2016) και 16% (2016-2017), που κρίνεται πολύ ικανοποιητικό. Κατά τα έτη 2015-16, 16-17, έχουν κάνει αίτηση για συμμετοχή (και έχουν πραγματοποιήσει πρακτική άσκηση) 35(28) και 36(28) φοιτητές αντίστοιχα. Οι φοιτητές ενημερώνονται από τις δημόσιες προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος, ενώ όλες οι πληροφορίες για την οργάνωση και τις διαδικασίες πρακτικής άσκησης βρίσκονται αναρτημένες στην ιστοσελίδα του γραφείου πρακτικής άσκησης (<http://gra.uoi.gr/>).

Πώς έχει οργανωθεί η πρακτική άσκηση των φοιτητών του Τμήματος; Ποια είναι η διάρκειά της; Υπάρχει σχετικός εσωτερικός κανονισμός;

Η πρακτική άσκηση οργανώνεται οριζόντια σε επίπεδο ιδρύματος από το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Το Τμήμα συνεργάζεται με το Γραφείο για την ενημέρωση των φοιτητών μέσω εκδηλώσεων, για την πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, την υποβολή αιτήσεων και την επιλογή των φοιτητών. Υπάρχει κανονισμός επιλογής φοιτητών που επιθυμούν να κάνουν πρακτική άσκηση και έχει συσταθεί Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης με απόφαση της ΓΣ (818^α/7-7/2017). Μετά από δημόσια προκήρυξη, γίνονται αιτήσεις από τους φοιτητές. Στη συνέχεια η Συντονιστική Επιτροπή (με προκαθορισμένα κριτήρια) κατατάσσει τις αιτήσεις. Μετά την αρχική αποδοχή και δημόσια ανακοίνωση της βαθμολογίας και κατάταξης των αιτήσεων, η Επιτροπή συνεδριάζει για την επίλυση πιθανών ενστάσεων και ακολουθεί η τελική αποδοχή και ανακοίνωση των αποτελεσμάτων. Οι επιλεγέντες φοιτητές, με την υποστήριξη του Γραφείου και των μελών ΔΕΠ, προτείνουν φορέα υποδοχής πρακτικής άσκησης, το Τμήμα εγκρίνει και εν συνεχεία το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης αναλαμβάνει την εξασφάλιση θέσης πρακτικής άσκησης και τις σχετικές διοικητικές διαδικασίες. Η διάρκεια της πρακτικής άσκησης είναι δύο μήνες.

Σε ποιες ικανότητες εφαρμογής γνώσεων στοχεύει η πρακτική άσκηση; Πόσο ικανοποιητικά κρίνετε τα αποτελέσματα; Πόσο επιτυχής είναι η εξοικείωση των ασκούμενων με το περιβάλλον του φορέα εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης;

Η πρακτική άσκηση παρέχει ευκαιρίες για ενίσχυση της επιστημονικής κατάρτισης με επαγγελματικές δεξιότητες και προσόντα. Σύμφωνα με τις εκθέσεις αξιολόγησης των ακαδημαϊκών επιβλεπόντων και των ασκούμενων φοιτητών (αρχείο τηρείται στο γραφείο πρακτικής άσκησης) τα αποτελέσματα κρίνονται ως ιδιαιτέρως ικανοποιητικά ενώ η εξοικείωση των ασκούμενων με το περιβάλλον του φορέα εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης κρίνεται ως πολύ επιτυχής.

Συνδέεται το αντικείμενο απασχόλησης κατά την πρακτική άσκηση με την εκπόνηση πτυχιακής / διπλωματικής εργασίας;

Στο Τμήμα Ιατρικής το αντικείμενο απασχόλησης κατά την πρακτική άσκηση δε συνδέεται με την εκπόνηση πτυχιακής / διπλωματικής εργασίας.

Δημιουργούνται με την πρακτική άσκηση ευκαιρίες για μελλοντική απασχόληση των πτυχιούχων;

Δεν υπάρχει παρακολούθηση της μελλοντικής απασχόλησης των πτυχιούχων. Έχει ιδρυθεί Σύλλογος Αποφοίτων του Ιατρικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων που δυνητικά μπορεί να εκτιμήσει τη σύνδεση αυτή (http://med.uoi.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=293&Itemid=227&lang=el).

Έχει αναπτυχθεί δίκτυο διασύνδεσης του Τμήματος με κοινωνικούς, πολιτιστικούς ή παραγωγικούς φορείς με σκοπό την πρακτική άσκηση των φοιτητών; Ποιες πρωτοβουλίες αναλαμβάνει το Τμήμα προκειμένου να δημιουργηθούν θέσεις πρακτικής άσκησης φοιτητών (σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο);

Η διασύνδεση-δικτύωση γίνεται κεντρικά από το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης.

Υπάρχει στενή συνεργασία και επαφή μεταξύ των εκπαιδευτικών / εποπτών του Τμήματος και των εκπροσώπων του φορέα εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης;

Ναι, κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης οι ακαδημαϊκοί επιβλέποντες επικοινωνούν με τους φορείς υποδοχής πρακτικής άσκησης.

Υπάρχουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις και απαιτήσεις για τη συνεργασία του Τμήματος με τους φορείς εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης; Ποιες;

Υπάρχει συνάφεια του αντικείμενου δραστηριότητας του φορέα υποδοχής με τα επιστημονικά αντικείμενα που θεραπεύει το Τμήμα. Οι φορείς υποδοχής προσεγγίζονται αρχικά από τους φοιτητές, οι οποίοι προτείνουν και τον επόπτη στο φορέα. Αφού η Επιτροπή λάβει υπόψη την πρόταση των φοιτητών συναινεί ή όχι και στη συνέχεια ορίζει Ακαδημαϊκούς επιβλέποντες. Φορείς υποδοχής μπορούν να είναι Κλινικές ή Εργαστήρια Δημόσιων ή Ιδιωτικών Νοσοκομείων, Κέντρα Υγείας και Ινστιτούτα. Δεν επιτρέπονται Εργαστήρια Πανεπιστημίων και Ιδιωτικά Ιατρεία.

Πώς παρακολουθούνται και υποστηρίζονται οι ασκούμενοι φοιτητές;

Παρακολουθούνται από τους Ακαδημαϊκούς τους Επιβλέποντες και υποστηρίζονται τόσο από τους Ακαδημαϊκούς τους Επιβλέποντες όσο και από το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης.

- 4.4.6. Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές; Πώς εφαρμόζεται; Πώς αξιοποιούνται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές;

Το Τμήμα Ιατρικής εφαρμόζει διαδικασία αξιολόγησης του διδακτικού έργου με τη χρήση ερωτηματολογίων από πολλά χρόνια. Στην αρχή τα συνέτασσε η Επιτροπή Σπουδών και από το 2009 η ΟΜΕΑ (πρώτη συντονίστρια η κ. Μ. Τζαφλίδου, Καθηγήτρια), σύμφωνα με πρότυπο ερωτηματολόγιο, που έχει σχεδιαστεί και υιοθετηθεί από την Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π.) του Πανεπιστημίου. Το ερωτηματολόγιο τροποποιήθηκε από την ΟΜ.Ε.Α του Τμήματος κατά τα προηγούμενα έτη, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των μαθημάτων (βασικό-προκλινικό, κλινικό ή μάθημα κλινικής άσκησης). Αρχικά διανεμήθηκε σε έντυπη μορφή και στη συνέχεια μετατράπηκε σε ηλεκτρονική μορφή (π.χ <http://bit.ly/Anatomia1IAY200>, <http://bit.ly/pediatrcsevaluation>, <http://bit.ly/ΨυχιατρικήIAYB06>, κ.α) για εύκολη συμπλήρωση μέσω διαδικτύου και αυτόματη ανάλυση.

Η δημιουργία των ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων ήταν μία πρωτοπόρος διαδικασία για το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και έγινε με πρωτοβουλία των υπευθύνων μελών ΔΕΠ που συντόνιζαν την ΟΜ.Ε.Α κατά τα προηγούμενα έτη, της κ. Β. Γαλάνη, Επικ. Καθηγήτριας και του κ. Ι. Δημόλιατη, Αναπλ. Καθηγητή.

Τα αποτελέσματα που προκύπτουν από την παραπάνω διαδικασία αποστέλλονται στη ΜΟ.ΔΙ.Π και κοινοποιούνται από την ΟΜ.Ε.Α στον κάθε υπεύθυνο του μαθήματος και στον Πρόεδρο του Τμήματος με σκοπό τον εντοπισμό προβλημάτων και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διδασκόντων αλλά και του ΠΠΣ. Κρίνεται πολύ θετική η πρωτοβουλία για την ηλεκτρονική αξιολόγηση. Όμως, παρά την ευκολία στη χρήση των ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων, η διαδικασία αυτή δεν εφαρμόστηκε από όλους τους υπεύθυνους των μαθημάτων. Όμως, σε όσες περιπτώσεις εφαρμόστηκε, έγινε επιτυχώς. Παρατίθενται ορισμένα παραδείγματα αξιολόγησης (<http://bit.ly/2osloCP>, <http://bit.ly/PedEvaluationStudents>). Η ΟΜ.Ε.Α του Τμήματος σε συνεργασία με τους υπευθύνους όλων των μαθημάτων, πρέπει να καθιερώσουν την καθολική χρήση αυτών των ερωτηματολογίων.

Επιπρόσθετα, κρίνεται ότι πρέπει να εφαρμοστεί κεντρική ηλεκτρονική αξιολόγηση μέσω ενός ολοκληρωμένου συστήματος πληροφορικής του Πανεπιστημίου, όπου ο φοιτητής θα μπορεί να συμπληρώνει τα ερωτηματολόγια χωρίς την υπενθύμιση και μεσολάβηση των διδασκόντων.

- 4.4.7. Ποιος είναι ο μέσος εβδομαδιαίος φόρτος διδακτικού έργου των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος;

Το ακαδημαϊκό προσωπικό του Τμήματος δραστηριοποιείται στο σύνολό του στο διδακτικό έργο. Ο διδακτικός φόρτος των μελών ΔΕΠ υπερκαλύπτει σε κάθε περίπτωση τον από το νόμο ελάχιστο απαιτούμενο αριθμό των έξι ωρών διδασκαλίας ανά εβδομάδα στη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους. Στο διδακτικό έργο συνεισφέρουν επίσης μέλη ΕΔΙΠ του Τμήματος. Ο διδακτικός φόρτος των μελών ΕΔΙΠ υπερκαλύπτει επίσης τον ελάχιστο από το νόμο απαιτούμενο αριθμό των 12 ωρών διδασκαλίας ανά εβδομάδα στη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους.

- 4.4.8. Υπάρχουν θεσμοθετημένες από το Τμήμα υποτροφίες/βραβεία διδασκαλίας; Λαμβάνεται υπ' όψη η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου των μελών ΔΕΠ/ΕΠ στις διαδικασίες επιλογής και εξέλιξης τους;

Στο Τμήμα δεν υπάρχουν θεσμοθετημένες υποτροφίες ή βραβεία διδασκαλίας. Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου των μελών ΔΕΠ/ΕΠ λαμβάνεται πάντοτε υπ' όψη και κρίνεται στις διαδικασίες επιλογής και εξέλιξης τους.

Προτείνεται η θεσμοθέτηση βραβείων διδασκαλίας και αριστείας.

- 4.4.9. Ποιος είναι ο μέσος βαθμός πτυχίου; Ποια είναι η μέση διάρκεια σπουδών για τη λήψη πτυχίου;

Ο μέσος βαθμός πτυχίου για το ακαδημαϊκό 2015-2016 ήταν 7,1 (άνδρες) και 7,3 (γυναίκες) και για το 2016-2017 7,14 (άνδρες) και 7,25 (γυναίκες). Η μέση διάρκεια σπουδών είναι 6,5 έτη.

4.5. Σχέδια Βελτίωσης

- 4.5.1. Αναφερθείτε σε συγκεκριμένο σχέδιο δράσης για την άρση των αρνητικών σημείων και ενίσχυση των θετικών με καθορισμένες προτεραιότητες. Σε ποιο βαθμό έχουν ληφθεί υπόψη οι παρατηρήσεις Εξωτερικών Αξιολογήσεων / Πιστοποιήσεων;

Το Τμήμα Ιατρικής έχει ανταποκριθεί σε σημαντικό βαθμό στις συστάσεις μετά την πρόσφατη Εξωτερική Αξιολόγηση (2013, http://med.uoi.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=275:axiologisi-tmimatos2&catid=41:paroysiati-tmimatos&lang=el&Itemid=264). Οι συστάσεις της Επιτροπής Εξωτερικής Αξιολόγησης με τις αντίστοιχες πραγματοποιηθείσες ενέργειες του Τμήματος και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα είναι τα παρακάτω:

Σχετικά με το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα και τη Διδασκαλία

1. Σύσταση για θεσμοθέτηση επιτροπής σπουδών για το συντονισμό του εκπαιδευτικού προγράμματος και την καλύτερη παρακολούθηση του διδακτικού έργου

Η Επιτροπή Σπουδών της Ιατρικής Σχολής έχει συσταθεί από παλαιότερα, όπως φαίνεται στο Ιστορικό (σελίδα 1) και ασχολήθηκε ιδιαίτερα με το συντονισμό του εκπαιδευτικού προγράμματος στις κατευθύνσεις που συνέστησε η επιτροπή αξιολόγησης. Η επιτροπή ανανέωσε το εκπαιδευτικό πρόγραμμα και φροντίζει για τον καλύτερο συντονισμό του εκπαιδευτικού προγράμματος. Δόθηκε έμφαση στην καλύτερη εκμάθηση κλινικών δεξιοτήτων με την εισαγωγή νέων σχετικών μαθημάτων: α) «Εισαγωγή στις Κλινικές Δεξιότητες», β) Κλινική Σημειολογία Ι και ΙΙ και την τροποποίηση του περιεχομένου της Νοσολογίας 1 & 2 με στόχευση στην καλύτερη εκμάθηση της Αντικειμενικής Εξέτασης. Πρόσφατα έγινε τροποποίηση των ECTS με σκοπό την εναρμόνιση με τον Ευρωπαϊκό Χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης.

2. Τακτική αξιολόγηση της ποιότητας του διδακτικού έργου συμπεριλαμβανομένων ερωτηματολογίων αξιολόγησης που συμπληρώνουν οι φοιτητές

Η ΟΜ.Ε.Α του Ιατρικού Τμήματος ασχολήθηκε ιδιαίτερα με αξιολόγηση του διδακτικού έργου σύμφωνα με τις υποδείξεις της επιτροπής αξιολόγησης. Η ΟΜ.Ε.Α επιμελήθηκε και ανέπτυξε ερωτηματολόγια αξιολόγησης του διδακτικού έργου από τους φοιτητές, τα οποία διανεμήθηκαν σε όλη τη σχολή το εαρινό εξάμηνο του 2014, αρχικά σε έντυπη και στη συνέχεια σε ηλεκτρονική μορφή. Επιπροσθέτως αρκετά αντικείμενα συνέχισαν την αξιολόγηση του διδακτικού έργου και στα επόμενα έτη με δική τους πρωτοβουλία. Παράδειγμα τέτοιας αξιολόγησης από τα γνωστικά αντικείμενα της Ψυχιατρικής και της Παιδιατρικής διατίθεται στους αντίστοιχους συνδέσμους (<http://bit.ly/2osloCP>, <http://bit.ly/PedEvaluationStudents>). Αρκετά αντικείμενα, ύστερα από την προτροπή της Επιτροπής Σπουδών έχουν επιμεληθεί ολοκληρωμένους οδηγούς σπουδών (παράδειγμα: Παιδιατρική (<http://bit.ly/PediatricsStudyGuide>) Ψυχιατρική (<https://goo.gl/JUHG7P>)). Για την ενίσχυση της ποιότητας της διαδικασίας προτείνεται η ηλεκτρονική συστηματοποίηση στη συλλογή και ανάλυση των ερωτηματολογίων σε επίπεδο Τμήματος αλλά και σε κεντρικό επίπεδο στο ΠΙ.

3. Βελτίωση των διαδικασιών εκπαίδευσης που αφορά τους μεταπτυχιακούς και διδακτορικούς φοιτητές

Συστήθηκε ειδική επιτροπή για την αναθεώρηση του προγράμματος και του εσωτερικού κανονισμού των μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών. Η επιτροπή συστάθηκε πρόσφατα και αναμένονται σύντομα τα αποτελέσματα. Προβλέφθηκε η διευκόλυνση της ανεύρεσης διδακτορικών διατριβών που έχουν εκπονηθεί στο Τμήμα Ιατρικής. Μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος, υπάρχει πρόσβαση στον Κατάλογο Διδακτορικών Διατριβών, στο Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών Ενημέρωση ανά πεδίο (ίδρυμα, επιστημονικό πεδίο, συγγραφέα, κ.ά.)

4. Βελτίωση των διαδικασιών εκπαίδευσης που αφορά τους ειδικευόμενους ιατρούς

Αρκετές κλινικές του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου ήδη εφαρμόζουν curriculum, τακτική αξιολόγηση και logbook ειδικευόμενων, (βλ. περισσότερα:

<http://bit.ly/PediatricsSpecialty>, www.med.uoi.gr/haematology). Αναμένεται η εφαρμογή ενός κεντρικά οργανωμένου εθνικού σχεδίου για την ιατρική ειδικότητα στην Ελλάδα

Σχετικά με την έρευνα

1. Ανάγκη σύνταξης στρατηγικού πλάνου έρευνας και ανάπτυξης

Δεν κατέστη δυνατή η σύνταξη ενός στρατηγικού πλάνου στο διάστημα αυτό, θα ολοκληρωθεί σύντομα από το Ιατρικό Τμήμα. Υπάρχει Διαρκής Επιτροπή με σκοπό τη χάραξη α) Στρατηγικής ανάπτυξης της Σχολής και β) Στρατηγικής για προγράμματα και υποδομές έρευνας. Η επιτροπή συγκροτήθηκε το 2013 και θα ανασυγκροτηθεί.

2. Καλύτερη παρακολούθηση των εξωτερικών των ερευνητικών χρηματοδοτήσεων και προγραμμάτων

Έχει προστεθεί δυνατότητα παρακολούθησης των ερευνητικών χρηματοδοτήσεων στην ιστοσελίδα του τμήματος

3. Βελτιστοποίηση των κανόνων ασφαλείας και των προϋποθέσεων για θέματα έρευνας σε ανθρώπους και πειραματόζωα

Πέρα από τους κανονισμούς που ισχύουν για όλο το Πανεπιστήμιο επισημαίνεται η ειδικότερη διαδικασία που ακολουθήθηκε για τα Πειραματόζωα. Το Εκτροφείο Πειραματοζώων του Τμήματος Ιατρικής λειτουργεί σύμφωνα με το ΠΔ 56/2013, που προσαρμόζει την ελληνική νομοθεσία στην αντίστοιχη Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (2010/63/ΕΕ) και του Συμβουλίου της 22/9/2010 (L276/33/20.10.2010) και που ορίζει θέματα «σχετικά με την προστασία των ζώων που χρησιμοποιούνται για επιστημονικούς σκοπούς» (ΦΕΚ686/τ.Β/26.3.2013). Το Εκτροφείο Πειραματοζώων του Τμήματος Ιατρικής έχει αποκτήσει άδεια λειτουργίας εγκατάστασης εκτροφής, προμήθειας & χρήσης (πειραματισμού) ζώων (αντίστοιχα, EL33-BIObr01, EL33-BIOsup01, EL33-BIOexp01), λειτουργεί σύμφωνα με την σχετική ευρωπαϊκή νομοθεσία, έχει Επιτροπή Αξιολόγησης Πρωτοκόλλων και ενεργοποίησε (για πρώτη φορά) διαδικασίες εκπαίδευσης του προσωπικού (ειδική εκπαιδευτική ημερίδα).

Επισημαίνεται επίσης ότι πολλές από τις Πανεπιστημιακές κλινικές διαθέτουν μονάδες κλινικών δοκιμών και συμμετέχουν σε διεθνείς πολυκεντρικές τυχαιοποιημένες κλινικές δοκιμές, οι οποίες ακολουθούν αυστηρά πρωτόκολλα καλής κλινικής πρακτικής. Το επιστημονικό συμβούλιο του Νοσοκομείου συνεδριάζει τακτικά για την έγκριση και παρακολούθηση των μελετών αυτών

Σχετικά με τη βελτίωση της διοικητικής υποστήριξης

Επισημάνθηκαν στην εξωτερική αξιολόγηση οι ελλείψεις στην διοικητική υποστήριξη αλλά επί του παρόντος είναι δύσκολο να ληφθούν μέτρα για την αντιμετώπισή της, λόγω της οικονομικής κρίσης που διέρχεται ή χώρα μας

Σχετικά με προγράμματα ακαδημαϊκής και επαγγελματικής υποστήριξης των φοιτητών

1. Με τη συνεργασία της Δομής Απασχόλησης & Σταδιοδρομίας (ΔΑΣΤΑ) έχουν γίνει προσπάθειες αντιμετώπισης της πτυχής αυτής
2. Το πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης υλοποιείται και στο Ιατρικό Τμήμα, όπως προαναφέρθηκε
3. Στα πλαίσια Erasmus υλοποιούνται προγράμματα placement των φοιτητών Ιατρικής σε Τμήματα του εξωτερικού.
4. Αναπτύχθηκαν προγράμματα mentoring των φοιτητών με τη συνεργασία της ΔΑΣΤΑ

5. Έχει ιδρυθεί Σύλλογος Αποφοίτων του Ιατρικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και προτείνεται η ενεργοποίησή του.

5. Ερευνητικό έργο του τμήματος

Στο Ιατρικό Τμήμα πραγματοποιείται έρευνα υψηλού επιπέδου τόσο σε βασικό όσο και σε κλινικό επίπεδο. Το υψηλό επίπεδο της ερευνητικής δραστηριότητας αποδεικνύεται από τον αριθμό των δημοσιεύσεων σε υψηλού κύρους επιστημονικά περιοδικά, τον αριθμό αναφορών των μελών ΔΕΠ, αλλά και τις συνεργασίες μελών του Τμήματος με επιστήμονες από αναγνωρισμένα Ερευνητικά Κέντρα και Ιδρύματα του εσωτερικού και εξωτερικού. Τα στοιχεία αυτά παρατίθενται παρακάτω.

Θα πρέπει εδώ να τονιστεί ότι δεν υπάρχει ουσιαστική δυνατότητα χρηματοδότησης των υποψηφίων διδακτόρων από κονδύλια του Τμήματος ή του Ιδρύματος, ούτε των νεότερων μελών ΔΕΠ, ούτε μικρής κλίμακας διασυνδετικών δράσεων. Το πρόβλημα αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό τόσο για τα Βασικά Εργαστήρια του Τμήματος όσο και για τις Κλινικές. Η χρηματοδότηση κατά την τελευταία πενταετία εξασφαλίστηκε μερικώς από εξωτερικούς φορείς όπως το ΕΣΠΑ 2014-2020, το ΙΚΥ και το ΕΛΙΔΕΚ των οποίων η περιοδικότητα των προσκλήσεων εξακολουθεί να είναι ελλειμματική. Δεδομένων αυτών των συνθηκών ο αριθμός των υποψηφίων διδακτόρων και η παραγωγή διδακτορικών διπλωμάτων από το Τμήμα, κρίνονται πολλοί ικανοποιητικοί αλλά είναι απαραίτητη η εξεύρεση πόρων για την τακτική τους χρηματοδότηση. Σημαντική συνεισφορά στην έρευνα έχουν και οι μεταδιδάκτορες ερευνητές. Κάποιοι από αυτούς χρηματοδοτήθηκαν από το Εθνικές Δράσεις και οι άλλοι από Ευρωπαϊκά Ερευνητικά Προγράμματα. Ο μικρός σχετικά αριθμός μεταδιδακτόρων ερευνητών, ο οποίος αποτελεί σημαντικό εμπόδιο στην περαιτέρω ανάπτυξη της ερευνητικής δραστηριότητας του Τμήματος, τόσο για τη βασική έρευνα όσο και για την κλινική έρευνα, αιτιολογείται από την ένδεια σχετικής χρηματοδότησης εκ μέρους του αντίστοιχου Υπουργείου προς τα ΑΕΙ. Όλες οι σχετικές θέσεις προέρχονται από ερευνητικά προγράμματα για τα οποία ακόμη και όταν υπάρχει σχετική χρηματοδότηση παρατηρούνται σοβαρές δυσκολίες στον προγραμματισμό. Η εξασφάλιση πόρων για ένα σταθερό αριθμό θέσεων μεταδιδακτόρων ερευνητών πρέπει να αποτελέσει μια από τις προτεραιότητες του Τμήματος.

Υπάρχει σαφής προσανατολισμός των ερευνητικών δραστηριοτήτων της ακαδημαϊκής μονάδας σε συγκεκριμένα πεδία ερευνητικού ενδιαφέροντος.

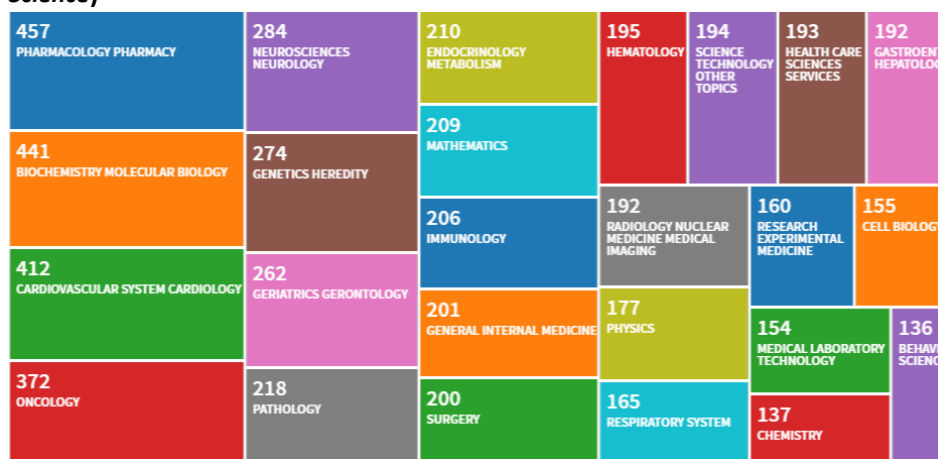
Ναι, σαφώς αλλά όχι πλήρως, όπως ενδεχομένως είναι αναμενόμενο. Ανά γνωστικό αντικείμενο και αντίστοιχη θεράπουσα δομή (Κλινική ή Εργαστήριο), υπάρχει συγκεκριμένος ερευνητικός προσανατολισμός ο οποίος επιτρέπει τη δημιουργία επιμέρους ευέλικτων ερευνητικών ομάδων, τη συνέργεια μεταξύ αυτών και άλλων γνωστικών αντικειμένων με κοινά στοιχεία στον ερευνητικό προσανατολισμό, καθώς και την από κοινού διεκδίκηση συναγωνιστικών προτάσεων χρηματοδότησης. Τέτοια παραδείγματα, είναι η στόχευση του πεδίου της Νευρολογίας στη χρήση τεχνολογιών πληροφορίας, του πεδίου της Ακτινολογίας και της Πυρηνικής Ιατρικής στην απεικόνιση του κεντρικού νευρικού συστήματος, του πεδίου της Παθολογίας στην αποτίμηση αποτελεσματικότητας θεραπευτικών παρεμβάσεων για τις διαταραχές λιπιδίων και τον σακχαρώδη διαβήτη, του πεδίου της Ορθοπεδικής στην μικροχειρουργική, του πεδίου της Επιδημιολογίας στην μεθοδολογική αποτίμηση βιοϊατρικής πληροφορίας ευρείας κλίμακας και της Ιατρικής Ακριβείας, κα. Δεν υπάρχει όμως στρατηγικός σχεδιασμός συντονισμένης σύγκλισης ερευνητικού προσανατολισμού σε επίπεδο Τμήματος κυρίως λόγω απουσίας χρηματοδοτικού πλαισίου που να υποστηρίζει μια τέτοια δράση και να εξασφαλίζει τη διατηρησιμότητά της.

Αποτελέσματα ερευνητικής δραστηριότητας τελευταίας πενταετίας. Επιστημονικές δημοσιεύσεις και βαθμός αναγνώρισης της έρευνας από τρίτους. Βραβεία και διακρίσεις.

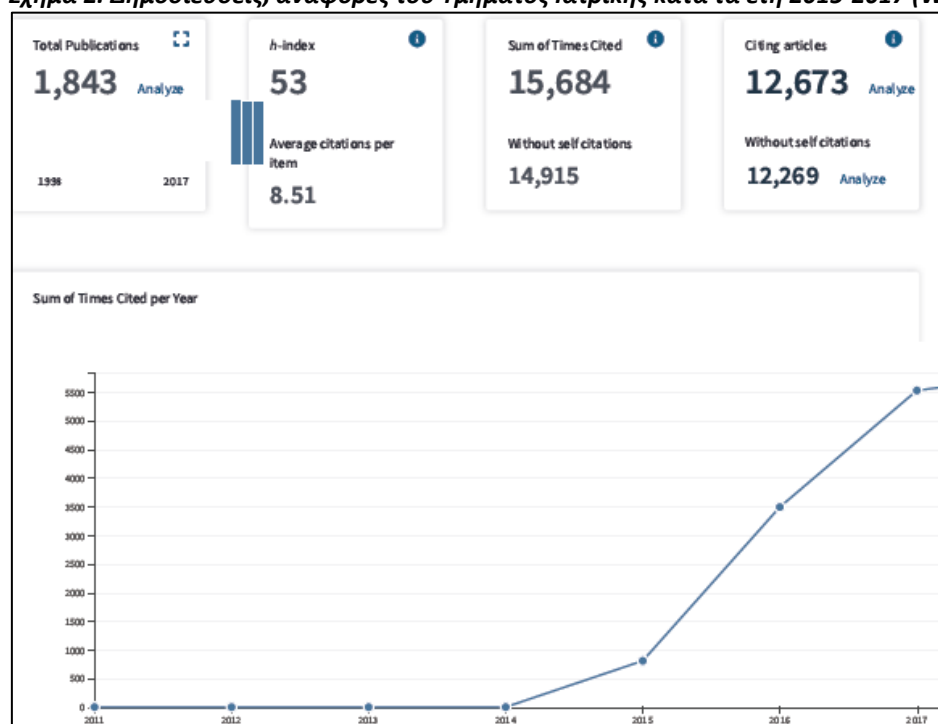
Κατά τα έτη 2015-2017, δημοσιεύτηκαν 1,843 ερευνητικές δημοσιεύσεις που περιείχαν στην ομάδα των συγγραφέων διεύθυνση από το Τμήμα Ιατρικής, σύμφωνα με τη βάση Web of Science. Από αυτές, 47 χαρακτηρίζονται ως highly cited papers και 3 ως hot papers in the field. Δεν παρατηρούνται διαφορές στον αριθμό των δημοσιεύσεων ανά έτος (2017=602, 2016=612,

2015=629). Τα επιμέρους πεδία ερευνητικής δραστηριότητας παρουσιάζουν σημαντική ποικιλότητα και καταδεικνύουν το εύρος των ερευνητικών ενδιαφερόντων του Τμήματος (Σχήμα 1). Ο δείκτης απήχησης διαμορφώνεται ως $h=53$ με μέσο αριθμό αναφορών ανά δημοσίευση 8,51. Το σύνολο των αναφορών είναι 15,684 (14,915 χωρίς αυτοαναφορές) (Σχήμα 2).

Σχήμα 1. Πεδία ερευνητικής δραστηριότητας του Τμήματος Ιατρικής κατά τα έτη 2015-2017 (Web of Science)

Σχήμα 2. Δημοσιεύσεις, αναφορές του Τμήματος Ιατρικής κατά τα έτη 2015-2017 (Web of Science)

Ποσοστό μελών ΔΕΠ/ΕΠ που έχουν ενεργό ερευνητική δραστηριότητα

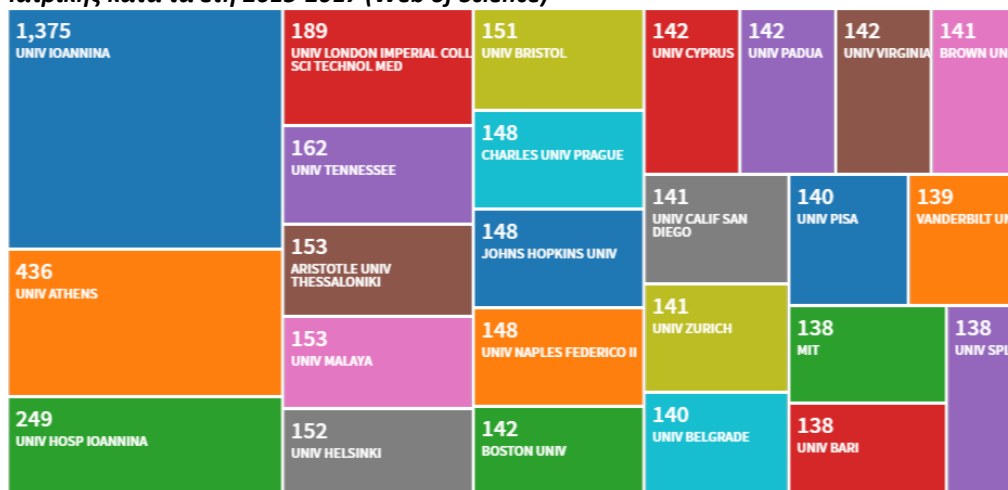
Όπως ορίζει η σχετική νομοθεσία, η ενεργός ερευνητική δραστηριότητα ανήκει στα υποχρεωτικά καθήκοντα των μελών ΔΕΠ. Η δραστηριότητα αυτή αξιολογείται ενδελεχώς στο πλαίσιο της διαδικασίας εξελίξεων σε ανώτερες βαθμίδες (το ανώτερο 4 φορές κατά τη διάρκεια της ακαδημαϊκής τους πορείας). Επίσης, η δραστηριότητα αυτή αξιολογείται κατά τη διάρκεια υποβολής συναγωνιστικών προτάσεων χρηματοδότησης, όπως και κατά τη συναγωνιστική διεκδίκηση θέσεων εμπειρογνομόνων σε διεθνείς οργανισμούς ή/και θέσεων ηγεσίας σε διεθνείς επιστημονικές εταιρείες. Πέραν των διαδικασιών αυτών δεν υπάρχει οργανωμένο

πλαίσιο περιοδικής, ποιοτικής και ποσοτικής αξιολόγησης της ερευνητικής δραστηριότητας των μελών ΔΕΠ ή των μονάδων του Τμήματος. Μια άλλη σημαντική λειτουργία που απουσιάζει πλήρως είναι η ενίσχυση και δικτύωση μελών ΔΕΠ ή μονάδων που υστερούν σε σχέση με τη μέση επίδοση του Τμήματος.

Συμμετοχή σε διεθνή δίκτυα με άλλα ΑΕΙ / Ερευνητικούς φορείς. Άλλες ερευνητικές συνεργασίες

Το Τμήμα Ιατρικής έχει εκτενή συνεργασία με άλλα ΑΕΙ και επιστημονικούς φορείς τόσο του εξωτερικού όσο και του εσωτερικού (Σχήμα 3). Σύμφωνα με τη διεθνή βάση δεδομένων Web of Science και λαμβάνοντας υπόψη τις δημοσιεύσεις με ισχυρό αντίκτυπο αναφοράς (highly-cited papers), οι συνέργειες του τμήματος αφορούν κυρίως κορυφαία πανεπιστήμια των ΗΠΑ και του ΗΒ (University of Oxford, University College London, Imperial University, University of Bristol, Harvard University, Tufts University, Stanford University) αλλά και πανεπιστήμια της Γερμανίας (University of Munich) και της Ολλανδίας (Erasmus University Rotterdam). Διευρύνοντας την παρατήρηση σε όλο τον όγκο των δημοσιεύσεων των ετών 2015-2017, ο χάρτης της συνέργειας αποκτά πολύ μεγαλύτερη ποικιλομορφία και πολυσυλλεκτικότητα, τεκμηριώνοντας την ευρύτητα του πνεύματος συνεργασίας. Μια εμπειρική διαπίστωση από την αποτίμηση αυτή είναι ότι το Τμήμα θα μπορούσε να ενισχύσει την συνέργεια με αναδυόμενες ακαδημαϊκές μονάδες (π.χ. πανεπιστήμια της Κίνας) ή ακαδημαϊκές μονάδες προερχόμενες από χώρες που αποτελούν αντικείμενο διεύρυνσης (Inclusiveness Target Countries) όπως η Κύπρος, η Εσθονία, κα. Τέλος, σχετικά με τη συμμετοχή του Τμήματος Ιατρικής σε πολυκεντρικές μελέτες κατά την αξιολογούμενη περίοδο, δημοσιεύτηκαν 38 διεθνείς συνεργατικές μελέτες που περιείχαν στην ομάδα των συγγραφέων διεύθυνση από το Τμήμα Ιατρικής, σύμφωνα με τη βάση Web of Science. Ο αριθμός αυτός θεωρείται μεγάλος και αντικατοπτρίζει το βαθμό της συνέργειας του Τμήματος με κέντρα του εξωτερικού και την έντονη συμμετοχή του στους αντίστοιχους ερευνητικούς συνασπισμούς.

Σχήμα 3. Συνεργασία με άλλα ΑΕΙ και επιστημονικούς φορείς (εσωτερικού και εξωτερικού) του Τμήματος Ιατρικής κατά τα έτη 2015-2017 (Web of Science)

Συσχέτιση των ερευνητικών δραστηριοτήτων των μελών ΔΕΠ/ΕΠ με τα βασικά γνωστικά αντικείμενα του τμήματος

Λαμβάνοντας υπόψη τις δημοσιεύσεις του Τμήματος κατά την αξιολογούμενη περίοδο, υπάρχει σαφής συσχέτιση των ερευνητικών δραστηριοτήτων των μελών ΔΕΠ/ΕΠ με όλα τα βασικά γνωστικά αντικείμενα του τμήματος όπως φαίνεται στο Παράρτημα «Γνωστικά Αντικείμενα».

Εκπαίδευση των φοιτητών στην ερευνητική διαδικασία (π.χ. αναζήτηση και χρήση βιβλιογραφίας).

Το Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων εκπαιδεύει κατά το Ε' και ΣΤ' εξάμηνο σπουδών τους προπτυχιακούς φοιτητές στα αντικείμενα της Μεθοδολογίας της Έρευνας και της Τεκμηριωμένης Ιατρικής. Πέραν της εκπαίδευσης στην ερευνητική διαδικασία, η διδασκαλία περιλαμβάνει μεταξύ άλλων 18 εργαστηριακές /φροντιστηριακές ασκήσεις κατά τις οποίες οι φοιτητές εκπαιδεύονται στην αναζήτηση, ανάκτηση, κριτική αποτίμηση και ερμηνεία της βιοϊατρικής βιβλιογραφίας.

Συμμετοχή των φοιτητών σε ερευνητικά έργα.

Η συμμετοχή των φοιτητών σε ερευνητικά έργα γίνεται ως αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασής τους με τα γνωστικά αντικείμενα και καθορίζεται από την ερευνητική ατζέντα των Κλινικών και Εργαστηρίων και τα ενδιαφέροντα των φοιτητών. Κάποιες από αυτές τις ερευνητικές δραστηριότητες δημοσιεύονται σε διεθνή περιοδικά με κριτές. Επίσης, κάθε χρόνο πολλές από αυτές τις συνεργασίες ανακοινώνονται στο Πανελλήνιο Συνέδριο Φοιτητών Ιατρικής που οργανώνεται από την Επιστημονική Εταιρεία Φοιτητών Ιατρικής. Συστηματική και λεπτομερής καταγραφή της ερευνητικής δραστηριότητας των φοιτητών δεν γίνεται λόγω απουσίας διοικητικής υποστήριξης που οφείλεται σε πολύ σοβαρή έλλειψη διοικητικού προσωπικού.

Διαθέσιμες Ερευνητικές Υποδομές

Στο Τμήμα Ιατρικής, βάσει κανονισμού, είναι ενταγμένα τα ακόλουθα εκπαιδευτικά και ερευνητικά εργαστήρια.

Λειτουργικός-Κλινικοεργαστηριακός Τομέας

Εργαστήριο Φαρμακολογίας, Εργαστήριο Φυσιολογίας, Εργαστήριο Κλινικής Χημείας, Εργαστήριο Μικροβιολογίας, Εργαστήριο Βιολογίας, Εργαστήριο Βιολογικής Χημείας και το Εργαστήριο Εκτροφείου Πειραματοζώων, το οποίο διαθέτει άδεια λειτουργίας εγκατάστασης εκτροφής (EL33-BIObr01), προμήθειας (EL33-BIOsup01) και χρήσης/πειραματισμού (EL33BIO-exp01) ζώων που χρησιμοποιούνται για επιστημονικούς σκοπούς.

Μορφολογικός-Κλινικοεργαστηριακός Τομέας

Εργαστήριο Ανατομίας-Ιστολογίας-Εμβρυολογίας, Εργαστήριο Ιατρικής Φυσικής, Εργαστήριο Κλινικής Ακτινολογίας και Απεικόνισης, Εργαστήριο Ιατροδικαστικής και Τοξικολογίας, Κλινικό Εργαστήριο Πυρηνικής Ιατρικής, Εργαστήριο Παθολογικής Ανατομικής-Κυτταρολογίας, Εργαστήριο Κλινικής Ακτινοθεραπευτικής Ογκολογίας

Τομέας Κοινωνικής Ιατρικής και Ψυχικής Υγείας

Εργαστήριο Υγιεινής & Επιδημιολογίας, Σπουδαστήριο Ιστορίας της Ιατρικής, Εργαστήριο Κοινωνικής Ιατρικής, Αγωγής Υγείας και Εργαστηριακού Περιβάλλοντος

Χειρουργικός Τομέας

Εργαστήριο Ιατρικής Γενετικής στην Κλινική Πράξη, Εργαστήριο Μικροχειρουργικής

Τομέας Υγείας Παιδιού

Εργαστήριο Τομέα Υγείας Παιδιού (μεταβολισμός οστών, κοιλιοκάκη, ινοκυστική νόσος, κ.α)

Διατομεακά Εργαστήρια

Εργαστήριο Έρευνας στη Γενική Ιατρική και την Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας

Άλλες σημαντικές υποδομές που υποστηρίζουν την έρευνα στο Τμήμα Ιατρικής, αλλά και στο Π.Ι γενικότερα, περιλαμβάνουν:

- Συμμετοχή στο Δίκτυο Εργαστηρίων Υποστήριξης Έρευνας (Δ.Ε.Υ.Ε.Π.Ι). Το Τμήμα Ιατρικής στεγάζει, συμμετέχει ενεργά με μέλη ΔΕΠ που διευθύνουν ή στελεχώνουν τις επιστημονικές τους επιτροπές πολλά από τα εργαστήρια και τις μονάδες του ΔΙΚΤΥΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ (Δ.Ε.Υ.Ε.Π.Ι) του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (<http://www.uoi.gr/ereyna/lab-net>), όπως το Κέντρο Βιοτράπεζας Καρκίνου, Μονάδα Μελέτης Βλαστικών Κυττάρων, Μονάδα Συνεστιακής Μικροσκοπίας Σάρωσης Laser, Μονάδα Κλινικών Δοκιμών και Έρευνας στην Ογκολογία (ΜΚΕΟ), Μονάδα Γενετικής Ανάλυσης, Κέντρο Αθηροθρόμβωσης, Μονάδα Βιοσυστημάτων και Συνθετικής Γονιδιωματικής Ιατρικής, Κέντρο Πυρηνικού Μαγνητικού Συντονισμού.
- Νευροχειρουργικό Ινστιτούτο.
- Μιχαηλίδειο Καρδιολογικό Κέντρο.

6. Υποδομές – Υποστηρικτικές υπηρεσίες

6.1. Υποδομές που χρησιμοποιεί το τμήμα για την υποστήριξη του διδακτικού έργου

6.1.1. Επάρκεια και ποιότητα των τεκμηρίων της βιβλιοθήκης.

Το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων διαθέτει τη μεγαλύτερη σε ωφέλιμη επιφάνεια (14.500 τ.μ. κατανεμημένα σε έξι ορόφους) ενιαία Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης της Ελλάδας (Β.Κ.Π.-Π.Ι.). Στην κεντρική βιβλιοθήκη του Παν/μίου Ιωαννίνων υπάρχουν ανάπτυξα από τα προτεινόμενα συγγράμματα όλων των γνωστικών αντικειμένων του Τμήματος Ιατρικής, στα οποία υπάρχει ελεύθερη πρόσβαση από τους φοιτητές και τους διδάσκοντες (με δυνατότητα ανάγνωσης επί τόπου ή μέσω δανεισμού) και από πολλά άλλα σύγχρονα συγγράμματα στην Ελληνική και Αγγλική γλώσσα. Σε έντυπη μορφή υπάρχουν επιστημονικά περιοδικά των αντίστοιχων αντικειμένων (κυρίως παλαιότερων ετών). Στη βιβλιοθήκη υπάρχουν επίσης Η/Υ που μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι φοιτητές

6.1.2. Το διδακτικό υλικό (βιβλία, εγχειρίδια, επιστημονικά περιοδικά, βάσεις δεδομένων) είναι επαρκές και εύκολα προσβάσιμο από τους φοιτητές;

Εκτός από τα κύρια συγγράμματα που προμηθεύονται οι φοιτητές μέσω του συστήματος Εύδοξος και τα επιπλέον διαθέσιμα σε έντυπη μορφή συγγράμματα στην κεντρική βιβλιοθήκη, το επιπλέον εκπαιδευτικό υλικό (διαφάνειες διαλέξεων, ερωτήσεις εξάσκησης, παλαιότερες εξετάσεις κ.α.) είναι προσβάσιμο από τους φοιτητές μέσω του συστήματος e-course. Επιπλέον υπάρχει ηλεκτρονική πρόσβαση μέσω του συνδέσμου ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών (Healink), ψηφιακή βιβλιοθήκη και ψηφιακές συλλογές επιστημονικών περιοδικών διαφόρων εκδοτικών οίκων και βάσεων δεδομένων. Επισημαίνεται ότι μέσω της ιστοσελίδας <http://www.lib.uoi.gr> φοιτητές μπορούν να ενημερωθούν για τα διαθέσιμα βιβλία και επιστημονικά περιοδικά ελεύθερης πρόσβασης καθώς και τους συνδέσμους μεταξύ των βιβλιοθηκών άλλων ακαδημαϊκών ιδρυμάτων.

6.1.3. Επάρκεια και ποιότητα χώρων και εξοπλισμού εργαστηρίων και σπουδαστηρίων. Ο εξοπλισμός που χρησιμοποιείται στη διδασκαλία και την εκμάθηση (εργαστηριακός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός, αναλώσιμα, κ.λπ.) είναι ποσοτικά και ποιοτικά επαρκής;

Στο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ιωαννίνων, όπου γίνεται η κλινική άσκηση, η αίθουσα που γίνονται οι θεωρητικές παραδόσεις κρίνεται ανεπαρκής για να χωρέσει τους φοιτητές και το ιατρικό προσωπικό των κλινικών. Επίσης, ο χώρος που αφήνουν τα πράγματά τους οι φοιτητές δεν επαρκεί για το σύνολο των φοιτητών, ενώ δεν υπάρχει αντίστοιχος χώρος στις κλινικές. Προτείνεται λοιπόν, η αναβάθμιση της αίθουσας διδασκαλίας και των χώρων φύλαξης των πραγμάτων των φοιτητών σε συνεργασία με τη Διοίκηση του νοσοκομείου

Οι χώροι του Τμήματος όπου στεγάζονται τα Εργαστήρια είναι οριακά επαρκείς. Η συνεχής αύξηση των εισακτέων φοιτητών έχει δημιουργήσει προβλήματα κορεσμού τόσο στους χώρους που χρησιμοποιούνται για τις εργαστηριακές ασκήσεις των φοιτητών. Οι εργαστηριακοί χώροι σχεδιάστηκαν για την άσκηση 40 εισακτέων φοιτητών, αλλά ο αριθμός τους έχει σήμερα τετραπλασιαστεί. Ο εκπαιδευτικός εργαστηριακός εξοπλισμός χρήζει τακτικής ανανέωσης, κάτι τέτοιο όμως δεν υποστηρίζεται τα τελευταία 8 χρόνια από τις διαθέσιμες χρηματοδοτήσεις για την ανανέωση και συντήρηση της εργαστηριακής υποδομής, αλλά και για πόρους για τα

απαιτούμενα αναλώσιμα. Συχνά για να αποφευχθεί η υποβάθμιση του επιπέδου των εργαστηριακών ασκήσεων και η ελαχιστοποίηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων οι διδάσκοντες καταφεύγουν σε εκτεταμένες επαναλήψεις της ίδιας εργαστηριακής άσκησης σε μικρότερες ομάδες φοιτητών, παρά τη συνεχή υποστολέχωση σε μέλη ΔΕΠ. Ο εξοπλισμός που διατίθεται για τις εργαστηριακές ασκήσεις σύντομα θα είναι παρωχημένος και τα κονδύλια για αναλώσιμα ανεπαρκή. Για τη διεξαγωγή των εργαστηριακών ασκήσεων συχνά αξιοποιούνται αναλώσιμα και εξοπλισμός που έχουν προμηθευτεί οι ερευνητικές ομάδες των μελών ΔΕΠ για την υλοποίηση ερευνητικών προγραμμάτων ή η προμήθειά τους γίνεται ακόμη και από προσωπικούς πόρους των διδασκόντων

Πρόσφατα έγινε αναδιαμόρφωση των αιθουσών διδασκαλίας με συνενώσεις μικρότερων αιθουσών σε μεγαλύτερες, επιβεβλημένη από την αύξηση στον αριθμό φοιτητών, με αποτέλεσμα η χωρητικότητά τους να είναι επαρκής. Το δάπεδο των αιθουσών όμως δεν είναι επικλινές με αποτέλεσμα στις μεγάλες αίθουσες η παρακολούθηση των φοιτητών να δυσχεραίνεται. Επιπλέον οι αίθουσες διδασκαλίας δεν είναι εξοπλισμένες με κανένα σταθερό εποπτικό μέσον. Σχεδιάζεται η άμεση εγκατάσταση συστημάτων προβολής, που πρέπει όμως να συνοδευτεί από πληρέστερη φύλαξη των χώρων,

Η αίθουσα Υπολογιστών και Internet που διαθέτει το Τμήμα (στο χώρο και υπό την αιγίδα του Εργαστηρίου Ιατρικής Φυσικής) δίνει τις δυνατότητες στους φοιτητές να συνδέονται με το διαδίκτυο καθημερινά (εκτός Κυριακής) από τις 9.00 π.μ. έως τις 9.00 μ.μ., να αξιοποιούν και να εκτυπώνουν το διδακτικό υλικό (σημειώσεις, ασκήσεις, θέματα εξετάσεων, διαφάνειες, e-course) που προσφέρονται από διάφορα γνωστικά αντικείμενα και να πραγματοποιούν εργαστηριακές ασκήσεις που απαιτούν τη χρήση υπολογιστών στα πλαίσια διαφόρων μαθημάτων.

6.1.4. Επάρκεια και ποιότητα γραφείων διδασκόντων.

Η επάρκεια των γραφείων των μελών ΔΕΠ είναι ικανοποιητική, καθώς υπάρχουν ατομικά γραφεία για το σύνολο των μελών ΔΕΠ, ενώ το προσωπικό ΕΤΕΠ και ΕΔΙΠ συνήθως στεγάζεται σε ειδικά μορφοποιημένο χώρο μέσα στο εργαστήριο, στο οποίο ασκούν τεχνικό και διδακτικό έργο.

Η ποιότητα γραφείων και περιεχόμενου εξοπλισμού σε συνάρτηση με το βαθμό συντήρησης και ανανέωσής του κρίνεται οριακά επαρκής. Για παράδειγμα, υπάρχει πρόβλημα στην επιδιόρθωση και ανανέωση παλιών υπολογιστών και εκτυπωτών και ενίοτε ανεπαρκής θέρμανση.

6.1.5. Επάρκεια και ποιότητα χώρων Γραμματείας Τμήματος και Τομέων.

Η Γραμματεία του Τμήματος στεγάζεται στο μεταβατικό κτήριο του Πανεπιστημίου και είναι στελεχωμένη από 6 διοικητικούς υπαλλήλους και ένα κλητήρα για όλα τα Τμήματα, σε χώρο που δεν κρίνεται επαρκής για τη λειτουργική και ποιοτική εξυπηρέτηση διδασκομένων και φοιτητών (προπτυχιακών και μεταπτυχιακών).

Οι Γραμματείες των Τομέων στεγάζονται σε χώρους των εργαστηρίων ή του μεταβατικού κτηρίου και κατά πλειοψηφία διαθέτουν αυτόνομο γραφείο επαρκές για την εξυπηρέτηση των μελών του Τομέα και των φοιτητών που εξυπηρετεί. Οι θέσεις γραμματέων εργαστηρίων/κλινικών έχουν δραστικά μειωθεί λόγω αποχωρήσεων/συνταξιοδοτήσεων προσωπικού που ουδέποτε αναπληρώθηκε λόγω της περιοριστικής πολιτικής προσλήψεων τα τελευταία χρόνια

6.1.6. Επάρκεια και ποιότητα χώρων συνεδριάσεων.

Η επάρκεια και ποιότητα των χώρων συνεδριάσεων κρίνεται επαρκής. Το Τμήμα διαθέτει μία αίθουσα συνεδριάσεων η οποία πρόσφατα αναδιαμορφώθηκε και εκσυγχρονίστηκε και κρίνεται άριστη, τόσο από άποψη διαθέσιμου χώρου, όσο και από άποψη ποιότητας. Η αίθουσα διαθέτει οπτικο-ακουστικό υλικό κατάλληλο για τηλεδιασκέψεις.

- 6.1.7. Επάρκεια και ποιότητα άλλων χώρων (διδασκαλεία, πειραματικά σχολεία, μουσεία, αρχεία, αγροκτήματα, εκθεσιακοί χώροι κλπ).

Το Τμήμα διαθέτει το Μουσείο Ιατρικής (http://med.uoi.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=27&Itemid=160&language=el) που πρόσφατα ιδρύθηκε και είναι άρτια εξοπλισμένο σε χώρο του Τμήματος.

- 6.1.8. Επάρκεια και ποιότητα υποδομών ΑΜΕΑ.

Η είσοδος και στα κτίρια του Τμήματος είναι ισόγεια και επιπλέον υπάρχουν ράμπες πρόσβασης. Υπάρχει τουαλέτα διαμορφωμένη για ΑΜΕΑ. Υπάρχουν, επίσης και προσβάσιμοι από αμαξίδιο. Εκτιμάται ωστόσο ότι απαιτείται πρόσθετη επαρκής χρηματοδότηση για να βελτιωθεί η παρούσα ποιότητα (κτηριακή και υλικοτεχνική) των υποδομών ΑΜΕΑ.

Στη Συνεδρία της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων αριθμ. 1028/37/3-3-2016 συγκροτήθηκε Επιτροπή με σκοπό την υποστήριξη και τη διαμόρφωση καλών πρακτικών αντιμετώπισης των δυσκολιών των φοιτητών ΑΜΕΑ. Στην Επιτροπή αυτή υπάρχει και εκπρόσωπος του Τμήματος Ιατρικής που φροντίζει για το συντονισμό των ενεργειών και την υποστήριξη φοιτητών ΑΜΕΑ του Τμήματος Ιατρικής.

Επιπλέον, η ΔΑΣΤΑ (Δομή Απασχόληση και Σταδιοδρομίας) του Π.Ι. αναπτύσσει μια σειρά ενεργειών με σκοπό την υποστήριξη των ΑΜΕΑ που φοιτούν στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Έχει δημιουργηθεί οδηγός κανόνων συμπεριφοράς και υποστήριξης (<http://med.uoi.gr/images/documents/fmea/odhgkos-kanonon-suberiforas-kai-upostirixis-fmea-uoi.pdf>) και έχουν αναπτυχθεί οι παρακάτω δράσεις:

- Συνεργασία με εμπειρογνώμονα ειδικής αγωγής & μαθησιακών δυσκολιών
- Συνεργασία με Σύμβουλο για την πραγματοποίηση συναντήσεων με φοιτητές ΑΜΕΑ
- Δημιουργία και ετήσιος εμπλουτισμός Μητρώου φοιτητών με αναπηρίες που φοιτούν στα Τμήματα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
- Ενημέρωση της πανεπιστημιακής κοινότητας για τη δράση στήριξης των φοιτητών ΑΜΕΑ
- Εκπαίδευση - ευαισθητοποίηση των συνεργατών της ΔΑΣΤΑ και των επιμέρους Γραφείων/Μονάδων

6.2. Αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών

- 6.2.1. Λειτουργίες του Τμήματος υποστηρίζονται από ΤΠΕ; Ποιες από αυτές και πόσο χρησιμοποιούνται από τις διοικητικές υπηρεσίες, τους φοιτητές και το ακαδημαϊκό προσωπικό του Τμήματος;

Στη διοικητική, εκπαιδευτική και ερευνητική λειτουργία του Τμήματος έχει ενσωματωθεί σε μεγάλο βαθμό και υποστηρίζεται από το Πανεπιστήμιο και το Τμήμα Ιατρικής η χρήση τεχνολογιών πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών σε θέματα, όπως:

- Καταχώρηση των βαθμολογιών των φοιτητών στο μηχανογραφημένο φοιτητολόγιο (cronos)
- Ενημέρωση μελών ΔΕΠ και φοιτητών από τη Γραμματεία και αναρτήσεις ανακοινώσεων είτε από τη γραμματεία είτε από μέλη ΔΕΠ στην ιστοσελίδα του τμήματος που αφορούν διαλέξεις, εξετάσεις, σημειώσεις παραδόσεων και εν γένει θέματα της ακαδημαϊκής ζωής.
- Ηλεκτρονικό σύστημα δήλωσης μαθημάτων από τους φοιτητές.
- Έκδοση φοιτητικής ταυτότητας (πάσου) και φοιτητικού επιδόματος.
- Σύστημα ΑΠΕΛΛΑ (για μητρώα αξιολογητών μελών ΔΕΠ).
- Σύστημα «ΕΥΔΟΞΟΣ» για τα διδακτικά συγγράμματα
- Τηλεδιάσκεψη για παρουσίαση ΜΔΕ και ΔΔ καθώς και για την κρίση μελών ΔΕΠ.
- Συμπλήρωση ερωτηματολογίων αξιολόγησης μαθημάτων από τους φοιτητές ηλεκτρονικά
- Πλατφόρμα σύγχρονης τηλεκπαίδευσης του Πανεπιστημίου (<http://e-course.uoi.gr>). Αναρτάται το εκπαιδευτικό υλικό, δηλ. διαφάνειες διαλέξεων, διαλέξεις, αναζήτηση βιβλιογραφίας μέσω εκπαιδευτικού λογισμικού, σημειώσεις, μαθησιακά βοηθήματα, video, παρασκευάσματα, ερωτηματολόγια multiple choice, εικόνες, ηλεκτρονικά βιβλία, ειδικά προπλάσματα, προγράμματα Inhospital Emergency Simulation & Προγράμμα Προσομοίωσης Prehospital. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΑΔΙΠ, η πλατφόρμα e-course χρησιμοποιείται από το 60-80% των μελών ΔΕΠ. Προφανώς το Τμήμα πρέπει να καταβάλει προσπάθεια έτσι ώστε όλοι οι διδάσκοντες να τη χρησιμοποιούν.

Στα περισσότερα Εργαστήρια οι τεχνολογίες ΤΠΕ χρησιμοποιούνται σε λιγότερο ή περισσότερο βαθμό για την εκπαίδευση των φοιτητών και κατά τη διάρκεια των Εργαστηριακών Ασκήσεων. Σε όλες τις διαλέξεις χρησιμοποιούνται για τη διδασκαλία φορητοί υπολογιστές και βιντεοπροβολείς. Στις αίθουσες διδασκαλίας υπάρχει η δυνατότητα χρήσης δικτύου και ενίοτε χρησιμοποιείται η on-line σύνδεση στο διαδίκτυο κατά την ώρα της διδασκαλίας.

- 6.2.2. Πόσα μέλη επί του συνόλου του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διαθέτουν ιστοσελίδα στο διαδίκτυο;

Η συντριπτική πλειοψηφία χρησιμοποιεί επιστημονικά δίκτυα επικοινωνίας (π.χ LinkedIn, Research Gate, κ.α.) ή έχει ιστοσελίδα στο διαδίκτυο.

- 6.2.3. Πόσο συχνά ανανεώνεται ο ιστότοπος του Τμήματος στο διαδίκτυο;

Ανά πενταετία. Πρόσφατα (προ 2 ετών) ανανεώθηκε και αναβαθμίστηκε η ιστοσελίδα του Τμήματος (<http://med.uoi.gr>).

- 6.2.4. Το διδακτικό προσωπικό αξιοποιεί τα ηλεκτρονικά μέσα για την υποστήριξη της μαθησιακής διαδικασίας;

Οι περισσότεροι διδάσκοντες στις διαλέξεις τους χρησιμοποιούν λογισμικό powerpoint, ικανός αριθμός χρησιμοποιεί συχνά Η/Υ και διάφορα υπολογιστικά εργαλεία (διαδραστική διδασκαλία) και επικοινωνεί με τους φοιτητές μέσω της πλατφόρμας e-course ή μέσω e-mail. Το σύστημα e-course χρησιμοποιείται από το 60-80% των μελών ΔΕΠ, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΑΔΙΠ. Προφανώς η ΟΜΕΑ του Τμήματος πρέπει να καταβάλει προσπάθεια υπενθύμισης έτσι ώστε όλοι οι διδάσκοντες να χρησιμοποιούν το e-course.

6.3. Υποστηρικτικές υπηρεσίες

Το Παν/μιο Ιωαννίνων και το Τμήμα Ιατρικής συμμετέχουν σε διάφορες δράσεις με στόχο τη συνεχή αναβάθμιση της υποστήριξης των φοιτητών σε ακαδημαϊκό και κοινωνικό επίπεδο, όπως:

- Erasmus+ (εκπαίδευση, κατάρτιση, κινητικότητα προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών) <http://erasmus.uoi.gr/info/52/kinitikotita-foititon-me-skoro-tis-spydes>
<http://erasmus.uoi.gr/erasmus/20/dimereis-symfonies-erasmus>
- Πρακτική άσκηση φοιτητών στην ημεδαπή ή/και αλλοδαπή (<http://gpa.uoi.gr/>)
- Δομή Απασχόλησης και Σταδιοδρομίας (φοιτητών και αποφοίτων του Π.Ι. και σύνδεση με την απασχόληση, σχεδιασμός σταδιοδρομίας κ.α.) <http://dasta.uoi.gr>
- Υπηρεσία υποστήριξης εύρεσης στέγης e-ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ (<http://enoikiazetai.uoi.gr/>)
- Δωρεάν σίτιση στο Φοιτητικό Εστιατόριο του Π.Ι.
- Βιβλιάριο Υγειονομικής Περίθαλψης και δωρεάν περίθαλψη (εφόσον το επιλέξουν) από το Π. Γ. Νοσοκομείο Ιωαννίνων.
- Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο
- Πρόγραμμα Mentoring του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
- Συμβουλευτικό Κέντρο Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (ΣΚΕΠΙ)

Για την καλύτερη ακαδημαϊκή υποστήριξη των φοιτητών προτείνεται η θεσμοθέτηση του Ακαδημαϊκού Συμβούλου.

Ειδικότερα το Τμήμα έχει οργανώσει ή υποστηρίζει ενεργά μέσω των μελών ΔΕΠ δομές όπως:

- Η HelMSIC – Hellenic Medical Students' International Committee (Ελληνική Επιτροπή Διεθνών Σχέσεων Φοιτητών Ιατρικής)-με συμμετοχές και ομιλίες σε συνέδρια και ημερίδες και υποδοχή για συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα στα εργαστήρια/κλινικές φοιτητών Ιατρικής από το εξωτερικό
- Ο Σύλλογος Φοιτητών Ιατρικής Ιωαννίνων για την Ιατρική Εκπαίδευση και τις Διεθνείς Συνεργασίες (Medical students' Association for Medical Education and International Co-operations-M.ED.I.CO) που δραστηριοποιείται σε 5 βασικές κατευθύνσεις: 1. Ανταλλαγές μέσω του προγράμματος Erasmus+ (δράσεις «σπουδές» και «Placement»), 2. Πρακτική Άσκηση στο πλαίσιο των προγραμμάτων ΕΣΠΑ, καθώς και σε ανεξάρτητη βάση, 3. Ιατρική εκπαίδευση & Πρόγραμμα Σπουδών, 4. Ιατρικές ειδικότητες και θέματα καριέρας και 5. Εκδηλώσεις εκπαιδευτικού, ενημερωτικού και φιλανθρωπικού χαρακτήρα
- Η Επιστημονική Εταιρεία Φοιτητών Ιατρικής Ελλάδας (ΕΕΦΙΕ)-Παράρτημα Ιωαννίνων, που διοργανώνει ετήσιο πανελλήνιο φοιτητικό συνέδριο, στο οποίο συμμετέχουν φοιτητές του Τμήματος με παρουσιάσεις εργασιών ή σε στρογγυλά τραπέζια σε στενή συνεργασία με μέλη ΔΕΠ.
- Η Φοιτητική Ομάδα Εθελοντικής Αιμοδοσίας (ΦΟΕΑ) Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, που έχει σκοπό την ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση της Πανεπιστημιακής κοινότητας για την εθελοντική αιμοδοσία, αλλά και την ενίσχυση του θεσμού αυτού, με απώτερο στόχο την επάρκεια αίματος στον τόπο μας. Μέλη ΔΕΠ του Τμήματος συνδράμουν ενεργά στις προσπάθειες της ΦΟΕΑ.

7. Διοίκηση και Στρατηγική Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης

7.1. Διοίκηση του τμήματος

- 7.1.1. Διάρθρωση του Τμήματος σε Τομείς και σχέση της με τη σημερινή αντίληψη του Τμήματος για την αποστολή του. Ποιος ο ρόλος της Σχολής στις εν λόγω διαδικασίες;

Η ίδρυση της Ιατρικής Σχολής, μετέπειτα Τμήματος Ιατρικής διατυπώθηκε στο ΦΕΚ (Α200/22-7-1977). Οι τομείς συστάθηκαν σύμφωνα με το ΦΕΚ (149/Β/6-4-1983) και τροποποιήθηκαν σύμφωνα με το ΦΕΚ 216/Β/31-7-2017. Σήμερα ο Τμήμα είναι διαρθρωμένο σε επτά Τομείς:

1. Λειτουργικός-Κλινικοεργαστηριακός Τομέας
2. Μορφολογικός-Κλινικοεργαστηριακός Τομέας
3. Τομέας Κοινωνικής Ιατρικής και Ψυχικής Υγείας
4. Χειρουργικός Τομέας
5. Τομέας Υγείας του Παιδιού
6. Παθολογικός Τομέας
7. Τομέας Νευρικού Συστήματος και Αισθητηρίων

Η διάρθρωση αυτή θεωρείται ότι ανταποκρίνεται στις τρέχουσες ανάγκες Ιατρικών Σπουδών. Η εμπειρία από την τρέχουσα διάρθρωση είναι θετική και για αυτούς τους λόγους το Τμήμα προτίθεται να συνεχίσει να λειτουργεί με την ίδια δομή επί του παρόντος. Λόγω όμως της ραγδαίας εξέλιξης αυτών των επιστημονικών πεδίων και της διεπιστημονικότητάς τους που όλο και διευρύνεται, είναι πιθανό στο μέλλον να επιδιωχθεί επανεξέταση της διάρθρωσης μερικών από αυτούς, μόνο όμως μετά από σοβαρή και εις βάθος μελέτη για την αναγκαιότητα μιας τέτοιας κίνησης.

- 7.1.2. Ποιοι εσωτερικοί κανονισμοί υπάρχουν και λειτουργούν στο τμήμα. Πως διασφαλίζεται η ομαλή διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας;

Η ομαλή διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας εξασφαλίζεται με την εφαρμογή του Κανονισμού Σπουδών (άρθρο 25: “Κανονισμός Σπουδών” (Ν. 2083/92, 3549/07 και Π.Δ. 160/2008) και του Εσωτερικού Κανονισμού του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, όπως φαίνεται και στον Οδηγό του Ιατρικού Τμήματος (http://www.med.uoi.gr/old/pdf/Odigos_Iatrikis_Sxolis.pdf)

- 7.1.3. Θεσμοθετημένες Επιτροπές που λειτουργούν στο τμήμα.

Οι Θεσμοθετημένες Επιτροπές που λειτουργούν στο τμήμα είναι:

1. Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης
2. Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών
3. Επιτροπή Erasmus
4. Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης
5. Επιτροπή Κατάταξης στο Τμήμα Ιατρικής (κατατακτήριες)
6. Επιτροπή μετεγγραφών (μόνο για έλεγχο αιτήσεων και δικαιολογητικών που στέλνει το Υπουργείο. Για τις μετεγγραφές δεν αποφασίζει το Τμήμα, αλλά το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων)
7. Επιτροπή για τη σύνταξη πρότασης βελτίωσης σειράς κατάταξης (ranking) του Τμήματος Ιατρικής
8. Επιτροπή για τη σύνταξη Εσωτερικού Κανονισμού για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής

9. Επιτροπή Προσφυγών με έδρα το Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (Επιτροπή του Υπουργείου Υγείας) ΦΕΚ 253/ΥΟΔΔ/30-5-2017
 10. Διάρκης Επιτροπή με σκοπό τη χάραξη α) Στρατηγικής ανάπτυξης της Σχολής και β) Στρατηγικής για προγράμματα και υποδομές έρευνας. Η επιτροπή συγκροτήθηκε το 2013 και θα ανασυγκροτηθεί.
 11. Επιτροπή Αξιολόγησης Πρωτοκόλλων για το Εκτροφείο Πειραματοζώων του Τμήματος Ιατρικής
- 7.1.4. Μέσω ποιων μηχανισμών και διαδικασιών λήψης αποφάσεων το τμήμα επιτυγχάνει τη συνεχή βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. (αναφερθείτε σε συγκεκριμένα παραδείγματα που κατά τη γνώμη σας έχουν οδηγήσει σε βελτιώσεις σε ό,τι αφορά την επίτευξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων του προγράμματος σπουδών. 7.1.5 Ποια είναι η συμμετοχή της Σχολής και των φοιτητών στις παραπάνω διαδικασίες;

Υπάρχει συνεχής έλεγχος των στατιστικών στοιχείων επιτυχίας των φοιτητών μέσω του ηλεκτρονικού φοιτητολογίου και συνεχής αλληλεπίδραση του διδακτικού προσωπικού με τους φοιτητές, ενώ χρησιμοποιούνται και τα ερωτηματολόγια αξιολόγησης των φοιτητών σε ορισμένα μαθήματα. Σε επίπεδο Τομέων συζητούνται τα ανωτέρω δεδομένα και γίνεται αποτίμηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η αποτίμηση αυτή μεταφέρεται στην Επιτροπή Σπουδών και σε επίπεδο Γενικής Συνέλευσης .

Κρίνεται απαραίτητη η καθολική ενεργοποίηση των ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων και η συνεργασία της ΟΜ.Ε.Α με την Επιτροπή Σπουδών και τη ΜΟ.ΔΙ.Π για την επεξεργασία των ερωτηματολογίων και την τροποποίηση αντιστοίχως του ΠΠΣ.

Η αναβάθμιση και βελτίωση του προγράμματος σπουδών περιλαμβάνει την ανανέωση των συγγραμμάτων με τις πιο πρόσφατες εκδόσεις, την επικαιροποίηση της ύλης και εκσυγχρονισμού των τεχνικών διδασκαλίας και την ανάρτηση παραδόσεων, ερωτήσεων και ασκήσεων στο σύστημα e-course.

7.2. Στρατηγικός σχεδιασμός

- 7.2.1. Διαδικασία διαμόρφωσης και παρακολούθησης συγκεκριμένου βραχυμεσοπρόθεσμου (λ.χ. 5ετούς) σχεδίου ανάπτυξης του Τμήματος. Πώς εντάσσεται το συγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών στο σχέδιο ανάπτυξης.

Σκοπός του Τμήματος Ιατρικής είναι η προαγωγή της Ιατρικής Επιστήμης της και των σύγχρονων τάσεων της σε επίπεδο πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, έρευνας, η ανάπτυξη της ακαδημαϊκής σκέψης καθώς και η καλύτερη δυνατή εκπαίδευση των ιατρών. Αυτά επιτυγχάνονται με το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος (προπτυχιακό και μεταπτυχιακό) και με την ερευνητική ενασχόληση των μελών ΔΕΠ με σύγχρονα πεδία της.

Για τη στελέχωση του Τμήματος με αξιόλογους επιστήμονες έχει γίνει προσπάθεια προσέλκυσης επιστημονικού δυναμικού υψηλής στάθμης για την κάλυψη των νέων θέσεων που παρέχονται από το Υπουργείο Παιδείας, που δυστυχώς ήταν ελάχιστες την τελευταία δετία λόγω της οικονομικής κρίσης, με αποτέλεσμα τη μείωση του αριθμού των μελών ΔΕΠ αισθητά κάθε χρόνο λόγω αποχωρήσεων/συνταξιοδοτήσεων που δεν αναπληρώνονται.

Για να συνεχιστεί και να διευρυνθεί η ερευνητική δυναμική του Τμήματος απαιτείται: α) προκήρυξη άμεσα νέων θέσεων για ανακοπή της ταχείας αποστελέχωσης του Τμήματος λόγω συνταξιοδότησης, β) ανανέωση του ερευνητικού εξοπλισμού του διεκδικώντας τον μέσα από προϋπολογισμούς Δημοσίων και Ιδιωτικών Επενδύσεων, (γ) διεύρυνση των ευκαιριών χρηματοδότησης της ερευνητικής δραστηριότητας μέσω

ανταγωνιστικών προγραμμάτων σε τακτικά χρονικά διαστήματα και δ) διεθνείς συνεργασίες ερευνητικής δραστηριότητας.

Η διαδικασία διαμόρφωσης στρατηγικής έγινε μετά από συζητήσεις των μελών ΔΕΠ και αποφάσεις σε επίπεδο ΓΣ των Τομέων και ΓΣ του Τμήματος. Υπάρχει ειδική Διαρκής Επιτροπή με σκοπό τη χάραξη Στοχοθεσίας και Στρατηγικής ανάπτυξης του Τμήματος. Προτείνεται η άμεση ανασυγκρότηση και ενεργοποίηση της.

7.2.2. Δημοσιοποίηση του σχεδίου ανάπτυξης και των αποτελεσμάτων του.

Η δημοσιοποίηση του σχεδίου ανάπτυξης γίνεται με τα επαναλαμβανόμενα αιτήματα για νέες θέσεις προσωπικού, το διαρκές αίτημα για αύξηση εκπαιδευτικού και ερευνητικού προϋπολογισμού. Τα αποτελέσματα της δραστηριότητας αυτής του Τμήματος είναι αμφίβολα. Επίσης, τα αποτελέσματα της δραστηριότητας του Τμήματος ως τμήμα των αξιολογήσεων του αναρτώνται στην ιστοσελίδα του.

7.2.3. Συμμετοχή της ακαδημαϊκής κοινότητας περιλαμβανόμενης της αντίστοιχης Σχολής στη διαμόρφωση και παρακολούθηση της υλοποίησης, και στη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των αναπτυξιακών του στρατηγικών.

Η ακαδημαϊκή κοινότητα και η Σχολή διαμορφώνει μια αναπτυξιακής στρατηγικής του Τμήματος κυρίως μέσω του αιτήματος για εκσυγχρονισμό και περαιτέρω εξοπλισμό των ερευνητικών εργαστηρίων και του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου. Η τοπική κοινωνία ενημερώνεται διαρκώς για οποιαδήποτε εξέλιξη και νέα προσφορά υπηρεσίας.

7.2.4. Συμμετοχή άλλων ενδιαφερομένων μερών (φοιτητών, αποφοίτων, αντίστοιχων επαγγελματικών και επιστημονικών οργανώσεων) στο στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης.

Η συμμετοχή φοιτητών στον προγραμματισμό ανάπτυξης συνίσταται στην έκφραση γνώμης σε επίπεδο συλλογικών οργάνων του Τμήματος, και ο Ιατρικός Σύλλογος αλληλεπιδρά και δρα συμβουλευτικά όταν κρίνεται σκόπιμο και αναγκαίο με το Τμήμα Ιατρικής.

7.2.5. Ύπαρξη μηχανισμού συγκέντρωσης και ανάλυσης στοιχείων και δεικτών που είναι απαιτούμενα για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό της ακαδημαϊκής ανάπτυξής του.

Η συγκέντρωση και ανάλυση στοιχείων και δεικτών εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου που χρειάζονται για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό της ακαδημαϊκής ανάπτυξης του τμήματος γίνεται από την ΟΜ.Ε.Α του Τμήματος, τη ΜΟΔΙΠ. Η Γραμματεία του Τμήματος παρέχει τα απαραίτητα στοιχεία στην ΟΜ.Ε.Α και την ΜΟΔΙΠ κυρίως μέσω επεξεργασίας του φοιτητολογίου σε συνεργασία με το Κέντρο Υπολογιστών του Ιδρύματος.

7.2.6. Τι προσπάθειες κάνει το Τμήμα προκειμένου να προσελκύσει μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού υψηλού επιπέδου;

Η προσπάθεια για προσέλκυση επιστημόνων υψηλού επιπέδου από όλο τον κόσμο για να στελεχώσουν τις πολύ περιορισμένες νέες θέσεις ακαδημαϊκού προσωπικού που εγκρίνονται από το Υπουργείο, γίνεται περισσότερο σε προσωπικό επίπεδο και όχι στρατηγικά, παρόλο που εξασφαλίζεται η μέγιστη δυνατή δημοσιοποίησή τους. Οι προσπάθειες προσέλκυσης νέων επιστημόνων με σημαντική παρουσία στο διεθνές επιστημονικό γίγνεσθαι δυσχεραίνονται από τα προβλήματα που συνδέονται με το περιβάλλον εργασίας στα Ελληνικά Πανεπιστήμια σήμερα.

Κυριότερα από αυτά είναι η χρόνια πλέον υποχρηματοδότηση και η πρόσφατη υποστελέχωση, που δεν διευκολύνει την τόσο απαραίτητη στα Ακαδημαϊκά Ιδρύματα δημιουργία κρίσιμων μαζών και ποιοτικών πυρήνων, καθώς η χαμηλή και χωρίς κανονικότητα στήριξη των ερευνητικών δραστηριοτήτων των μελών ΔΕΠ διαχρονικά. Ωστόσο το Τμήμα τηρεί τις αρχές διαφάνειας και ισονομίας κατά την αξιολόγηση και εκλογή και, παρά τις δυσκολίες, εμπλουτίζει το δυναμικό του με αξιόλογους νέους επιστήμονες.

- 7.2.7. Πώς συνδέεται ο προγραμματισμός προσλήψεων και εξελίξεων μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού με το σχέδιο ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος;

Λόγω της οικονομικής κρίσης των τελευταίων οκτώ ετών και των διαθέσιμων πιστώσεων ο προγραμματισμός των νέων θέσεων είναι δυσχερής. Από το 2013 μέχρι σήμερα έχουν αφυπηρετήσει 17 μέλη ΔΕΠ, ενώ έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία εκλογής 7 μελών ΔΕΠ. Εξ αντικειμένου ο σχεδιασμός του Τμήματος ήταν «αμυντικός» μάλλον παρά αναπτυξιακός και η προσπάθεια επικεντρώθηκε στο δύσκολο έργο της διατήρησης και της εξασφάλισης της ποιότητας του εκπαιδευτικού, κλινικού και ερευνητικού έργου με λιγότερους πόρους σε άψυχο και έμψυχο δυναμικό. Γι' αυτό και η επιλογή από το Τμήμα για την πλήρωση των συγκεκριμένων αντικειμένων έγινε με γνώμονα το μεγαλύτερο διδακτικό φόρτο και τις ανάγκες σε μέλη ΔΕΠ Εργαστηρίων και Κλινικών για την ομαλή διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

- 7.2.8. Πόσους φοιτητές ζητάει τεκμηριωμένα το Τμήμα ανά έτος για το συγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών. Πόσοι φοιτητές τελικά σπουδάζουν ανά έτος;

Σύμφωνα με τα στοιχεία από την ΑΔΙΠ, οι προτεινόμενες θέσεις από το Τμήμα ανά έτος είναι 80 για το τρέχον πρόγραμμα σπουδών αλλά τελικά εκπαιδεύει πολύ περισσότερους. Το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 εισήχθησαν με διάφορους τρόπους (πανελλήνιες, κατατακτήριες, μετεγγραφές, κοινωνικοί λόγοι, αλλοδαποί) 171 φοιτητές και το 2016-2017 περισσότεροι (228).

Ο αριθμός των 80 αιτούμενων εισακτέων στηρίζεται κυρίως στη δυναμικότητα υποδοχής των εργαστηριακών χώρων του Τμήματος και κλινικών του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου και στη χωρητικότητα των αιθουσών διδασκαλίας.

Είναι προφανές ότι με τον αυξανόμενο αριθμό των εισερχομένων φοιτητών δυσχεραίνεται τόσο η από καθέδρας διδασκαλία όσο και η εργαστηριακή και κλινική εκπαίδευση διακινδυνεύοντας την ποιότητα των παρεχόμενων ιατρικών σπουδών ιδιαίτερα σε καιρούς οικονομικής κρίσης όπου ο αυξημένος αριθμός εισακτέων φοιτητών συνοδεύεται από υποχρηματοδότηση, αφυπηρετήσεις μελών ΔΕΠ και ελάχιστους νέους διορισμούς την τελευταία 5ετία. Αυτό φαίνεται και από την επιδεινούμενη αναλογία φοιτητών / διδακτικού Προσωπικού στο Τμήμα μας (υποενότητα 4.1.7)

- 7.2.9. Τι προσπάθειες κάνει το Τμήμα προκειμένου να προσελκύσει φοιτητές υψηλού επιπέδου;

Εκτιμούμε ότι βελτιώνοντας το επίπεδο σπουδών και έρευνας, επιτυγχάνουμε κύρος και αναγνωρισιμότητα με αποτέλεσμα αυξημένη προτίμηση και επιλεξιμότητα του Τμήματος Ιατρικής του Π.Ι. από τους υποψηφίους.

Η διοργάνωση επισκέψεων μαθητών Λυκείων από την περιοχή Ιωαννίνων, αλλά και από άλλες περιοχές (Αθήνα) σε Εργαστήρια (Βιολογίας, Βιολογικής Χημείας, Φαρμακολογίας) συμβάλλει προς την κατεύθυνση αυτή. Με βάση την επιτυχή έκβαση αυτών των επισκέψεων, προτείνεται η οργάνωση και καθιέρωση «Εβδομάδας Ιατρικής».

7.2.10. Τι προσπάθειες κάνει το Τμήμα προκειμένου να προσελκύσει φοιτητές από το εξωτερικό;

Το τμήμα συμμετέχει στο πρόγραμμα Erasmus μέσω του οποίου προσελκύει ξένους φοιτητές στο πλαίσιο διμερών συμφωνιών με Τμήματα Ιατρικής Ευρωπαϊκών ιδρυμάτων και οι φοιτητές ανεξάρτητα συμμετέχουν στη HelMSIC – Hellenic Medical Students' International Committee (Ελληνική Επιτροπή Διεθνών Σχέσεων Φοιτητών Ιατρικής) πραγματοποιώντας ανταλλαγές.

7.3 Συνεργασίες του τμήματος με κοινωνικούς / πολιτιστικούς / παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς

7.3.1. Δυναμική του Τμήματος για ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς.

Το Τμήμα με αρκετές πρωτοβουλίες προσπαθεί να συγχρωτιστεί και να συνεργαστεί με ΚΠΠ φορείς, με υποστήριξη συγκεκριμένων δραστηριοτήτων του Τμήματος και του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου. Ενδιαφέρει το Τμήμα και τα μέλη ΔΕΠ αυτή η δραστηριότητα. Είναι αναγκαίο, ορισμένες τουλάχιστον από τις συνεργασίες του Τμήματος (π.χ. συνεργασίες με Κέντρα Υγείας και άλλες υπηρεσίες Υγείας και όχι μόνον) να ενταχθούν σε μια στοχευμένη και μελετημένη δράση με σκοπό την αναβάθμιση των συνεργασιών αυτών και τη βελτίωση τους. Ορισμένα Εργαστήρια έχουν πιστοποίηση ISO για παροχή υπηρεσιών, όπως το Εργαστήριο Περιβαλλοντικής Υγιεινής που είναι Κέντρο Αναφοράς Ελέγχου Νερών και Τροφίμων για τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις της Υγειονομικής Περιφέρειας Ηπείρου, Κέρκυρας και Λευκάδας και πιστοποιημένο με ISO EN17025 από το Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης (ΕΣΥΔ) από το 2013 για τον έλεγχο της ποιότητας των υδάτων. Για να έχουν όμως συνέχεια οι δράσεις αυτές και να αξιοποιούνται οι υποδομές του Τμήματος θα πρέπει να υποστηριχθούν από την πολιτεία.

7.3.2. Αποτελέσματα συνεργασιών του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς.

Την τελευταία πενταετία το Τμήμα Ιατρικής έχει οργανώσει και συμμετάσχει:

- σε συνεργασία με την Εταιρεία Ηπειρωτικών Μελετών σε 30 εκδηλώσεις με 44 ομιλίες από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Ιατρικής απευθυνόμενες στο ευρύτερο κοινό της περιοχής
- σε ραδιοφωνικές εκπομπές στην ΕΡΑ Ιωαννίνων με συντονιστές 3 μέλη ΔΕΠ και ομιλητές 34 μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Ιατρικής
- σε συνεργασία με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων, το Αρχαιολογικό και το Βυζαντινό Μουσείο σε 2 εκδηλώσεις με 10 ομιλητές μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Ιατρικής
- σε 10 εκδηλώσεις στο Λαογραφικό Μουσείο Ιωαννίνων με 20 ομιλητές μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Ιατρικής
- σε συνεργασία με τον Σύλλογο Φιλοπρόοδη Κίνηση Γυναικών Κατσικάς σε 1 εκδήλωση με 2 ομιλητές μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Ιατρικής
- σε μία Ημερίδα του Τμήματος Ιατρικής με 5 ομιλητές μέλη ΔΕΠ
- σε συνεργασία με τη Φοιτητική Ομάδα Εθελοντικής Αιμοδοσίας (ΦΟΕΑ) Πανεπιστημίου Ιωαννίνων σε 1 εκδήλωση με 2 ομιλητές μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Ιατρικής
- σε συνεργασία με το Σύλλογο φίλων και οικογενειών ασθενών με νεοπλασία, "Είμαστε μαζί" σε 1 εκδήλωση για τη Δωρεά Μυελού των Οστών με 5 ομιλητές μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Ιατρικής και τη συμμετοχή φοιτητών του Τμήματος

- «Ακαδημία Γονέων», συνεργατική δράση (Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών ΠΙ, Τομέας Υγείας του Παιδιού του Τμήματος Ιατρικής του ΠΙ, Μονάδα Εφηβικής Υγείας της Β΄ Παιδιατρικής Κλινικής του Πανεπιστημίου Αθηνών
- Πρόγραμμα παροχής ιατρικής βοήθειας σε προσφυγικούς καταυλισμούς (Τομέας Υγείας του Παιδιού)
- Πρόγραμμα παροχής ιατρικής βοήθειας σε καταυλισμούς Ρομά (Τομέας Υγείας του Παιδιού, Υπουργείο Υγείας)
- Πρόγραμμα παροχής ιατρικής βοήθειας σε απομακρυσμένες αγροτικές περιοχές (Τομέας Υγείας του Παιδιού, Υπουργείο Υγείας)
- Πρόγραμμα «Ιατρική Διαχείριση Παιδιών με Υποψία Κακοποίησης» (Τομέας Υγείας του Παιδιού, σωματείο ΕΛΙΖΑ)
- Εξοπλισμός Εργαστηρίου Ανίχνευσης Καρδιολογικών Διαταραχών (Τομέας Υγείας του Παιδιού, Hellenic Cardiac Fund, Boston, USA).

Πώς αναγνωρίζεται και προβάλλεται η επιστημονική συνεργασία του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς; Ανακοινώνονται τα αποτελέσματα των έργων συνεργασίας σε ειδικά περιοδικά ή στον τύπο; Οργανώνει ή συμμετέχει το Τμήμα σε εκδηλώσεις με σκοπό την ενημέρωση ΚΠΠ φορέων σχετικά με τους σκοπούς, το αντικείμενο και το παραγόμενο έργο του Τμήματος;

Οι συνεργασίες του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς, προβάλλονται κυρίως μέσω των ιστοσελίδων του Τμήματος και των Εργαστηρίων του καθώς και από την συμμετοχή σε επιστημονικές ημερίδες που οργανώνονται από το τμήμα και από διάφορους φορείς ΚΠΠ. Τα αποτελέσματα ανακοινώνονται σε επιστημονικά περιοδικά αλλά και άρθρα στον τοπικό και εθνικό τύπο. Ένα σημαντικό μέρος των δημοσιεύσεων του τμήματος προέρχεται από τις παραπάνω συνεργασίες.

Υπάρχει επαφή και συνεργασία με αποφοίτους του Τμήματος που είναι στελέχη ΚΠΠ φορέων;

Η συνεργασία και επαφή με αποφοίτους του Τμήματος που είναι στελέχη ΚΠΠ φορέων διεξάγεται στα πλαίσια του έργου Πρακτικής Άσκησης των φοιτητών, ερευνητικών προγραμμάτων/δράσεων και συμμετοχής τους ως ομιλητές σε ημερίδες που διοργανώνονται. Η δραστηριοποίηση του Συλλόγου Αποφοίτων θα βοηθήσει επιπλέον σε αυτήν την αλληλεπίδραση.

7.3.3. Σύνδεση των συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς με την εκπαιδευτική διαδικασία.

Εντάσσονται οι εκπαιδευτικές επισκέψεις των φοιτητών σε ΚΠΠ χώρους στην εκπαιδευτική διαδικασία; Οργανώνονται ομιλίες / διαλέξεις στελεχών ΚΠΠ φορέων; Απασχολούνται στελέχη ΚΠΠ φορέων ως διδάσκοντες;

Ανάλογα με το αντικείμενο των μαθημάτων εντάσσονται στην εκπαιδευτική διαδικασία και η συμμετοχή των φοιτητών σε εκδηλώσεις με ΚΠΠ φορείς, όπως για παράδειγμα η συμμετοχή φοιτητών σε εκδήλωση για τη λήψη υλικού σε υποψήφιους δότες μυελού των οστών σε συνεργασία με τους συλλόγους «ΟΡΑΜΑ ΕΛΠΙΔΑ και «ΧΑΡΙΣΕ ΖΩΗ».

Ο υφιστάμενος νόμος για τη τριτοβάθμια εκπαίδευση προβλέπει την ανάθεση διδασκαλίας μόνο σε μέλη ΔΕΠ, συνεπώς δεν απασχολούνται στελέχη ΚΠΠ φορέων ως διδάσκοντες. Σε ορισμένες επιστημονικές εκδηλώσεις που διοργανώνει το Τμήμα Ιατρικής, στελέχη ΚΠΠ φορέων συμμετέχουν ως προσκεκλημένοι ομιλητές.

7.3.4. Συμβολή του Τμήματος στην τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη.

Πόσο σταθερές και βιώσιμες είναι οι υπάρχουσες συνεργασίες; Συνάπτονται προγραμματικές συμφωνίες συνεργασίας μεταξύ Τμήματος και ΚΠΠ φορέων; Εκπροσωπείται το Τμήμα σε τοπικούς και περιφερειακούς οργανισμούς και αναπτυξιακά όργανα; Συμμετέχει ενεργά το Τμήμα στην εκπόνηση τοπικών /περιφερειακών σχεδίων ανάπτυξης;

Δεδομένης της θέλησης της διοίκησης και των μελών ΔΕΠ του Ιατρικού Τμήματος, η βιωσιμότητα των υπάρχουσών συνεργασιών κρίνεται σταθερή με προοπτικές διεύρυνσης. Μέλη ΔΕΠ του τμήματος ήταν επιστημονικοί υπεύθυνοι εφαρμοσμένων ερευνητικών προγραμμάτων της Περιφέρειας Ηπείρου (προγράμματα “Νέα Γνώση”) αλλά και σε εθνικό επίπεδο (προγράμματα Ερευνώ-Καινοτομώ”, ΠΑΒΕΤ κ.α. Επίσης μέλη του τμήματος συμμετέχουν σε δραστηριότητες εκπαιδευτικών και φορέων χρηματοδότησης της έρευνας (π.χ. Ι.Κ.Υ., ΕΛΙΔΕΚ, Περιφέρεια Ηπείρου: Μέλη Εξεταστικών Επιτροπών και αξιολογητές προγραμμάτων). Μέλη ΔΕΠ του τμήματος συμμετέχουν ενεργά στην εκπόνηση τοπικών /περιφερειακών σχεδίων ανάπτυξης όπως π.χ. μέσω του Περιφερειακού Συμβουλίου Έρευνας και καινοτομίας της Περιφέρειας Ηπείρου.

Υπάρχει διάδραση ή/και συνεργασία του Τμήματος με το περιβάλλον του, ιδίως με αντίστοιχα Τμήματα άλλων ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης;

Το Τμήμα Ιατρικής έχει αναπτύξει ένα σημαντικό αριθμό συνεργασιών με άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων αλλά και με συναφή τμήματα άλλων πανεπιστημίων όπως φαίνεται από τις ερευνητικές του επιδόσεις (κεφάλαιο 5) και διευρύνει την συμβολή του στην τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη.

Αναπτύσσει το Τμήμα και διατηρεί σχέσεις με την τοπική και περιφερειακή κοινωνία, καθώς και με την τοπική, περιφερειακή ή/και εθνική οικονομική υποδομή;

Η συμβολή του Τμήματος στην τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη κρίνεται ως σημαντική, καθώς από την αρχή της λειτουργίας του έχει συνεισφέρει στην προσέλκυση επιστημόνων διεθνούς κύρους και εξαιρετικής επιστημονικής κατάρτισης. Στο έργο του Ιατρικού Τμήματος, καταλυτικό ρόλο έχει διαδραματίσει το άρτια εξοπλισμένο και σύγχρονο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο . Το υψηλής στάθμης ιατρικό προσωπικό και το προσωπικό υποστήριξης του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου εξυπηρετεί τις ανάγκες της ΒΔυτικής Ελλάδας και της γειτονικής Αλβανίας, κυρίως όμως αποτρέπει τη μετακίνηση των κατοίκων της Ηπείρου σε άλλες πόλεις. Έτσι, η φυγή ασθενών προς Αθήνα και Θεσσαλονίκη ανακόπηκε και ήδη σημειώνεται αντίστροφη φορά, αφού πλέον έρχονται ασθενείς από όλα τα μέρη της Ελλάδας για να αντιμετωπίσουν διάφορα προβλήματα της υγείας τους. Επίσης, προσφέρει άριστα εκπαιδευμένους εξειδικευμένους ιατρούς για στηλέωση πολλών δομών υγείας τόσο σε τοπικό όσο και περιφερειακό επίπεδο.

Πώς συμμετέχει το Τμήμα στα μείζονα περιφερειακά, εθνικά και διεθνή ερευνητικά και ακαδημαϊκά δίκτυα;

Όπως έχει ήδη αναφερθεί και αναπτυχθεί στο κεφάλαιο 5, το Τμήμα συμμετέχει σε ένα σημαντικά μεγάλο αριθμό περιφερειακών, εθνικών και διεθνών ερευνητικών και ακαδημαϊκών δικτύων, μέσω πολλαπλών συνεργασιών σε ερευνητικό και εκπαιδευτικό επίπεδο.

Το Τμήμα διοργανώνει ή/και συμμετέχει στη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων που απευθύνονται στο άμεσο κοινωνικό περιβάλλον;

Το Τμήμα Ιατρικής διοργανώνει ή/και συμμετέχει στη διοργάνωση πλειάδας πολιτιστικών εκδηλώσεων που απευθύνονται στο άμεσο κοινωνικό περιβάλλον, όπως για παράδειγμα οι διαλέξεις κοινωνικού - ιατρικού περιεχομένου σε συνεργασία με την Εταιρεία Ηπειρωτικών Μελετών και οι εκδηλώσεις εορτασμού 40 ετών από την ίδρυσή

της (πρόγραμμα, <http://www.uy.gr/events/40-chronia-tmima-iatrikis-panepistimio-ioanninon/>).

7.4. Διεθνής Διάσταση του Προγράμματος Σπουδών

- 7.4.1. Υπάρχει στρατηγικός σχεδιασμός του Τμήματος σχετικά με την κινητικότητα των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας;

Το Τμήμα ενθαρρύνει και διευκολύνει την κινητικότητα των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό εγκρίνοντας εκπαιδευτικές και ερευνητικές άδειες. Έτσι τα μέλη ΔΕΠ του τμήματος παρουσιάζουν σημαντική κινητικότητα κυρίως για ερευνητικούς σκοπούς στο πλαίσιο συνεργασιών και συμμετοχών σε επιστημονικά συνέδρια. Επιπλέον στο τμήμα έχουν εκπονηθεί και επιδιώκονται κοινές ερευνητικές δραστηριότητες (διδακτορικές διατριβές, διδασκαλία) με ιδρύματα του εξωτερικού. Η κινητικότητα για εκπαιδευτικούς σκοπούς εντάσσεται κυρίως στο πλαίσιο του ERASMUS και διεθνών συνεργασιών. Πρόσφατα έχει υπογραφεί πρωτόκολλο συνεργασίας με το Πανεπιστήμιο Illinois του Chicago.

- 7.4.2. Σε πόσα (και ποια) προγράμματα διεθνούς εκπαιδευτικής συνεργασίας (π.χ. ERASMUS, LEONARDO, TEMPUS, ALPHA) συμμετέχει το Τμήμα; Πόσες και ποιες συμφωνίες έχουν συναφθεί για την ενίσχυση της κινητικότητας του διδακτικού προσωπικού ή/και των φοιτητών;

Μέσω της συμμετοχής στο πρόγραμμα Erasmus+ εξασφαλίζεται η κινητικότητα φοιτητών και εκπαιδευτικού προσωπικού σε ιδρύματα του εξωτερικού, ενώ οι προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές που μετακινούνται για πρακτική άσκηση αποκτούν πολύτιμη εργασιακή εμπειρία σε νοσοκομεία και επιστημονικούς/ερευνητικούς οργανισμούς του εξωτερικού υψηλού επιπέδου. Κατά τα αξιολογούμενα έτη, το Τμήμα συμμετείχε στο πρόγραμμα Erasmus με υπογεγραμμένες 5 διμερείς συμφωνίες.

- 7.4.3. Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος μετακινήθηκαν προς άλλα Ιδρύματα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία; Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων Ιδρυμάτων μετακινήθηκαν προς το Τμήμα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΑΔΙΠ, τα έτη 2015-2016 και 2016-2017, προκύπτει ότι: Εξερχόμενα Μέλη ΔΕΠ/ΕΠ (ERASMUS): 3, εισερχόμενοι διδάσκοντες (ERASMUS): 0, μέλη ΔΕΠ/ΕΠ σε εκπαιδευτική άδεια προς άλλα ιδρύματα: 9, μέλη ΔΕΠ/ΕΠ με ανάθεση διδασκαλίας σε Τμήματα άλλου Ιδρύματος: 2

- 7.4.4. Πόσοι φοιτητές του Τμήματος μετακινήθηκαν προς άλλα Ιδρύματα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία; Πόσοι φοιτητές άλλων Ιδρυμάτων μετακινήθηκαν στο Τμήμα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;

Στα πλαίσια των προκηρύξεων Erasmus 2015-2016 και 2016-2017, κατατέθηκαν 31 πλήρεις αιτήσεις, όλες για πρακτική άσκηση. Οι 31 αιτούντες ήταν όλοι προπτυχιακοί φοιτητές του Τμήματος Ιατρικής (65% γυναίκες), από τους οποίους η πλειοψηφία ήταν φοιτητές βου έτους. Σχετικά με τις χώρες αποδοχής, οι περισσότεροι φοιτητές (58%) επεδίωξαν επιτυχώς να κάνουν την πρακτική τους άσκηση στο. Οι υπόλοιποι έγιναν δεκτοί σε ευρωπαϊκές χώρες όπως η Γερμανία (10%), η Γαλλία (10%), η Ιταλία και η Σουηδία. Σχετικά με τα ιδρύματα αποδοχής, όλοι οι αιτούντες φοιτητές επέλεξαν να

κάνουν την πρακτική τους άσκηση σε νοσοκομεία. Αξίζει να αναφέρουμε ότι από τους αιτούντες φοιτητές μας που επέλεξαν το Ηνωμένο Βασίλειο οι περισσότεροι έγιναν δεκτοί σε διεθνούς κύρους νοσοκομεία της μητροπολιτικής περιοχής του Λονδίνου με πολύ ισχυρό ανταγωνισμό για θέσεις πρακτικής άσκησης (Royal Free Hospital, King's College Hospital, St' Georges Hospital). Τα κλινικά αντικείμενα που επιλέχθηκαν από τους φοιτητές ποίκιλλαν. Η διάρκεια της αιτούμενης πρακτικής άσκησης κυμαινόταν από 2 έως 4 μήνες με τους περισσότερους φοιτητές να αιτούνται μετακινήσεων διάρκειας 2 μηνών (72%). Στα πλαίσια των φοιτητικών ανταλλαγών της HelMSIC μετακινήθηκαν φοιτητές του Τμήματος και φιλοξενήθηκαν ξένοι φοιτητές. Τέλος, υπάρχει σημαντικός αλλά άγνωστος αριθμός φοιτητών του Τμήματος που μετακινούνται μέσω άλλων προγραμμάτων ή χωρίς υπάρχον πρόγραμμα. Ο αριθμός αυτός όπως και ο αριθμός των ξένων φοιτητών που φιλοξενήθηκαν εκτός HelMSIC δεν έχει καταγραφεί λόγω απουσίας διοικητικής υποστήριξης που οφείλεται σε πολύ σοβαρή έλλειψη διοικητικού προσωπικού.

- 7.4.5. Οργανώνονται εκδηλώσεις για τους εισερχόμενους φοιτητές από άλλα Ιδρύματα; Πώς υποστηρίζονται οι εισερχόμενοι φοιτητές; Πόσα μαθήματα διδάσκονται σε ξένη γλώσσα για εισερχόμενους αλλοδαπούς σπουδαστές;

Ο Σύλλογος Φοιτητών Ιατρικής Ιωαννίνων για την Ιατρική Εκπαίδευση και τις Διεθνείς Συνεργασίες (M.ED.I.CO. Ioannina) κάθε χρόνο από την ίδρυσή του το 2012, διοργανώνει την «Ημέρα Ξενάγησης Πρωτοετών». Το Τμήμα υποστηρίζει διοικητικά τους εισερχόμενους φοιτητές μέσω της Γραμματείας του, η οποία αναλαμβάνει την ενημέρωσή και την εγγραφή τους στο Τμήμα καθώς και από το κεντρικό γραφείο διεθνών σχέσεων του ΠΙ. Βοήθεια για άλλα θέματα, όπως ανεύρεση κατοικίας, σίτιση, κ.λπ. δίνεται κεντρικά από το ΠΙ. Επισημώς, κανένα από τα προπτυχιακά μαθήματα δε διδάσκεται σε ξένη γλώσσα. Σε περίπτωση, όμως, που υπάρχουν φοιτητές από προγράμματα ανταλλαγών, είναι δυνατό να γίνει ανεπισημώς διδασκαλία στα Αγγλικά.

- 7.4.6. Υπάρχουν διαδικασίες αναγνώρισης του εκπαιδευτικού έργου που πραγματοποιήθηκε σε άλλο Ίδρυμα;

Η Γραμματεία του Τμήματος αναλαμβάνει τις διαδικασίες αναγνώρισης του εκπαιδευτικού έργου που πραγματοποιήθηκε σε άλλο Ίδρυμα. Ο φοιτητής καταθέτει στη βεβαίωση από το Ίδρυμα Υποδοχής, στην οποία πιστοποιείται το εκπαιδευτικό έργο που πραγματοποιήθηκε εκεί. Μετά από τον απαραίτητο έλεγχο ως προς το περιεχόμενο και τον φόρτο εργασίας των μαθημάτων οριστικοποιούνται οι πιστωτικές μονάδες που απέκτησαν οι φοιτητές από το Ίδρυμα υποδοχής. Τα μέλη ΔΕΠ υποβάλουν αντίστοιχες βεβαιώσεις και το πρόγραμμα δραστηριοτήτων στο Ίδρυμα υποδοχής.

- 7.4.7. Πώς προωθείται στο Τμήμα η ιδέα της κινητικότητας φοιτητών και μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού και της Ευρωπαϊκής διάστασης γενικότερα;

Το Τμήμα προωθεί την ιδέα της κινητικότητας των φοιτητών και του ακαδημαϊκού προσωπικού μέσω του προγράμματος Erasmus, των ερευνητικών προγραμμάτων και των άλλων συνεργασιών του.

- 7.4.8. Τι ενέργειες για την προβολή και ενημέρωση της ακαδημαϊκής κοινότητας για τα προγράμματα κινητικότητας αναλαμβάνει το Τμήμα;

Η ενημέρωση της ακαδημαϊκής κοινότητας για τα προγράμματα κινητικότητας γίνεται μέσω ανακοινώσεων και του ιστότοπου του Τμήματος και του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Επιπρόσθετη ενημέρωση για τα προγράμματα κινητικότητας παρέχεται από το γραφείο

Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου, ενώ αναδεικνύεται και από τις συχνές αναφορές των μελών ΔΕΠ στο πλαίσιο των μαθημάτων

- 7.4.9. Υπάρχει πρόσθετη (από το Τμήμα ή/και το Ίδρυμα) οικονομική ενίσχυση των φοιτητών και των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού που λαμβάνουν μέρος στα προγράμματα κινητικότητας;

Το Τμήμα και το Ίδρυμα δεν παρέχουν οικονομική ενίσχυση στους φοιτητές και το ακαδημαϊκό προσωπικό που λαμβάνουν μέρος στα προγράμματα κινητικότητας, πέρα από αυτή που προβλέπει, για παράδειγμα, το πρόγραμμα Erasmus, ή ο νόμος για την ενίσχυση των μελών ΔΕΠ που βρίσκονται σε εκπαιδευτική άδεια.

- 7.4.10. Πώς ελέγχεται η ποιότητα (και όχι μόνον η ποσότητα) της κινητικότητας του ακαδημαϊκού προσωπικού; Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό; Σε ποιο ποσοστό;

Στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus ελέγχεται με βάση διεθνώς αναγνωρισμένα κριτήρια η ποιότητα των ιδρυμάτων αποδοχής. Η συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό περιλαμβάνει μόνο προσκεκλημένες ομιλίες στο πλαίσιο επισκέψεων τους κατά τη διάρκεια ερευνητικών προγραμμάτων και συνεργασιών

- 7.4.11. Υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του Προγράμματος Σπουδών; Ποιες;

Το Τμήμα εφαρμόζει ένα σύγχρονο και εναρμονισμένο με τα διεθνή κριτήρια ΠΠΣ που δεν έχει φέρει κάποια διεθνή διάκριση προς το παρόν. Όμως, ερευνητικές εργασίες των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών βραβεύονται σε διεθνή και εθνικά επιστημονικά συνέδρια ή διακρίνονται σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά.

- 7.4.12. Εφαρμόζεται το σύστημα μεταφοράς διδακτικών μονάδων (ECTS); Υπάρχουν και διανεμόνται ενημερωτικά έντυπα εφαρμογής του συστήματος ECTS;

Στο Τμήμα εφαρμόζεται το σύστημα μεταφοράς διδακτικών μονάδων (ECTS), περιγράφεται στον Οδηγό Σπουδών και δημοσιοποιούνται τα σχετικά στοιχεία στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Δεν υπάρχουν ξεχωριστά ενημερωτικά έντυπα εφαρμογής του συστήματος ECTS.

- 7.4.13. Εκδίδεται το Παράρτημα Διπλώματος (Diploma Supplement) για όλους τους πτυχιούχους του Προγράμματος Σπουδών;

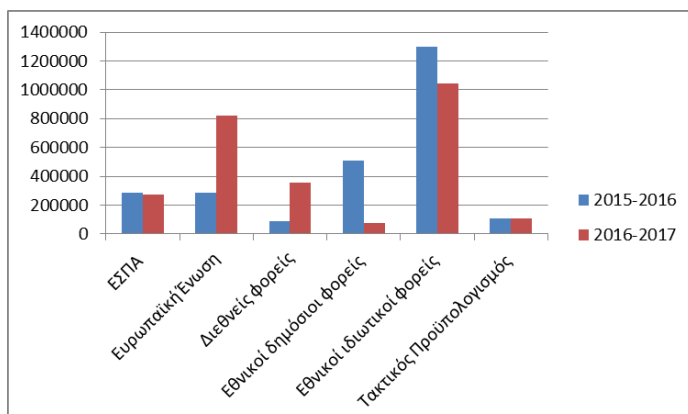
Μέχρι στιγμής όχι, αλλά προβλέπεται η έκδοσή του από το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020, οπότε θα ολοκληρωθεί ο πρώτος πλήρης κύκλος εφαρμογής του νέου προγράμματος σπουδών.

7.5. Επιπρόσθετοι Πόροι - Βιωσιμότητα

- 7.5.1. Με ποιο τρόπο το τμήμα εξασφαλίζει συμπληρωματικούς πόρους για τη λειτουργία και συνεχή βελτίωση της ποιότητας του συγκεκριμένου προγράμματος σπουδών.

Τα μέλη ΔΕΠ του τμήματος δραστηριοποιούνται σημαντικά σε ανταγωνιστικά εθνικά, ευρωπαϊκά ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα με θετικό αντίκτυπο στη λειτουργία και συνεχή βελτίωση του ΠΣ. Ενδεικτικά η χρηματοδότηση από συμπληρωματικούς πόρους για την χρονιά 2015-2016 ήταν: έργα ΕΣΠΑ 285758.2 €, έργα από την ΕΕ 285758.2€, έργα από διεθνείς φορείς 87814.57€, έργα από εθνικούς δημόσιους φορείς 510288.12 €, έργα από εθνικούς ιδιωτικούς φορείς 1297751.1 €, χρηματοδότηση Τακτικού Προϋπολογισμού 106900 €. Για την χρονιά 2016-2017 ήταν:

έργα ΕΣΠΑ 27300.08€, έργα από την ΕΕ 823373.69 €, έργα από διεθνείς φορείς 355356.15€, έργα από εθνικούς δημόσιους φορείς 73931.28€, έργα από εθνικούς ιδιωτικούς φορείς 1046818.86€, χρηματοδότηση Τακτικού Προϋπολογισμού 107000€.

- 7.5.2. Βιωσιμότητα του προγράμματος σπουδών όπως προκύπτει από τις τάσεις στη ζήτηση του από υποψηφίους, την μελλοντική επάρκεια σε επιστημονικό προσωπικό και άλλους ενδογενείς ή εξωγενείς παράγοντες

Η βιωσιμότητα του προγράμματος σπουδών, παρά τις δυσκολίες (υποστελέχωση, μείωση προϋπολογισμού), είναι εξασφαλισμένη, δεδομένου ότι πρόκειται για ένα από τα Τμήματα με την υψηλότερη ζήτηση και οι απόφοιτοί του ικανοποιούν μια από τις βασικότερες ανάγκες της κοινωνίας. Η μελλοντική επάρκεια σε επιστημονικό προσωπικό δεν είναι διασφαλισμένη, λόγω της παρούσας οικονομικής κατάστασης και των συνεχών αφυπηρετήσεων. Η προκήρυξη νέων θέσεων μελών ΔΕΠ κρίνεται ζωτικής σημασίας για τη βιωσιμότητα του ΠΠΣ και τη διατήρηση της ερευνητικής δραστηριότητας του Τμήματος Ιατρικής.

8. Πίνακες (δεν συμπληρώνονται για όλα τα έτη παρά μόνο για τα ακαδ. έτη 2015-2016 και 2016-2017 για τα οποία θα αποσταλούν στα Τμήματα από τη Γραμματεία της ΜΟΔΙΠ τα δεδομένα ποιότητας του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Εθνικού Συστήματος Ποιότητας για τα ακαδ. έτη 2015-2016, 2016-2017).

Οι πίνακες που ακολουθούν αφορούν σε υποδείγματα και παρατίθενται σε οριζόντια διάταξη σελίδας.

Πίνακας 8-1. Προσωπικό (περιλαμβάνονται όλοι οι διδάσκοντες στο ΠΣ)

Τα στοιχεία για τα Ακαδημαϊκά έτη 2015-2016 και 2016-2017 είναι διαθέσιμα στα επισυναπτόμενα αρχεία EXCELL από την βάση δεδομένων της ΑΔΙΠ και στην ιστοσελίδα του Τμήματος (<http://med.uoi.gr>)

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ (Μέλη ΔΕΠ/ΕΠ, ΠΔ407, ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ, ΥΠΟΤΡΟΦΟΙ κ.λπ.)							
Ονοματεπώνυμο	Βαθμίδα	Έτος διορισμού	Έτη έως υποχρεωτική Αφυπηρέτηση	Τμήμα στο οποίο ανήκει	Γνωστικό Αντικείμενο	Ερευνητικά Ενδιαφέροντα	Ιστοσελίδα Βιογραφικού
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟ ΤΕΧΝΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ (ΕΡΔΙΠ, ΕΤΕΠ, ΕΤΠ κ.λπ.)							
Πρόβλεψη							
	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18		
Μέλη ΔΕΠ/ΕΠ							

Διδάσκοντες επί συμβάσει					
Τεχνικό προσωπικό εργαστηρίων					
Διοικητικό Προσωπικό					

Πίνακας 8-2. Μαθήματα Προγράμματος Σπουδών

Τα μαθήματα Προγράμματος Σπουδών φαίνονται και στην ιστοσελίδα του Τμήματος,
(http://med.uoi.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=29&Itemid=165&lang=el)

Κωδικός	ΜΑΘΗΜΑ	Γενικού Υπόβαθρου (ΓΥ) Ειδικού Υπόβαθρου (ΕΥ) Ειδίκευσης (Δ) (Η πληροφορία αυτή φαίνεται στα Περιγράμματα)	Υποχρεωτικό (Υ) Επιλογής (Ε)	Ώρες Διδασκαλίας Περιγράμματα (Φαίνονται στα Περιγράμματα)			Πιστωτικές Μονάδες	Ιστότοπος (http://ecourse.uoi.gr) σε όλα τα μαθήματα
				Διαλέξεις	Ασκήσεις Πράξης	Εργαστηρ. Ασκήσεις		
ΕΞΑΜΗΝΟ Α								
ΙΑΥ115	Εμβρυολογία Ι		Υ				3	
ΙΑΥ205	Ιατρικά Μαθηματικά		Υ				3	
ΙΑΥ311	Ιατρική Ηθική, Δεοντολογία, Ιατρική Νομολογία		Υ				2	
ΙΑΕ201	Ιατρική Πληροφορική		Υ				5	
ΙΑΥ104	Ιατρική Χημεία		Υ				5	
ΙΑΥ114	Ιστολογία Ι		Υ				8	
ΙΑΥ110	Ιστορία της Ιατρικής		Υ				2	
ΙΑΕ106	Αγγλικά για ακαδημαϊκούς σκοπούς		Ε				2	
ΙΑΕ108	Γαλλικά για ακαδημαϊκούς σκοπούς							
ΙΑΕ107	Γερμανικά για ακαδημαϊκούς σκοπούς							
ΙΑΕ102	Βιοϊατρική Τεχνολογία		Ε				2	
ΙΑΕ608	Πολιτικές Υγείας		Ε				2	
ΙΑΕ205	Πρώτες βοήθειες στο γενικό πληθυσμό		Ε				2	
ΕΞΑΜΗΝΟ Β								
ΙΑΥ213	Αγγλικά για Ιατρικούς Σκοπούς		Υ				2	
ΙΑΥ215	Γαλλικά για Ιατρικούς Σκοπούς							
ΙΑΥ214	Γερμανικά για Ιατρικούς Σκοπούς							
ΙΑΥ200	Ανατομία Ι		Υ				7	
ΙΑΥ203	Βιολογία Ι		Υ				7	

ΙΑΥ303	Βιοχημεία Ι		Υ				7	
ΙΑΥ102	Φυσιολογία Ι		Υ				7	
ΕΞΑΜΗΝΟ Γ								
ΙΑΥ300	Ανατομία ΙΙ		Υ				8	
ΙΑΥ304	Βιολογία ΙΙ		Υ				7	
ΙΑΥ403	Βιοχημεία ΙΙ		Υ				7,5	
ΙΑΥ202	Φυσιολογία ΙΙ		Υ				7,5	
ΕΞΑΜΗΝΟ Δ								
ΙΑΥ413	Εισαγωγή στην κλινική ιατρική		Υ				3	
ΙΑΥ412	Εμβρυολογία ΙΙ		Υ				2	
ΙΑΥ204	Ιατρική Φυσική		Υ				7	
ΙΑΥ411	Ιστολογία ΙΙ		Υ				6	
ΙΑΕ813	Κλινική Χημεία		Υ				3	
ΙΑΥ302	Φυσιολογία ΙΙΙ		Υ				7	
ΙΑΕ407	Απο το γονιδίωμα στην εξέλιξη		Ε				2	
ΙΑΕ307	Εισαγωγή στη Βιοπληροφορική		Ε				2	
ΙΑΕ204	Εισαγωγή στις θεωρίες των βιολογικών συστημάτων και τις εφαρμογές στη φυσιολογία του ανθρώπου		Ε				2	
ΙΑΕ203	Επιλεγμένα θέματα Ανατομίας Ιστολογίας Εμβρυολογίας		Ε				2	
ΙΑΕ704	Ιατρική Γενετική στην Κλινική Πράξη, Πρόληψη και Προγενετική διάγνωση		Ε				2	
ΙΑΕ202	Μηχανική Βιολογικών Ρευστών		Ε				2	
ΙΑΕ105	Φιλοσοφία και Ιατρική		Ε				2	
ΕΞΑΜΗΝΟ Ε								
ΙΑΥ602	Γενική Παθολογική Ανατομία		Υ				6	
ΙΑΥ510	Κλινική Σημειολογία Ι		Υ				3	
ΙΑΥ502	Μικροβιολογία Ι		Υ				5	
ΙΑΥ501	Παθοφυσιολογία Ι		Υ				5	
ΙΑΥ509	Υγιεινή και Επιδημιολογία Ι		Υ				4	
ΙΑΥ503	Φαρμακολογία Ι		Υ				5	
ΙΑΕ508	Ακτινοπροστασία στην Ιατρική		Ε				2	
ΙΑΕ506	Βασικές Αρχές Φαρμακοκινητικής		Ε				2	

IAE408	Εισαγωγή στη βιολογία των βλαστικών κυττάρων		E				2	
IAE305	Εισαγωγή στη Γενετική		E				2	
IAE504	Εξαρτησιογόνες ουσίες		E				2	
IAE509	Επιλεγμένα Θέματα Βιοφυσικής		E				2	
IAE513	Νευροδιαβιβαστές και Συμπεριφορά		E				2	
IAE512	Ο ρόλος της Ιατρικής Φυσικής στην ανάπτυξη νέων τεχνολογιών με εφαρμογές στην Ιατρική		E				2	
ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΤ								
IAΥ614	Ειδική Παθολογική Ανατομία		Υ				6	
IAΥ613	Ιατρική Ψυχολογία		Υ				2	
IAΥ508	Κλινική Σημειολογία II		Υ				2	
IAΥ603	Μικροβιολογία II		Υ				4	
IAΥ601	Παθοφυσιολογία II		Υ				5	
IAΥ609	Υγιεινή και Επιδημιολογία II		Υ				4	
IAΥ605	Φαρμακολογία II		Υ				5	
IAE803	Ακτινοθεραπευτική Ογκολογία		E				2	
IAE613	Επιλεγμένα θέματα τοξικολογίας		E				2	
IAE606	Μικροβιολογία και Υγιεινή τροφίμων		E				2	
IAE607	Νοσοκομειακές λοιμώξεις		E				2	
IAE501	Φαρμακογονιδιωματική		E				2	
IAE614	Φυσιολογία Άσκησης και Διατροφής		E				2	
IAE612	Ψυχιατρική των εξαρτήσεων		E				2	
ΕΞΑΜΗΝΟ Ζ								
IAΥ704	Ακτινολογία I		Υ				5	
IAΥ709	Νοσολογία I		Υ				4	
IAΥ905	Οφθαλμολογία		Υ				5	
IAΥ911	Πνευμονολογία		Υ				5	
IAΥ710	Προηγμένες Χειρουργικές Ειδικότητες		Υ				5	
IAΥ702	Χειρουργική Παθολογία I		Υ				4	
IAE812	Ανδρολογία		E				2	
IAE807	Διαγνωστικές και θεραπευτικές		E				2	

	εφαρμογές Πυρηνικής Ιατρικής							
IAEA02	Ενδοσκόπηση στη Γυναικολογία		E				2	
IAE206	Η ενσυναίσθηση στη σχέση γιατρού-ασθενή		E				2	
IAE709	Ιατρική Ευθύνη		E				2	
IAE711	Μοριακή Ανοσολογία		E				2	
IAE906	Πρόληψη καρδιαγγειακών νόσων		E				2	
IAE708	Ρομποτική Χειρουργική - με Η/Υ υποβοηθούμενες χειρουργικές εφαρμογές		E				2	
ΕΞΑΜΗΝΟ Η								
IAΥ804	Ακτινολογία ΙΙ		Υ				5	
ΙΑΥΑ11	Καρδιολογία		Υ				6	
ΙΑΥ808	Νοσολογία ΙΙ		Υ				5	
ΙΑΥ802	Χειρουργική Παθολογία ΙΙ		Υ				5	
ΙΑΥΑ14	Ωτορινολαρυγγολογία		Υ				5	
IAE701	Αθλητικές κακώσεις		E				2	
IAE710	Βασική και προχωρημένη αντιμετώπιση του Τραύματος		E				2	
IAE805	Ενδοκρινολογία της Αναπαραγωγής και της Υπογονιμότητας		E				2	
IAE603	Κλινική Φαρμακολογία		E				2	
IAE806	Μεταμοσχεύσεις οργάνων		E				2	
IAE801	Μικροχειρουργική		E				2	
IAE611	Ψυχοσωματική Ιατρική		E				2	
IAE511	Πρακτική Άσκηση		E				2	
ΕΞΑΜΗΝΟ Θ								
ΙΑΥΒ05	Νευρολογία		Υ				6	
ΙΑΥ708	Ορθοπαιδική		Υ				6	
ΙΑΥ903	Φυσιολογικό Παιδί - Εισαγωγή στην Παιδιατρική		Υ				10	
ΙΑΥΒ06	Ψυχιατρική		Υ				6	
IAE907	Επεμβατική Καρδιολογία		E				2	
IAE919	Θεραπεία Πόνου		E				2	
IAE924	Παθολογική Ογκολογία		E				2	

ΙΑΕ923	Παιδοοφθαλμολογία		E				2	
ΙΑΕ925	Φροντιστηριακά μαθήματα γαστρεντερολογίας - ηπατολογίας		E				2	
ΙΑΕ921	Φυσική Ιατρική και Αποκατάσταση		E				2	
ΕΞΑΜΗΝΟ Ι								
ΙΑΕ902	Αναισθησιολογία		Υ				5	
ΙΑΥΑ12	Δερματολογία		Υ				5	
ΙΑΥ913	Εισαγωγή στη Μαιευτική και Γυναικολογία		Υ				8	
ΙΑΥ914	Εντατική θεραπεία		Υ				5	
ΙΑΥ705	Ουρολογία		Υ				5	
ΙΑΕΑ15	Γναθοπροσωπική		E				2	
ΙΑΕ917	Γυναικολογική ογκολογία		E				2	
ΙΑΕΑ11	Ενδοκρινολογία και Διαβήτης		E				2	
ΙΑΕΑ13	Εξελίξεις στην εντατική θεραπεία		E				2	
ΙΑΕ918	Εφηβική Ιατρική		E				2	
ΙΑΕ905	Λευχαιμίες		E				2	
ΙΑΕΑ09	Μεταβολικά Νοσήματα		E				2	
ΙΑΕΑ16	Περιεγχειρητική Υπερηχοκαρδιογραφία		E				2	
ΕΞΑΜΗΝΟ Κ								
ΙΑΥ807	Γενική Ιατρική		Υ				4	
ΙΑΥΒ04	Μαιευτική και Γυναικολογία		Υ				10	
ΙΑΥΒ07	Μονάδα Εντατικής Θεραπείας		Υ				3	
ΙΑΥΒ01	Παθολογία		Υ				13	
ΕΞΑΜΗΝΟ Λ								
ΙΑΥ908	Ιατροδικαστική		Υ				4	
ΙΑΥΒ03	Παιδιατρική		Υ				13	
ΙΑΥΒ02	Χειρουργική		Υ				13	

Πίνακας 8-3. Εξέλιξη των εισαχθέντων φοιτητών και αποφοίτων του Τμήματος

Τα στοιχεία για τα Ακαδημαϊκά έτη 2015-2016 και 2016-2017 είναι διαθέσιμα στα επισυναπτόμενα αρχεία EXCELL από την βάση δεδομένων της ΑΔΙΠ

Εισαχθέντες;	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
Εισαγωγικές εξετάσεις Γενικά Λύκεια					
Κατατακτήριες εξετάσεις					
Μετεγγραφές					
Άλλες κατηγορίες					
Σύνολο					
Βάση εισαγωγής (Γεν. Λύκεια 90%)					
Εγγεγραμμένοι Φοιτητές					
Κανονικοί (ν έτη φοίτησης)					
Φοιτητές μετά τα ν έτη και έως ν+2					
Φοιτητές πέραν των ν+2 ετών					
Απόφοιτοι**					
Αριθμός Πτυχιούχων					
Μέσος όρος Βαθμού Πτυχίου/Διπλώματος					
Μέσος όρος διάρκειας φοίτησης πτυχιούχων					

** Αναλυτικά στοιχεία δίνονται στους πίνακες 8-4 και 8-5 που ακολουθούν

Πίνακας 8-4. Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Προγράμματος Σπουδών

Τα στοιχεία για τα Ακαδημαϊκά έτη 2015-2016 και 2016-2017 είναι διαθέσιμα στα επισυναπτόμενα αρχεία EXCELL από την βάση δεδομένων της ΑΔΙΠ

Έτος Αποφοίτησης	Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	Κατανομή Βαθμών (αριθμός φοιτητών και % επί του συνόλου των αποφοιτησάντων)				Μέσος όρος Βαθμολογίας (στο σύνολο των αποφοίτων)
		5.0-5.9	6.0-6.9	7.0-8.4	8.5-10.0	
2017-2018*						
2016-2017						
2015-2016						
2014-2015						
2013-2014						
Σύνολο						

Επεξήγηση: Σημειώστε σε κάθε στήλη τον **αριθμό των φοιτητών** που έλαβαν την αντίστοιχη βαθμολογία και το **ποσοστό** που αυτοί εκπροσωπούν επί του συνολικού αριθμού των αποφοιτησάντων το συγκεκριμένο έτος [π.χ. 26 (15%)].

Πίνακας 8-5. Εξέλιξη του αριθμού των αποφοίτων του Προγράμματος Σπουδών και διάρκεια σπουδών

Αποφοιτήσαντες Διάρκεια Σπουδών (σε έτη)				
Έτος αποφοίτησης	6 ^ο	7 ^ο	8 ^ο και πλέον	Σύνολο
2016-2017	66	60	10	136
2015-2016	59	52	11	122
Σύνολο	125	112	21	258

Πίνακας 8-6. Επαγγελματική ένταξη των αποφοίτων του Προγράμματος Σπουδών

Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία

Έτος Αποφοίτησης	Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	Χρονικό διάστημα επαγγελματικής ένταξης μετά την αποφοίτηση (σε μήνες)**					
		6	12	24	Συνέχιση σπουδών	Μη ενταχθέντες	Άγνωστο
2018*							
2017							
2016							
2015							
2014							
Σύνολο							

- Πρόκειται για το τελευταίο ολοκληρωμένο ακαδημαϊκό έτος (δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα).
- ** Οι στήλες συμπληρώνονται με το πλήθος των αποφοίτων του Προγράμματος Σπουδών, των οποίων η επαγγελματική ένταξη πραγματοποιήθηκε εντός του αντίστοιχου χρονικού διαστήματος μετά την αποφοίτησή τους.

Αν δεν υπάρχουν αναλυτικά στοιχεία για τις τρεις τελευταίες στήλες, Χρησιμοποιήστε την τελευταία.

Πίνακας 8-7. Συμμετοχή σε Διαπανεπιστημιακά ή Διατμηματικά Προγράμματα Σπουδών

Όπως φαίνεται και στα στοιχεία από την ΑΔΙΠ, η συμμετοχή του Τμήματος σε Διαπανεπιστημιακά ή Διατμηματικά Προγράμματα Σπουδών είναι η εξής:

2015-2016: Διατμηματικά/Διδρυματικά ΠΜΣ (επισπεύδον): 3, Διατμηματικά/Διδρυματικά ΠΜΣ (συμμετέχον): 2

2016-2017: Διατμηματικά/Διδρυματικά ΠΜΣ (επισπεύδον): 3, Διατμηματικά/Διδρυματικά ΠΜΣ (συμμετέχον): 2

			2017-16	2016-2015	Σύνολο
Φοιτητές του Τμήματος που παρακολούθησαν μαθήματα σε ΠΣ άλλου Α.Ε.Ι. ή Τμήματος	Εσωτερικού		0	0	0
	Εξωτε- ρικού	Ευρ.**	10	10	20
		Άλλα			
Επισκέπτες φοιτητές άλλων Α.Ε.Ι. ή Τμημάτων στο Πρόγραμμα Σπουδών	Εσωτερικού		0	0	0
	Εξωτε- ρικού	Ευρ.**	0	0	0
		Άλλα			
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος που δίδαξαν σε άλλο Πρόγραμμα Σπουδών	Εσωτερικού		10	13	23
	Εξωτε- ρικού	Ευρ.**	3	0	3
		Άλλα			
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων Α.Ε.Ι. ή Τμημάτων που δίδαξαν στο Πρόγραμμα Σπουδών	Εσωτερικού		0	0	0
	Εξωτε- ρικού	Ευρ.**	0	0	0
		Άλλα			
Σύνολο			23	23	46

** Ευρωπαϊκά προγράμματα ανταλλαγών.

Πίνακας 8-8. Επιστημονικές δημοσιεύσεις (σύμφωνα με στοιχεία ΑΔΙΠ)

	A	B	Γ	Δ	E	Z	H	Θ	I
2016-2017	9	490	21	360	59	33			
2015-2016	274	7237	320	8339	822	607			
Σύνολο	283	7727	341	8699	881	640			

Επεξηγήσεις:

- A: Βιβλία/μονογραφίες
 Γ: Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές
 E: Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων χωρίς κριτές
 H: Άλλες εργασίες
 I: Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) που δεν εκδίδουν πρακτικά
- B: Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές
 Δ: Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων με κριτές
 Z: Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους
 Θ: Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) που εκδίδουν πρακτικά

Αναγνώριση του Επιστημονικού Έργου

	A	B	Γ	Δ	E	Z	H
2016-2017	20616						1
2015-2016	164234						3
Σύνολο	184850						4

Επεξηγήσεις:

- A: Ετεροαναφορές + αυτοαναφορές
 Γ: Βιβλιοκρισίες
 E: Συμμετοχές σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών
 H: Διπλώματα ευρεσιτεχνίας
- B: Αναφορές του ειδικού/επιστημονικού τύπου
 Δ: Συμμετοχές σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων
 Z: Προσκλησεις για διαλέξεις

Σχόλιο: Τα παραπάνω στοιχεία έχουν προκύψει από τα δεδομένα των απογραφικών δελτίων που έχουν στείλει στη ΜΟ.ΔΙ.Π τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος. Σημειώνεται ότι 81 από τα 154 μέλη ΔΕΠ απέστειλαν απογραφικό δελτίο (ποσοστό 52.6 %). Προφανώς, προτείνεται η συνεχής υπενθύμιση για τη σημασία της υποχρέωσης τα μελών ΔΕΠ για τη συμπλήρωση και αποστολή επικαιροποιημένων απογραφικών δελτίων

9. Βιογραφικά Μελών ΔΕΠ / ΕΠ και υπολοίπων διδασκόντων

Παρατίθενται βιογραφικά σημειώματα των μελών ΔΕΠ / Ε.Π. και υπολοίπων διδασκόντων του πίνακα 8-1.

Τα βιογραφικά των υπηρετούντων μελών ΔΕΠ είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα του Τμήματος

(http://www.med.uoi.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=3&Itemid=133&lang=el).

10. Προτάσεις

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΤΥΧΟΥΜΕ	ΠΩΣ ΘΑ ΤΟ ΠΕΤΥΧΟΥΜΕ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΧΡΟΝΟΥ
1. Σύνταξη Στρατηγικού Σχεδίου, Στοχοθεσίας	Ανασύσταση αντίστοιχης Επιτροπής	2019
2. Πιστοποίηση ΠΠΣ	Υποβολή Πρότασης (ΟΜΕΑ)	5/3/2019
3. Ερωτηματολόγια αξιολόγησης μαθημάτων	ΟΜΕΑ Καθολική συμμετοχή Κεντρική εφαρμογή ΠΙ	Άμεσα
4. Περιγράμματα μαθημάτων	Καθολική συμμετοχή	Άμεσα
5. Βιογραφικά/Απογραφ. Δελτία	Καθολική συμμετοχή	Άμεσα
6. Χρησιμοποίηση e-course	Καθολική συμμετοχή	2019
7. Κανονισμός Σπουδών	Επιτροπή Σπουδών	2019
8. Ενίσχυση της αμφίδρομης συνεργασίας μεταξύ βασικών και κλινικών μαθημάτων	Επιτροπή Σπουδών	2020
9. Παράρτημα Διπλώματος	Διοίκηση Τμήματος	2019
10. Βραβεία διδασκαλίας και αριστείας	Διοίκηση Τμήματος	2020
11. Ακαδημαϊκός Σύμβουλος Σπουδών (κανονισμός)	Επιτροπή Σπουδών, Διοίκηση Τμήματος	2019
12. Πρακτική Άσκηση (↑ θέσεων)	Κεντρική Διοίκηση ΠΙ, Διοίκηση Τμήματος	2020
13. Συνεργασία με Ιατρικούς Συλλόγους Περιφ. Ηπείρου	Επιτροπή Σπουδών	2019
14. Σύλλογος Αποφοίτων	Διοίκηση Τμήματος	2019
15. «Εβδομάδα γνωριμίας Ιατρικής»	Διοίκηση Τμήματος	2020
16. Βελτίωση χώρων διδασκαλίας (και ΠΓΝΙ)	Κεντρική Διοίκηση ΠΙ Διοίκηση ΠΓΝΙ	2020
17. Συνεργασία Τμήματος Ιατρικής και Διοίκησης ΠΓΝΙ	Διοίκηση Τμήματος Διοίκηση ΠΓΝΙ	2020
18. Ενίσχυση και δικτύωση μελών ΔΕΠ ή μονάδων που υστερούν σε σχέση με τη μέση επίδοση του Τμήματος	Διοίκηση Τμήματος	2020
19. Χρηματοδότηση υποψ. διδασκόντων, μεταδιδασκόντων (θέσεις)	Διοίκηση Τμήματος, ΠΙ	2020
20. Ενίσχυση συνεργασίας με άλλα ΑΕΙ και επιστημονικούς φορείς τόσο του εξωτερικού όσο και του εσωτερικού	Διοίκηση Τμήματος	2020

21. Αναδυόμενες ακαδημαϊκές μονάδες (π.χ. Κίνας) ή ακαδημαϊκές μονάδες από χώρες που αποτελούν αντικείμενο ευρωπ. διεύρυνσης	Διοίκηση Τμήματος	2020
22. Ενίσχυση συνεργασιών του Τμήματος με κοινωνικούς / πολιτιστικούς / παραγωγικούς φορείς	Διοίκηση Τμήματος	2020
23. ↑ Χρηματοδότησης	Κεντρική Διοίκηση ΠΙ, Υπουργείο	Πάγιο αίτημα
24. ↑ Προσωπικού	Κεντρική Διοίκηση ΠΙ, Υπουργείο	Πάγιο αίτημα
25. ↓ Εισακτέων φοιτητών	Κεντρική Διοίκηση ΠΙ, Υπουργείο	Πάγιο αίτημα
26. Βελτίωση υποδομών, εξοπλισμού	Κεντρική Διοίκηση ΠΙ, Υπουργείο	Πάγιο αίτημα
27. Υποστήριξη Γραμματείας	Κεντρική Διοίκηση ΠΙ	2020

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου της Ανώτατης Εκπαίδευσης

1. Το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΧΑΕ)

Το Πλαίσιο Προσόντων του ΕΧΑΕ, έχει ως στόχους:

- την ενίσχυση της **διαφάνειας** της μάθησης και των τίτλων σπουδών Ανώτατης Εκπαίδευσης που απονέμονται στις χώρες που συμμετέχουν στον Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης,
- την αμοιβαία **κατανόηση** και **εμπιστοσύνη** σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο,
- τη διευκόλυνση της διεθνούς **αναγνώρισης** περιόδων και των τίτλων σπουδών κάθε χώρας, και
- τη διευκόλυνση της διεθνούς **κινητικότητας** των φοιτητών και αποφοίτων με σκοπό τη συνέχιση των σπουδών τους ή την εργασία.

Το Πλαίσιο Προσόντων του ΕΧΑΕ λαμβάνει υπόψη του την ποικιλότητα των εθνικών συστημάτων ανώτατης εκπαίδευσης και διευκολύνει την αμοιβαία κατανόηση και σύγκρισή τους μεταξύ των διαφορετικών χωρών. Με την έννοια αυτή, το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου της Ανώτατης Εκπαίδευσης, όπως άλλωστε και το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF), αποτελούν έναν οδηγό για τα αντίστοιχα εθνικά πλαίσια, δηλαδή ένα Μέτα-Πλαίσιο.

Το Πλαίσιο Προσόντων του ΕΧΑΕ βασίζεται στην οργάνωση των σπουδών σε τρεις κύκλους και συνίσταται στην περιγραφή των προσόντων που απονέμονται σε κάθε κύκλο με βάση κοινές αρχές, κριτήρια και περιγραφικούς δείκτες. Οι αρχές, τα κριτήρια και οι περιγραφικοί δείκτες είναι κοινά στις χώρες του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης και αναπτύχθηκαν με τη συμμετοχή και τη συνεργασία εκπροσώπων των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης και των ενδιαφερόμενων φορέων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι δείκτες αυτοί είναι διεθνώς γνωστοί ως Περιγραφικοί Δείκτες του Δουβλίνου (Dublin Descriptors).

Οι Περιγραφικοί Δείκτες του Δουβλίνου (Πίνακας Α.1) είναι, κατ' ανάγκη, αρκετά γενικοί ώστε να γίνεται σεβαστή η αυτονομία των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης στην οργάνωση της μάθησης και των προγραμμάτων σπουδών τους, και να μπορούν να συμπεριληφθούν οι υπαρκτές διαφορές

- μεταξύ των γνωστικών πεδίων, και
- της οργάνωσης των σπουδών μεταξύ των εθνικών συστημάτων ανώτατης εκπαίδευσης στις χώρες του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Η αμοιβαία κατανόηση των προσόντων και η εμπιστοσύνη μεταξύ όλων των ενδιαφερόμενων (εθνικών αρχών, ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης, φοιτητών, επαγγελματικών φορέων, εκπροσώπων αγοράς εργασίας κ.α.) αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις για την επιτυχή εφαρμογή του Πλαισίου Προσόντων του ΕΧΑΕ και την οικοδόμηση του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης.

2. Το Πλαίσιο Προσόντων του ΕΧΑΕ και το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων Διά Βίου Μάθησης

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι το Πλαίσιο Προσόντων του ΕΧΑΕ, που έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο της Διαδικασίας της Μπολόνια, είναι συμβατό με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων Διά Βίου Μάθησης (Πίνακας Α.2) που έχει αναπτυχθεί και υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση ύστερα από Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. (Απρίλιος 2008).

Η σημαντικότερη μεταξύ τους διαφορά είναι ότι το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων Διά Βίου Μάθησης περιλαμβάνει κοινές αρχές και κριτήρια για την περιγραφή των σπουδών, της μάθησης και των προσόντων σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης, ενώ αυτό του ΕΧΑΕ περιορίζεται στα προσόντα που αναπτύσσονται στο πλαίσιο των τριών κύκλων σπουδών της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Η μεταξύ τους σύγκριση οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το Πλαίσιο Προσόντων του ΕΧΑΕ αντιστοιχεί στα επίπεδα 6, 7 και 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επιπλέον, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι το Πλαίσιο Προσόντων του ΕΧΑΕ και το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων Διά Βίου Μάθησης δεν ρυθμίζουν ζητήματα που αφορούν στα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων της ανώτατης εκπαίδευσης στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όπως είναι γνωστό, τα επαγγελματικά δικαιώματα των κατόχων τίτλων σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης ρυθμίζονται και κατοχυρώνονται με την Οδηγία 36/2005 της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αφορά μόνο τα κράτη-μέλη της.

Πίνακας Α.1 Περιγραφή των κύκλων σπουδών του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης

Κύκλοι Σπουδών	Μαθησιακά Αποτελέσματα	Πιστωτικές Μονάδες (ECTS)
Προσόντα 1 ^{ου} Κύκλου Προπτυχιακές Σπουδές	Προσόντα του πρώτου κύκλου σπουδών αναγνωρίζονται σε φοιτητές οι οποίοι: - Έχουν αποδεδειγμένη γνώση και κατανόηση θεμάτων σε κάποιο γνωστικό πεδίο, η οποία βασίζεται στη γενική δευτεροβάθμια εκπαίδευσή τους και, ενώ υποστηρίζεται από επιστημονικά εγχειρίδια προχωρημένου επιπέδου, περιλαμβάνει και απόψεις που προκύπτουν από σύγχρονες εξελίξεις στην αιχμή του γνωστικού τους πεδίου. - Είναι σε θέση να χρησιμοποιούν τη γνώση και την κατανόηση που απέκτησαν με τρόπο που δείχνει επαγγελματική προσέγγιση της εργασίας ή του επαγγέλματός τους και διαθέτουν ικανότητες που κατά κανόνα αποδεικνύονται με την ανάπτυξη και υποστήριξη επιχειρημάτων και την επίλυση προβλημάτων στο πλαίσιο του γνωστικού τους πεδίου. - Έχουν την ικανότητα να συγκεντρώνουν και να ερμηνεύουν συναφή στοιχεία (κατά κανόνα εντός του γνωστικού τους πεδίου) για να διαμορφώνουν κρίσεις που περιλαμβάνουν προβληματισμό σε συναφή κοινωνικά, επιστημονικά ή ηθικά ζητήματα. - Είναι σε θέση να κοινοποιούν πληροφορίες, ιδέες, προβλήματα και λύσεις τόσο σε ειδικευμένο όσο και σε μη-εξειδικευμένο κοινό. - Έχουν αναπτύξει εκείνες τις δεξιότητες απόκτησης γνώσεων, που τους χρειάζονται για να συνεχίσουν σε περαιτέρω σπουδές με μεγάλο βαθμό αυτονομίας.	Κατά κανόνα 240-300 Πιστωτικές Μονάδες

Προσόντα 2^{ου} Κύκλου Μεταπτυχιακές Σπουδές	Προσόντα του δεύτερου κύκλου σπουδών αναγνωρίζονται σε φοιτητές οι οποίοι: • Έχουν αποδεδειγμένη γνώση και κατανόηση που βασίζεται και εκτείνεται και/ή ενισχύει όσα σχετίζονται με τον πρώτο κύκλο σπουδών, και, συγχρόνως, τους παρέχει τη βάση ή την ευκαιρία για πρωτοτυπία στην ανάπτυξη και/ή στην εφαρμογή ιδεών, συχνά στο πλαίσιο ερευνητικής δραστηριότητας. • Είναι σε θέση να χρησιμοποιούν τη γνώση και κατανόησή τους, και τις ικανότητές τους για επίλυση προβλημάτων σε εφαρμογές και στην επίλυση προβλημάτων, σε ένα νέο ή άγνωστο περιβάλλον, εντός ευρύτερου (ή διεπιστημονικού) πλαισίου, συναφούς προς το γνωστικό τους πεδίο. • Έχουν την ικανότητα να συνδυάζουν γνώσεις και να χειρίζονται πολύπλοκα θέματα, καθώς επίσης να διατυπώνουν κρίσεις, έστω και με ελλιπή ή περιορισμένη πληροφόρηση, οι οποίες όμως περιλαμβάνουν προβληματισμό επί κοινωνικών και ηθικών ευθυνών, που συνδέονται με την εφαρμογή της γνώσης και των κρίσεων τους. • Είναι σε θέση να κοινοποιούν με σαφήνεια και καθαρότητα τα συμπεράσματά τους αλλά και τη γνώση και το σκεπτικό στο οποίο αυτά βασίζονται και λογικές παραδοχές στα οποία στηρίζονται, τόσο σε εξειδικευμένο όσο και σε μη εξειδικευμένο κοινό. • Διαθέτουν τις απαραίτητες μαθησιακές δεξιότητες που τους επιτρέπουν να συνεχίσουν τις σπουδές τους με τρόπο σε μεγάλο βαθμό αυτοδύναμο ή και αυτόνομο.	Συνήθως 90-120 πιστωτικές μονάδες, με 60 κατ'ελάχιστον μονάδες στο επίπεδο του δεύτερου κύκλου.
---	---	--

Σπουδές 3^{ου} Κύκλου Σπουδές που οδηγούν σε Διδακτορικό	Προσόντα του τρίτου κύκλου σπουδών αναγνωρίζονται σε φοιτητές οι οποίοι: • Έχουν αποδεδειγμένα συστηματική κατανόηση ενός γνωστικού πεδίου και πλήρη επάρκεια των δεξιοτήτων και μεθόδων έρευνας που συνδέονται με το συγκεκριμένο πεδίο. • Έχουν αποδείξει την ικανότητα να συλλαμβάνουν, να σχεδιάζουν, να υλοποιούν και να προσαρμόζουν μία ουσιαστική ερευνητική διαδικασία με ακαδημαϊκή ακεραιότητα. • Έχουν πραγματοποιήσει κάποια συμβολή με πρωτότυπη έρευνα που διεκρύνει τα όρια της γνώσης, αναπτύσσοντας κάποιο σημαντικό όγκο εργασίας, μέρος της οποίας αξίζει να δημοσιευθεί κατόπιν κρίσης σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο. • Έχουν ικανότητες για κριτική ανάλυση, αξιολόγηση και σύνθεση νέων και πολύπλοκων ιδεών. • Είναι σε θέση να συνδιαλέγονται με τους ομότεχνούς τους, την ευρύτερη επιστημονική κοινότητα και με την κοινωνία γενικότερα σε θέματα των επιστημονικών τους πεδίων. • Μπορεί να αναμένεται ότι είναι σε θέση να συμβάλλουν, σε ακαδημαϊκό και επαγγελματικό περιβάλλον, στην προαγωγή της τεχνολογικής, κοινωνικής ή πολιτιστικής προόδου της κοινωνίας της γνώσης.	Δεν έχει προσδιοριστεί
--	--	-----------------------------------

Πίνακας Α.2 Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης

Γνώσεις	Δεξιότητες	Ικανότητες
Επίπεδο 6 (1^{ος} κύκλος σπουδών)		
Διαθέτει προχωρημένες γνώσεις σε ένα πεδίο εργασίας ή σπουδής, οι οποίες συνεπάγονται κριτική κατανόηση θεωριών και αρχών.	Κατέχει προχωρημένες δεξιότητες και έχει τη δυνατότητα να αποδείξει την απαιτούμενη δεξιοτεχνία και καινοτομία για την επίλυση σύνθετων και απρόβλεπτων προβλημάτων σε εξειδικευμένο πεδίο εργασίας ή σπουδής	Μπορεί να διαχειρίζεται σύνθετες τεχνικές ή επαγγελματικές δραστηριότητες ή σχέδια εργασίας, με ανάληψη ευθύνης για τη λήψη αποφάσεων σε απρόβλεπτα περιβάλλοντα εργασίας ή σπουδής. Αναλαμβάνει την ευθύνη για τη διαχείριση της επαγγελματικής ανάπτυξης ατόμων και ομάδων.
Επίπεδο 7 (2^{ος} κύκλος σπουδών)		
Διαθέτει πολύ εξειδικευμένες γνώσεις, μερικές από τις οποίες είναι γνώσεις αιχμής σε ένα πεδίο εργασίας ή σπουδής και που αποτελούν τη βάση για πρωτότυπη σκέψη. Διαθέτει κριτική επίγνωση των ζητημάτων γνώσης σε ένα πεδίο και στη διασύνδεσή του με διαφορετικά πεδία.	Κατέχει εξειδικευμένες δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων, οι οποίες απαιτούνται στην έρευνα ή/και στην καινοτομία προκειμένου να αναπτυχθούν νέες γνώσεις και διαδικασίες και να ενσωματωθούν γνώσεις από διαφορετικά πεδία.	Μπορεί να διαχειρίζεται και μετασχηματίζει περιβάλλοντα εργασίας ή σπουδής που είναι σύνθετα, απρόβλεπτα και απαιτούν νέες στρατηγικές προσεγγίσεις. Αναλαμβάνει την ευθύνη για τη συνεισφορά στις επαγγελματικές γνώσεις και πρακτικές ή/και για την αξιολόγηση της στρατηγικής απόδοσης ομάδων.
Επίπεδο 8 (3^{ος} κύκλος σπουδών)		
Διαθέτει γνώσεις στα πλέον προχωρημένα όρια ενός πεδίου εργασίας ή σπουδής και στη διασύνδεσή του με άλλα πεδία.	Κατέχει πλέον προχωρημένες και εξειδικευμένες δεξιότητες και τεχνικές, συμπεριλαμβανομένης της σύνθεσης και της αξιολόγησης, που απαιτούνται για την επίλυση κρίσιμων προβλημάτων στην έρευνα ή/και την καινοτομία και για τη διεύρυνση και τον επαναπροσδιορισμό των υφιστάμενων γνώσεων ή της υφιστάμενης επαγγελματικής πρακτικής.	Επιδεικνύει ουσιαστικό κύρος, καινοτομία, αυτονομία, επιστημονική και επαγγελματική ακεραιότητα και σταθερή προσήλωση στη διαμόρφωση νέων ιδεών ή διαδικασιών στην πρωτοπορία πλαισίων εργασίας ή σπουδής, συμπεριλαμβανομένης της έρευνας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

Περιληπτικός Οδηγός Συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Σύμφωνα με την αριθμ. Φ5/89656/Β3/13-8-2007 (ΦΕΚ 1466/Β'/13-8-2007) Υπουργική Απόφαση «Μαθησιακά αποτελέσματα είναι το σύνολο των γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων που οι φοιτητές ή σπουδαστές θα πρέπει να γνωρίζουν, να καταλαβαίνουν ή να είναι σε θέση να κάνουν μετά την επιτυχή ολοκλήρωση μιας συγκεκριμένης εκπαιδευτικής διαδικασίας, μακράς ή βραχείας. Τα μαθησιακά αποτελέσματα καθορίζονται εκάστοτε επακριβώς από τους οικείους διδάσκοντες ή υπεύθυνους για κάθε επιμέρους αυτοτελές εκπαιδευτικό συστατικό στοιχείο και δραστηριότητα του προγράμματος σπουδών και περιγράφονται αναλυτικά στον Ενημερωτικό Οδηγό Σπουδών κάθε Α.Ε.Ι. σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 2 και 3 της παρούσας απόφασης».

Τα μαθησιακά αποτελέσματα (Μ.Α.) είναι μετρήσιμα και δηλώνουν τι αναμένεται ότι είναι ο φοιτητής ικανός να κάνει, όταν ολοκληρώσει επιτυχώς ένα μάθημα ή μια ενότητα μαθήματος ή και ένα ολόκληρο πρόγραμμα σπουδών, κατά περίπτωση. Αυτή η μετρήσιμη ικανότητα του φοιτητή διαφοροποιεί τα Μ.Α. από τους σχετικά απροσδιόριστους σκοπούς και στόχους κάθε μαθήματος που χρησιμοποιούνταν προηγουμένως στην περιγραφή κάθε μαθήματος.

Κατά την εκπόνηση του προγράμματος σπουδών κάθε μάθημα έχει συνήθως 4-7 Μ.Α. Σύμφωνα με την ταξινόμηση του Bloom (1984) για τους εκπαιδευτικούς στόχους, τα Μ.Α. μπορεί να καταταγούν σε έξι κατηγορίες (*γνώση, κατανόηση, εφαρμογή, ανάλυση, σύνθεση και αξιολόγηση*).

Τα Μ.Α. βοηθούν τους διδάσκοντες να μεταδώσουν στους φοιτητές τους τι αναμένουν από αυτούς. Επίσης, καθίσταται σαφές ποιες γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες υπολογίζει ο φοιτητής να αποκτήσει με την ολοκλήρωση ενός εξαμηνιαίου μαθήματος ή μιας διάλεξης για μια θεματική ενότητα του μαθήματος. Συγχρόνως, βοηθά τους διδάσκοντες να σχεδιάσουν πιο αποτελεσματικά το εκπαιδευτικό τους υλικό, όπως τους βοηθά να επιλέξουν την κατάλληλη στρατηγική διδασκαλίας (διαλέξεις, φροντιστήρια, σεμινάρια, ατομικές και ομαδικές εργασίες, ασκήσεις πράξης, εργαστηριακές ασκήσεις, κοκ.). Τέλος βοηθά τους διδάσκοντες να συνεννοηθούν μεταξύ τους για το σχεδιασμό ορισμένων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων προκειμένου να επιτευχθούν τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα παρέχουν διαφάνεια στα συστήματα και στους τίτλους της ανώτατης εκπαίδευσης. Συσχετίζονται με το επίπεδο σπουδών, το σχεδιασμό του προγράμματος, τη διδασκαλία, τη μάθηση και τη διασφάλιση της ποιότητας.

Όταν τα μαθήματα ενός προγράμματος σπουδών εκφράζονται σε μαθησιακά αποτελέσματα είναι πολύ πιο εύκολο να γίνουν ακριβείς κρίσεις διότι υπάρχει μεγαλύτερη διαφάνεια στη διαδικασία της αξιολόγησης των φοιτητών. Έτσι, τα μαθησιακά αποτελέσματα βελτιώνουν τη διαφάνεια των προσόντων και καθιστούν την κρίση κατά την ακαδημαϊκή αναγνώριση ευκολότερη και ακριβέστερη.

Ένα σημαντικό σημείο των μαθησιακών αποτελεσμάτων είναι ο σχεδιασμός των κατάλληλων μορφών αξιολόγησης των φοιτητών, προκειμένου να διαπιστωθεί από τους διδάσκοντες και το ίδρυμα ότι τα μαθησιακά αποτελέσματα έχουν επιτευχθεί. Ειδικότερα, για κάθε μαθησιακό

αποτέλεσμα που σχεδιάζεται και δημοσιοποιείται είναι απαραίτητο να σχεδιάζονται και να δημοσιοποιούνται και τα κριτήρια αξιολόγησής του.

Κατά την ανάπτυξη του προγράμματος σπουδών κάθε μάθημα έχει συνήθως 4-7 Μ.Α. Σύμφωνα με την ταξινόμηση του Bloom (1984) για τους εκπαιδευτικούς στόχους, τα Μ.Α. μπορεί να καταταγούν σε έξι κατηγορίες (γνώση, κατανόηση, εφαρμογή, ανάλυση, σύνθεση και αξιολόγηση).

Ταξινόμηση Μαθησιακών Αποτελεσμάτων κατά Bloom

Επίπεδο	Αποτέλεσμα	Ενδεικτικά ρήματα που χρησιμοποιούνται για τη συγγραφή Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
1.	γνώση: ανάκληση δεδομένων ή πληροφορίας	περιγράψω, συνδυάζω, προσδιορίζω, αναγνωρίζω, επιλέγω, δηλώνω, κλπ.
2.	κατανόηση: ερμηνεία προβλημάτων, δήλωση ενός προβλήματος με διαφορετικές λέξεις	διακρίνω, εξηγώ, εκτιμώ, γενικεύω, συμπεραίνω, κλπ.
3.	εφαρμογή: χρήση μιας έννοιας σε νέα πλαίσια	προσθέτω, υπολογίζω, αλλάζω, ταξινομώ, ανακαλύπτω, εξετάζω, παράγω, κλπ.
4.	ανάλυση: διάκριση σε συστατικά μέρη και κατανόηση της οργανωτικής τους δομής	συνδυάζω, σχεδιάζω, αναπτύσσω, διαφοροποιώ, υποδιαίρω, κλπ.
5.	σύνθεση: κατασκευή νέας δομής από διαφορετικά στοιχεία	δημιουργώ, συνθέτω, εξηγώ, οργανώνω, προτείνω, ανακατασκευάζω, αναδιοργανώνω, αναθεωρώ, κλπ.
6.	αξιολόγηση: διατύπωση αξιολογικών κρίσεων	συγκρίνω, συμπεραίνω, αξιολογώ, ορίζω, κρίνω, μετρώ, υποστηρίζω, κλπ.

Σημειώνεται ότι πολλοί διδάσκοντες έχουν ήδη συμπτύξει τα 6 παραπάνω επίπεδα σε 3 κατηγορίες:

1.- τη **γνώση**

2.- το συνδυασμό της κατανόησης και της εφαρμογής (**δεξιότητα**)

3.- την επίλυση προβλημάτων, μεταφέροντας την υπάρχουσα γνώση και τις αποκτηθείσες δεξιότητες σε νέες καταστάσεις (**ικανότητα**)

Η διαφοροποίηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων σε γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες βοηθά στη σαφή δόμηση περιγραφικών δεικτών και στην ευκολότερη κατηγοριοποίηση των επιπέδων προσόντων.

Με τον όρο «**γνώσεις**» νοείται το αποτέλεσμα της αφομοίωσης πληροφοριών μέσω της μάθησης. Οι γνώσεις είναι το σώμα θετικών στοιχείων, αρχών, θεωριών και πρακτικών που σχετίζεται με ένα πεδίο σπουδής ή εργασίας. Οι γνώσεις χαρακτηρίζονται ως **θεωρητικές ή/ και αντικειμενικές**.

Με τον όρο «**δεξιότητες**» νοείται η ικανότητα εφαρμογής γνώσεων και αξιοποίησης τεχνογνωσίας για την εκπλήρωση εργασιών και την επίλυση προβλημάτων. Οι δεξιότητες περιγράφονται ως νοητικές (χρήση λογικής, διαισθητικής και δημιουργικής σκέψης) και

πρακτικές (αφορούν τη χειρωνακτική επιδεξιότητα και τη χρήση μεθόδων, υλικών, εργαλείων και οργάνων)

Με τον όρο «**ικανότητες**» νοείται η αποδεδειγμένη επάρκεια στη χρήση γνώσεων, δεξιοτήτων και προσωπικών, κοινωνικών ή/και μεθοδολογικών δυνατοτήτων σε περιστάσεις εργασίας ή σπουδών και στην επαγγελματική ή/ και προσωπική ανέλιξη. Η περιγραφή ως προς τις «ικανότητες» αφορά **την υπευθυνότητα και την αυτονομία**

Πηγές:

Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων:

http://ec.europa.eu/eqf/compare_en.htm

Tuning Educational Structures in Europe:

<http://www.unideusto.org/tuningeu/>

Support Guide for drafting, implementing and evaluating learning outcomes

<http://www.aneca.es/eng/Press-service/News/2013/ANECA-launches-the-Support-Guide-for-drafting-implementing-and-evaluating-learning-outcomes>

Learning Outcomes in Quality Assurance and Accreditation Principles, recommendations and practice [http://ecahe.eu/w/images/b/ba/Publication-](http://ecahe.eu/w/images/b/ba/Publication-Learning_Outcomes_in_Quality_Assurance_and_Accreditation.pdf)

[Learning Outcomes in Quality Assurance and Accreditation.pdf](http://ecahe.eu/w/images/b/ba/Publication-Learning_Outcomes_in_Quality_Assurance_and_Accreditation.pdf)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ

Περιεχόμενο Ενημερωτικού Οδηγού Σπουδών

(Σύμφωνα με Υ.Α. Φ5/89656/Β3/2007)

Μέρος Πρώτο: Πληροφορίες σχετικά με το Ίδρυμα

.....

Μέρος Δεύτερο: Πληροφορίες σχετικά με τα προγράμματα σπουδών που οδηγούν στην απόκτηση ακαδημαϊκού τίτλου

A) Γενική περιγραφή ☐ Απονεμόμενος ακαδημαϊκός τίτλος ☐ Προϋποθέσεις εισαγωγής ☐ Εκπαιδευτικοί και επαγγελματικοί στόχοι ☐ Πρόσβαση σε περαιτέρω σπουδές ☐ Διάγραμμα μαθημάτων του προγράμματος σπουδών με πιστωτικές μονάδες (60 ανά έτος) ☐ Τελικές εξετάσεις ☐ Κανονισμοί εξετάσεων και αξιολόγησης/βαθμολόγησης ☐ Συντονιστής ECTS του Τμήματος B) Περιγραφή των επιμέρους ενοτήτων μαθημάτων ☐ Τίτλος του μαθήματος ☐ Κωδικός αριθμός του μαθήματος ☐ Τύπος του μαθήματος ☐ Επίπεδο του μαθήματος ☐ Έτος σπουδών ☐ Εξάμηνο/τρίμηνο ☐ Αριθμός απονεμόμενων πιστωτικών μονάδων (με βάση τον φόρτο εργασίας που απαιτείται να καταβάλει ο φοιτητής ή σπουδαστής για να επιτύχει τους αντικειμενικούς στόχους ή τα μαθησιακά αποτελέσματα) ☐ Όνομα του διδάσκοντος/των διδασκόντων ☐ Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος	
---	--

<i>(επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα)</i> ☐ Προαπαιτήσεις ☐ Περιεχόμενο του μαθήματος (<i>Syllabus</i>) ☐ Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη ☐ Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι ☐ Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης ☐ Γλώσσα διδασκαλίας	
---	--

Μέρος Τρίτο: Γενικές πληροφορίες για τους φοιτητές/σπουδαστές

.....